

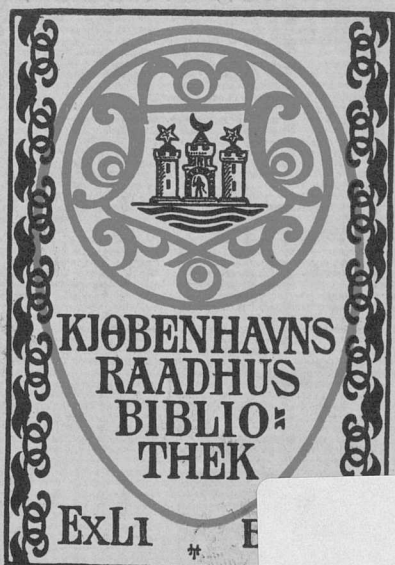
591741055

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

09.8155 Li

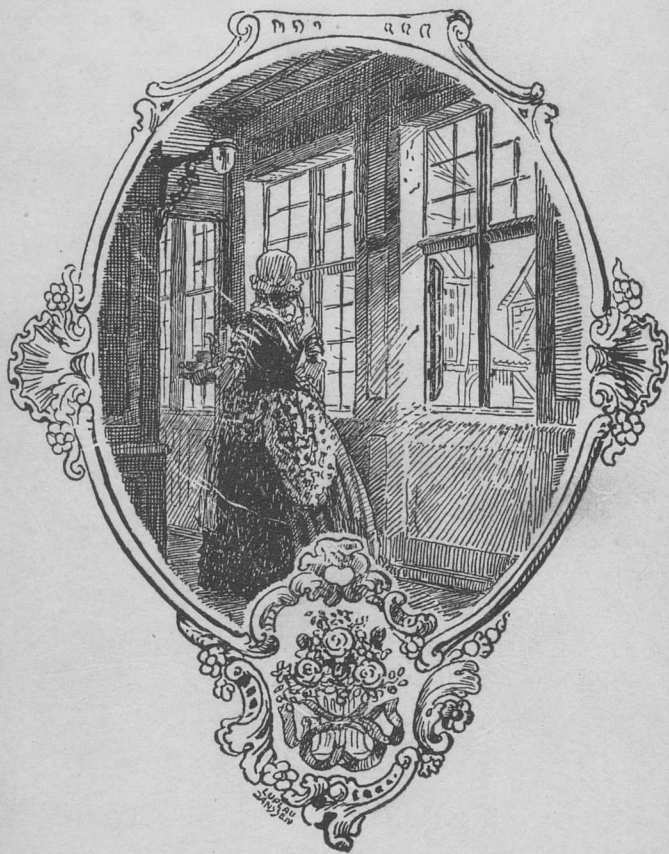
RHB

09,8155 Li

•SOFIE•AUBERT•LINDBÆK•

Fra
Det norske Selskabs
freds,

Kristiania

Forlagt av H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard)

1913

177
11

FRA
DET NORSKE SELSKABS
KREDS

Sværtegade nr. 7, Kjøbenhavn,
hvor Det norske Selskabs møter holdtes.
(Efter Bering Liisberg).

SOFIE AUBERT LINDBÆK

FRA
DET NORSKE SELSKABS
KREDS

· ET UTVALG VERS OG BREVE

KRISTIANIA
FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
1913

09.369

No 682

h

Copyright 1913
by H. Aschehoug & Co.,
Kristiania.

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

2845

FORORD

I denne bok er samlet hvad jeg har kunnet finde av utrykt stof om de nordmænd der førte os ut av fællesliteraturen, og ind i egne farvande. Om ikke Det norske Selskab bokstavelig var alles samlingssted, saa blev det dog der nordmænd fandt hinanden, og deres tanker krydsedes. Jeg har derfor ment, at boken kunde seile under selskapets flag. Nordal Brun, som fra selskapets begyndelse var knyttet til Norge, undgik ikke, at de som sat igjen i Kjøbenhavn, saa op til ham som en norskhetens fører. Han hører derfor rettelig hjemme i det selskap, hvor jeg her lar ham optræde. Desværre er det jo bare en liten brøkdel av hans rike brevlige efterladenskap jeg gir. At samle det er en opgave som endnu venter paa sin løsning.

Da jeg har indskrænket mig til at gi hittil ukjendte og utrykte bidrag i versprotokollen, vil min samling bare gi et utsnit av selskapets liv. To av dets hovedmænd, som Fastings og P. H. Frimann, kommer ikke med; Fastings vers staar i Sagens fortrinlige utgave av hans digte, og de Frimannske smaavers stod sig bedst paa at utelates.

Det brevstof — fra Zetlitz, Rein og Sagen —, som jeg har den Rahbekske samling paa Det kgl. bibliotek at takke for, er likeledes nyt. Et par av versene, som fulgte med brevene, har været trykt før, men uten brevenes ramme. Jeg mente derfor at kunne forsvare deres plads i boken.

Kjøbenhavn i oktober 1913.

Sofie Aubert Lindbæk.

Den norske Selskabs segl.

I.

Kjøbenhavnerne ophidselse hadde faat luft ved Struensees fald — det svirret med rygter efter den politiske stormflod — da der kom en studentsang til verden, som skulde vække adskillig gny. «For Norge, Kiømpers Fødeland, vi denne Skaal vil tømme» — var det da andet end en klubvise med litt nordmandsbrauten til omkvæd? Og hvem var denne kjæmpernes landsmand, som bød dem «vaagne op engang og bryde Lænker, Baand og Tvang?»

Det var en trønderisk cand. theol. med non, ikke meget kyndig i det tyske sprog, og derfor forkastet som sekretær hos sin høie foresatte biskop Gunnerus. Men *Johan Nordal Brun* var ikke den som lot sig forknytte. Kunde han ikke tysk, var det kanskje mulig at faa holde en præken paa dansk? — Men «en dansk kom ham altid i forkjøbet». Da følte Brun «han var en nordmand» og skrev sørgespillet *Zarine* — efter fransk mønster. Det naadde ikke saa faa opførelser paa den kongelige skueplads, men er dog mest blit kjendt ved at parodieres i Wessels udødelige «Kjærlighed uden Strømper».

Det var «kjæmpens» bedrifter, da studentervisen med den imponerende opsang strømmet fra hans læber.

De norske matroser og den norske livvakt hadde hævdet sig kjækt i Struensees sidste dage. Gjorde Brun i sin sang fælles sak med dem, grep han til pennens vaaben mot den tyske ministers vælde, som nu var paa holdingen?

Nei, de «søde frihedsdrømme» har sikkert et uklare, og meget fjernere sigte. Struensee hadde jo aapent øre for nordmændenes store sak, spørsmålet om eget universitet — det kunde ikke Brun være uvidende om, som stod Struensees raadgiver Gunnerus saa nær.

Dagens bevægede situation har nok sat fart i Nordal Bruns vers, men de er ikke myntet paa den. Han var digter nok til at staa i pakt med de strømninger, der begyndte at sige ind under al arveundersaatlig helstatsfornemmelse. Som embedssøker bekjendte han sig nok til det «borgerlige fædreland», som rakk fra Nordkap til Elben. Men naar han svinger bægeret mellem brødre, sker det som søn av det norske fædreland han tilhørte «i en naturlig forstand».

I sangens rappe strofer, hvor vin og piker faar sin gjængse hyldest — der er en fremtidsrythme fuld av bundne anelser. Da de et halvt aarhundrede senere var utløst, kalder vor frihetsdigter Henrik Wergeland i et varmt utbrudd «For Norge, Kiempers Fødeland» — en «norsk marseillaise».

I Sorø sat netop Bruns gamle lærer Schøning og skrev «Norges Riiges Historie» — det var en titel som ikke før hadde banet sig vei til nogen bokperm i de forenede riker. Og i boken selv var det de *kjæmper* hadde hjemme paa hver side, som springer frem i Bruns vers.

«For Norge, Kiempers Fødeland» dukker første gang op paa tryk i 1782. Da blev den solgt som en almindelig gatevise sammen med fire andre «meget smukke nye arier». Teksten er særlig for første vers's vedkommende ubehjælpeligere, end den var i sin oprindelige form, eller kanskje først blev i den endelige. Efterat være utkommet i Trondhjem i ottierne, og trykt og beslaglagt i Kristianssand, blev den endelig optat blandt Bruns «Mindre digte» i 1818. I en fotnote oplyses der at den blev til, «før den galliske frihedsruus udbrød».

Men der staar ikke — hvad der ellers vites, at visen levet et kraftig mundtlig liv fra sin fremkomst vintren 1771—72. Især mellem studenterne. Var de ikke alle

sammen under «lænker, baand og tvang», al den stund det under Guldbergs styre hadde længere utsigter end nogensinde med at faa noget universitet i Norge? Laa det ikke alle bevisst paa sinde, holdt de i hvert fald sammen, fordi de var norske. I studenterstrøket, hvor universitetet, biblioteket og kollegierne gav livet akademisk holdning — der klumpet nordmændene sig gjerne saa mange som mulig sammen i et hus. I Lille Kanikestræde var den saakaldte «lille regens» beleiret av de norske, og i et hus paa hjørnet av den helt forsvundne Peder Madsens Gang og Grønnegade skal de ogsaa ha hat sit tilhold. Wessel behøvet ikke gaa mange skridtene fra sin guldsmed i Fiolstræde for at træffe landsmænd.

Sikrest fandt han dem i vinstuen hos Niels Juel. Denne deres vert hadde ikke andet end navnet tilføyles med den gamle sjøhelt. Han var vel kjendt med alle grene av kyperfaget, hadde forsøkt sig som «kaffe- og thevert», som vinhandler, som vintapper, som vinskjænker. Og han hadde flyttet rundt i det samme kvarter, hvor de norske studenter hadde sin gang.

Han bodde i Læderstræde, da de blev hans faste gjester, og stiftet den klub, som blev hetende «Norske Selskab» (1772). Med ham har de tre aar senere skiftet lokaler, og flyttet til Regnegade 201, nu Sværtegade 7. Denne gaard, som altsaa i længere tid — i hvertfald syttierne ut — har huset vore klassiske studenterløier, den staar endnu. Dens meget jevne ydre svarer unegtelig bedre til sine ungdommelige stamgjesters kaar end den stilige, nu nedrevne bygning, som har gaat for at være «Det norske Selskabs» lokale. Desuten bekræfter baade matrikelnummer og mandtalsliste, at vi i Sværtegade staar utenfor det norske studenterparnas. Gamle folk i gaten kunde indtil noksaa nylig fortælle, at norske studenter der har hat sin tumleplads — la os da se indenfor!

Stanken fra en almindelig sjap slaar mot os nede «i stuen», hvor der nu mest skjænkes øl. Men vi smutter op den trange trappe med gammeldags avsatser — og staar paa en koselig svalegang, kiker ut av smaa vindusruter paa den usselige gaardsplads. Bindingsverks-

murene taler svundne aarhundreders sprog — end om vi lettet paa denne messingklinken i døren her? Staar vi paa terskelen til madam Juels allerhelligste?

Det er ingen «sal» vi triner ind i, men loftet høiner sig, og væggene viger for alle de lystige regler som rinder én i hu.

Her var det altsaa de tydde op, naar de ikke vilde være «udsatte for enhver Fremmeds ubeleilige Nærværelse og ofte ubehagelige Nysgjerrighed». Her var det madam Juell bevertet dem og tok sig av dem, mens «fater» hadde nok med gjesterne i stuen.

I sin tale paa selskapets toaars fødselsdag d. 30te april 1774 siger dets stifter, Ove Gjerløw Meyer, at «enhver af dem ønskede at have et Selskab, hvor han kunde tilbringe de Øjeblikke, som en anspændt Aarvaagenhed og forud anvendt Flid kunde skaffe ham tilovers fra mange og vigtige Forretninger, hvor han beskytter sig for ubehageligt Møde . . . og tvetydige Ansigter, kunde ved bekiendte Venners Hielp forjage den fortrædelige Kiedsommelighed, som indsniger sig ofte endog i den bedst anvendte Eensomhed og er altid en vis Giest i hvert Selskab, som ei forædles ved skønsomt Valg. Det var Selskabets første og navngivne Hensigt; den behagede ved sin Uskyldighed, og Mange underskreve en Plan, hvis største Skønhed var dens Simpelhed. Men Selskabet voxede, det samlede Kræfter, og følede med Kræfternes Tiltagelse Virksomhed i alle sine Lemmer; Ledighed selv maatte blive Arbejdsomhed, og det nødvendige Tidsfordriv skulle blive nyttige Bestræbelser — kort: Et Selskab uden Arbejde synes unyttigt».

Nogen av selskapets medlemmer «erindrede sig de uskyldige Øvelser de havde havt mellem sig», før de egentlig var noget selskap.

De «uskyldige øvelser» er da det litterære tidsfordriv, som kom til at gi klubben sit præg og sprede dens ry. De skrev vers, om alt mulig under solen. Der blev git opgaver, og de bedste rimede besvarelser blev præmieret. Man kunde vinde 40 rigsdaler, eller en flat, glat guldring med selskapets devise: vos exemplaria græca — nogen løsrevne ord fra Horats's

ars poetica: «I skal følge grækernes forbilleder». Derimot har ringen ingen blaa eller grøn sten til forsiring, som senere er blit den paaduttet. Den almindeligste præmie var «tolvskillingsbollen» — fuld av «biskop» eller punsch.

Selskapets morskap gik altid paa vers — men det hadde desuten sin nationallitterære opgave. Danske kritikere hadde gaat Nordal Brun haardt paa klingen for hans Zarine, men endnu slemmere medfart fik trønderen Niels Krog Bredahl for sit syngestykke «Tronfølgen i Sidon». Begge følte de det, som det «ikke var deres mindste ulykke at de var norske».

Samlet danskerne sig naturlig om en digter som Ewald, saa fik nordmændene ogsaa sit straalende midtpunkt. Et halvt aar efterat «Det norske Selskab» var blit til, utkom «Kiærlighed uden Strømper». Dermed fik nordmændene opreisning. Men motsætningen mellem de fransksmittede Wesseliter, der drev «gratiernes leg» med vid og ynde — og de ha-stemte Ewaldianere, som med rimfri pathos satte de Klopstockske oder til høibords — den var og blev uoverstigelig.

Nordal Brun reiste hjem til Norge, efter at ha git de norske studenter sin vise at syng paa — men Wessel blev, og blev aldrig andet end student. Da han vel hadde faat latteren paa nordmændenes side, kunde de i hans kjølvand vove mangt et impromptu, som ellers vilde faldt dødt til jorden.

Versene er blit indført i en protokol, hvis skjæbne hviler i det dunkle. Har den sikkert eksistert før 1785, da den paabydes i de trykte love? Har man i selskaps første tjaar bare nøiedes med løse verselapper, som gik paa omgang i kjøbenhavnske studenterkredse? Alle de senere avskrifter av versprotokollen er ihvertfald vilkaarlig ordnet, og teksterne har gaat saa længe tilvands, at de kommer meget mangelfulde hjem igjen.

Rahbeks fortælling om hvordan nogen epigrammer blev til og derpaa strødd for alle vinde, er sikkert typisk ogsaa for Det norske Selskabs vedkommende. «En Eftermiddag, som jeg havde sluttet min Forelæsning, biede Rein og Zetlitz paa mig, at jeg skulde gaae hjem med hos Rein, da de havde noget at vise mig.

Jeg erfoer nu at det var Epigrammer over Holger Danske [Baggesens tyske operatekst, som vakte megen national harme] . . . og blev da Holger Danske mig forelæst og tillige paa behørig Steder de tilhørende Epigrammer meddeelte. Dette skeede under Drik, Spøg og Latter; Lysten at gjøre Epigrammer smittede naturligviis ogsaa mig. Alt som man lo og læste og drak — dog kun den ene Flaske — kom man meer i Aande, eet Ord tog det andet, man lagde paa Krig Papirstumper hen til hinanden, og inden vi vidste et Ord deraf, havde vi en halv Snees Stykker færdige; nu kom, til Ulykke, No 11 til; det blev paalagt mig at levere Dusinet fuldt. — . . . Hvor de beskrevne Lapper blev af, bekymrede ingen af os sig om, . . . — med eet erfoer jeg at der i Aftenposten fandtes syv af bemeldte Epigrammer, hvoriblandt fem af mine . . . Jeg har aldrig kunnet komme paa fierneste Spor af, hvorledes de kom Udgifveren ihænde . . . »

Sikkert er det, at de versprotokoller, som i tidernes løp er blit utgit for egte, er alle en samling av tredje- eller fjerdehaands avskrifter. Men som de er, bidrager de allikevel sit til at gi de avblekede traditioner farve.¹

Den tone som vi her faar et ekko av, har *sin* lystighet, sommetider for grov til at more os, sommetider for naiv, ofte for klodset — men der blir dog sittende igjen noget av det humør som Wessels klik raadet over.

Skulde ikke en studenterklub begynde og slutte med et prise Bacchus og Eros? «At tænke, tale frit, sin

¹ Ved de nedenstaaende citater er to forskjellige avskrifter benyttet. Den ene har Wesselbiografen Levin skrevet av efter et eksemplar, der skal findes i Det norske selskab i Kristiania. Det andet har i flere menneskealdrer været i den danske familie Boyes eie og tilhører nu det kongelige bibliothek i Kjøbenhavn. Skjønt den er forsynet med selskabets segl og er «autoriseret som det Norske litteraire Selskabs Vers Protocoll, af undertegnede som p. t. Directeur fungerende Barth og Wejdemann 4de januar 1800», saa er teksterne ikke meget bedre end i den Levinske avskrift, der ogsaa er det kgl. bibliotheks eiendom. Den «autoriserede protokol» ender ved aarhundredeskiftet, mens den anden følger med ut aaret 1804, da Pilen — Palen faar sin avskedsviser. I Bergens museum er der en avskrift, som bare har medtat omtrent det halve antal vers.

egen Herre være — at dyrke Elskovs Gud, og Vinens Fader ære, Er hele Livets Lyst, Lyksalighedens Alt — Poeters Skialdesang mig dette har fortalt. — Jeg øver Elskov, som Naturens Drift tilsiger — Og elsker frit, dog helst de kønne unge Piger — Jeg munter Sindet op, og giver Elskov Kraft — Med to a fire Glas af Bacchi røde Saft».

Alle medlemmer kunde gjøre disse vers til sine. Eller drikkevisen til

Serviteur Hr. Lieutenant Biel.

Naar jeg hør Glasset udi Haanden
Og det til Munden svinger op,
Jeg Glæder føler strax i Aanden
Og Lystighed i al min Krop. —

O Druesaft! kortvillig Drik,
Du munter Sind og Sandser,
Den Glæde man ved Dig kun fik,
Mod Sorg du er et Pandser.

Min Creditor forleden Dag
Med en forbandet Næve
Paa Døren dundred Slag i Slag,
Saa ieg tog til at bæve.

Hvad var herfor; to Flasker Viin
Jeg ham i Livet sendte,
Han drak, blev fuld, fuld som et Sviin
Og glemte Krav og Rente.

Damon, som for en Kurv var vred,
Jeg ogsaa har helbredet
Lidt Viin, som ham i Maven gleeed
Ham gjorde frisk paa Stedet.

Hertil slutter sig værdig følgende

Drikkeviise.

Luk Døren til og skiænk saa i,
Vi vil for Momus være fri,
Der dadler alt vort Væsen.
Den som paa alt at sige har,
Den oftest er den største Nar,
Skjønt han slaer højt med Næsen.

Lad saa ej Stød af Glassene
 Og mindre Smæk af Kysse
 For Avinds Øre blæses;
 Thi hvert et Stød af Glassene
 Og hvert et Smæk af Kysse
 I Aftenpost skal læses.

Drik saa enhver sin Naboe til,
 Saa fuldt og tit, og naar han vil,
 Med og foruden Skaaler!
 Den som ej fulde Glas udstaaer,
 Lad ham kun pimpe paa en Taar,
 Til han ej meere taaler.

Nu stiger Viinens Dunster op,
 Fordeles i den hele Krop,
 Og gjør hver Aare svanger:
 Bort nu med Griller og Fortrød
 Og al slig hypocondrisk Sæd,
 Som føder Sorg og Anger.

Luk nu kun Døren op min Ven!
 Skiænk i, drik ud, slæng Glasset hen
 Just Momus mit i Næsen,
 Om han paa os at sige har
 Vi peege Finger til den Nar,
 Som tørster og er kræsen.

Lad nu hvert Stød af Glassene
 Og hvert et Smæk af Kysse
 For Avinds Øre træde;
 Til Straf hun alt maae høre paa
 Og græde, for hun ej kan faae
 Her Aarsag til at græde.

Det sidste Glas med fuldest Maal
 Drik nu enhver sin Piges Skaal,
 Og drik og føl tillige
 Skiænk i, og føl og føl og drik
 Nu blander Sangen sig med Hik
 God Nat mit Glas, min Pige.

Bredahl.

Men vin og elskov gjør hver mand til poet, det
 gaar mere traat, naar opgaven er abstraktere. Selv «Lyk-
 ken» synes ikke at ligge saa let i pennen, og «Ulyk-
 ken» er langfra malet sort nok. «Kjærligheden, der
 overvinder alt», falder ogsaa litt mat ut, og «den ulyk-

kelige Dido» gaar ikke godt paa versføtter. «Om den ringe Stands Fordele» kunde man kanske sjunge av erfaring. Men end ikke den frelser Ove Gjerløw Meyer fra at bli haanet av Wessel og Vibe for sit «læredigt» om dette emne, som forresten hadde den ære at bli trykt i Norske Selskabs samlinger, Første Stykke 1775.

Dit Vers var en Kierne
— Man læste det gierne,
Naar man blev det vant»,

er en Wesselsk kompliment til stifteren med det versfristende navn.

«Om ægteskab og kartufler», det er en opgave som har fristet de vittige hoder — «kartuflen» var netop paa sin seiersgang gjennem Europa naadd til Kjøbenhavn.

Søren Monrad — Søren latinere — er ute med følgende vers:

Jeg synger om en Rod,
En Rod til Landets Tarv og vor Lyksalighed,
Jeg synger altsaa ej om Gierrighed;
Jeg synger om en Rod,
En Rod ej som de andre Rødder,
En Rod som overflødig føder,
Jeg mener ei en Gule-Rod.
Nej! Nej! ieg synger om en anden Rod,
En Rod, hvorpaa vort Lands Lyksalighed beroer
En Rod, hvorom Hr. Trojel skrev i Fior,
En Rod, hvormed det heele staaer og falder
En Rod, vi knap var værd i denne Jerne Alder,
En Rod, som glæder Martfeldts Siel,
En Rod, som gier et deiligt Meel,
En Rod, ifald man vil, man male kan til Caffé,
For dens Foragtere at straffe,
En Rod, hvoraf man Pudder gjør, og Stivelse,
Jeg synger om Kartuflerne:
Kom Rødder og Kartuflers Fader!
Som aldrig nogen Rod forlader,
Kom! giv mit Vers det høje Sving,
Som passer sig til høje Ting,
Saa skal ieg synge til Kartuflers Lov og Ære:
O maatte kun min Geist mig lydige være,
og ligne den! saa veed ieg vist, ieg havde ei at klage,
Min Sang o Meyer! dig behage.

S. Monrad.

I disse vers gjør forfatteren — Wessel? — nar av sine egne anstrengelser for at utmale «Den sande lyk-salighed»:

Fadaiser.

Efter ringe Prøver af udvalgte Rim og Penseer med hosføjet solut Stiil, bestaaende i Reflexioner over Lyk-salighed og Midlet til Lyksalighed. —

No. 1.

Middelet, som du begiærer
Til en sand Lyksalighed,
Jeg i alle Maader ærer,
Men det ej at finde ved.
Ved at elske og at drikke
Gaar man den vel nærmest? — ikke?

See Fugle-Kongens Vers. Addr. Cont: Efterret: 1772.

No. 2.

Midlet til
Lykkens Spil
Veed jeg ej,
Hvorfor jeg
Slutter her
Med Begiær
Om at see
Glasserne
Skiankte i —
Hi, hi, hi! (a)

No. 3.

At den gandske Christenhed
Ønsker sig Lyksalighed,
Kiære Børn! vil I som ieg,
Ønske maae I den da ej,
Ønsk den hellere paa Dør,
Den først kommer naar I døer.

(a:) Il faut aussi montrer une fois qu'on a des talens. —

No. 4.

Kiære T[reschow!] kiære Ven!
Jeg vil skrive med en Pen, (:a:)
Om et Middel, som du veed
Til en sand Lyksalighed.
Kiære T[reschow!] kiære Ven,
Sand Lyksalighed er den,
Som er sand Lyksalighed
Nu og i al Evighed. —

(:a:) Med en Pen: Jeg vil haabe, at enhver især indseer Skjønheden i denne Tanke, og at ingen troer, den staaer der allene for Rimet, man tilstaaer mig at man og kan skrive med Rødkrid, men med en Pen, hvor kort! hvor passende! hvor net!

No. 5.

I disse Riim,
 Som ei Niels Kliim (:a:)
 har bedre giort
 Jeg skriver fort (:b:)
 at Lykken er
 En Akkermær
 Mod dig og mig
 Og mig og dig
 Og mod Enhver
 Af os i sær
 En Jesabel.
 Forstaae mig vel!

(:a:) Niels Kliim er ventelig, min Læser allene bekiendt som Keyser og Klokke, men ieg har min Styrke i de under, jordiske Oldsager at takke for, at jeg kan læse Vers i det Potuanske Sprog ligesaa flydende som i det Persiske, og at ieg deraf har lært, at han var en stor Poet og skrev Oder til Borgermesterens Frue, til Fædrenelandet. —

(:b:) Jeg skriver fort: Hvem seer ikke, at ieg ligesaa gjerne kunne skrevet langsam: Kiendere indsee kun Skiønheden. *Currente calamo* har nok aldrig nogen levende Siæl bedre oversat.

At «Forandring fryder», gjøres ogsaa til versopgave; men mon O. G. Meyer satte pris paa at se sin store stiftelsestale omsat til Wessels digt «At gavne og fornøje»?

Det var ingen himmelstræbende aand i dette selskab — men man tillot sig at gjøre Ewalds serafiske penneflugt latterlig. Bredahl ender slik sin tale «Om Kri-tiken»:

«Men det er Tid at vende mig til Eder, ærværdige Medlemmer af det nye stiftede Norske litteraire Selskab. Jeg befrygter allerede at have misbrugt eders Taalmodighed; men jeg synes at læse min Forlædelse i eders Øyne; ja jeg haaber den saa meget vissere, da Venskab og Enighed ere de tvende stærke Baand, der sammenknytte dette Selskab, og, som trods Cabaler og Partiegeisten længe skal holde det ved lige. Saa lidet, som det var vort Forsæt, ved at indgaae dette Samfund, og forene vore Evner, at vinde Journalisters og Kunstdommeres Biefald, ligesaa lidet ængstes vi for Critikens Andfald paa hvad Arbejde vi

indbyrdes blive enige om at lade komme for Lyset. Enkelte Partiers Bedømmelser skal hverken lokke eller skrække os. Almuens Lovtaler, eller Skumlerier | : og hvo veed ikke at der jo og gives lærd Pøbel : | skal ikke forrykke os et Skridt paa vor Bane, thi Pøbel dannes i alle Lande efter forudfattede Meninger, Strøeskrifter, Flyveblade, og andet deslige, og, hvad den engang først falder paa, er og bliver for den uryggelige Sandheder, det gaar med dem, som med den engelske Pøbel, der efter Carl den 1stes Henrettelse, var bleven saa ivrig mod alt, hvad som kunde kaldes Kongerige, at endog en vist mere patriotisk end orthodox engelsk Borger, naar han skulde læse sit *Fader vor*, og kom til det Sted *tilkomme os dit Rige*, aldrig vilde nævne disse Ord, men i det Sted sagde: *tilkomme os din Republique!*

Kort: vi ville arbejde i Stilhed og stedse have de Mynstre for Øjet, som efter vore Indsigter synes at fortiene Berømmelse, aldrig skal vor Forfængelighed saavidt forstige sig, at vi skulde falde paa, at opklække i vort Skiød Seraphiske Digtene; lad dem læses af de som have vant sig til at beundre dem, og lad dem forstaaes, om ikke af Mennesker, saa af deres himmelske Staldbrødere og navnløse Cherubiner, naar de

. i samlede Myriader — — — — —
Zittrende Lyst, med hiin konstige Haand paa den himmelske Harpe — Svimlende tumle sig høyt fra Olymp blandt Engle og Sphærer. —

Vi for vor Part Højstærede! ville blive ved Jordkloden, og lade os nøye med at paaskønne, efterligne og berømme en Jacobis mandige Veltalenhed, Biehls søde og indtagende Sprog, en Nordal Bruns herlige og flydende Versification, en Bulls ædle og stærke Udtrykke, ja vi have allerede dem i vort Selskab, som vi ikke undser os for at gjøre os stolte af, og som have lagt Grundvolden til et velfortient Æreminde i de smukke Videnskabers Republik, hvis Navne forbydes mig at nævne, da de selv ere her nærværende — —

Men Tiden minder mig at afbryde, endskiønt mine Følelser, just nu stige til det højeste og kunde forføre mig til at blive ved. Jeg vil derfor, endskiønt ieg

havde meget mere at sige, slutte med en af vore berømte Digtere :

Og hvorom alting er, saa gaaer jeg nu min Vej.
[Wessel: Kjærlighed uden Strømper]. *Bredahl.*

Denne tale er fra 70'erne.

Skarpere er tonen i

Avant propos

eller

Til Læseren (fra 1780).

Det er for de kiære Efterkommere, som man skriver denne Efterretning; vore værende Brødre viide, hvor meget vi skylde Tydsken; de erkiende, at Monodramer, Duodramer, den urimede Poesie og poetiske Streger, strømme hid fra Germanien og æske Indfødsret tillige med den Tydske Andagt, som i Postiller, Communionbøger og Romaner klemmer Scandinaviens ømme Hierter; ikke allene bleve vi nødte til at see igiennem Fingre dermed, men vi maatte taale, at en Holberg og Tullin bleve mønstrede og giorte latterlige af hiine Seraphiske Skribentere og —, saa at sige, jagede i Landflygtighed til vore Naboer. En Bull, fortalte man os, skrev vildt og brugte ikke Filen nok, en Bruun var harmonisk og behagede Øret meere end Sielen, han var en Normand forudfattet af sit Lands Fordeele, og Einer Tampe skiælver var hans Brøde; Wessel kunde ikke behage disse fine Herrer; hans Høvel hvormed han polerede deres Smag, søgte de at undgaae, og at sætte en Streg imellem deres Ord her og der faldt dem beqvemmere, end at sætte en Streg tvers over heele Siden, og begynde uophørlig paa en nye, kort, alt hvad som ikke var Tydsk, var en Bagatelle lige indtil Voltaire, og siden Tydsken begyndte dog at rose, hvad som var engelsk, og imitere indtil Britanniens Capriser og Sottiser, saa maatte vi følgelig gjøre det samme; til Lykke for os læste de engelske hverken vore eller vore Læremesteres Skrifter. — En Prælat foreslog den Tiid, at afskaffe gandske det danske Sprog, men der var dog saamegen Patriotisme tilbage, at man misbilligede hans Forslag, holdende det nok, at omklæde Sproget og Smagen paa

tydsk Facon, og som de vidste, at det udvortes gjør meget til Sagen, og mest forblænder Almuens Øjne, satte man tydsk Bind paa sine Bøger. — I saadant tydsk Liberie kom | : ieg troer | : Aaret 1778 først | : det danske | : ellers kaldet det blaa : | Biblioteqve ud [Almindelige Danske Bibliothek. Et Maanedsskrift], hvori Vers med Streger og uden Riim, Monodramer, Duodramer, Fædrelandssange, Bardesange, Sagaer og Ballader, Ballader i Besynderlighed gjorde Opsigt; Balladernes Fødeland er egentligen Brittanien, men de kom til os igennem Tydskland, og vi fik dem, ligesom vi i gamle Dage fik Thee af Hollænderne, fra anden Haand, nok bedærvet og udvandret.

Vi fik da i ommeldte Bibliothek en Ballade hvori hver Strophe endtes paa o! siden fik vi en, som endte Versene paa hø, hø, hø, og vi frygtede immer for det værste. Endeligen kom in Februarii eller Martii Maaneder et Avertissement i Adresse-Avisen, som berettede, at en Ballade, nemlig Hagbarth og Signe var forlist paa Gaden, og bad, at den som mødte et saadant noget, vilde redde det, i hvor ubetydeligt det end maatte være, og oplevere det paa Adresse-Contoiret. En af os saa Vraget af denne Ballade strandet paa Bredden af en Rendesteen i Vimmelskiftet, og leverede Originalen paa Adresse-Contoiret, men en Copie deraf ind til Selskabet, som med rette kan kaldes les derniers efforts de la ballade danaise, da siden den Tid Kunsten at smidde Ballader ophørte fra den Dag. —

Her er den —

Hagbarth og Signe.

En Skotsk Ballade.

Hagbarth var en Konge Søn, Puf! Puf! Puf!
Troe var han, fik Skam til Løn, Uf! uf! uf!
Hans Møe var Prinsesse Signe, O! O! O!
Som intet i Skjønhed monne ligne, Jo! Jo! Jo!

Hagbarth fik en ynkelig End, Uf! Uf! Uf!
Elskov styrter saa mangan rask Svend, Puf! Puf! Puf!
Hagbarth skrev slig Ballade, Ah! Ah! Ah!
Hvorned man nu gjør Parade, Ha! Ha! Ha!

Syng Venskab — Elskov — Hymens stolte Glæder —
 Syng Mandens Fryd —
 Hans Salighed — hans alt — hans Brud — hans Hæder —
 Syng hendes Dyd —
 Men Harpen — ha! — hvo stemmer, saa den lyder —
 Som Sphæerne?
 Hvo synger — højt — og værdig — hendes Dyder?
 Serapherne —
 Ha — Venskab — tryller — svulmend' maae ieg svimle —
 Af Mattighed —
 Men sukker — Ven — for dig — ha! — Glæders Himle
 Giv Varighed —
Joach. Wibe.

Dermed dør Ewaldstriden i versprotokollen.

Spillet politik ingen rolle for selskabet? Saalænge Guldbergs styre ruget over landet, var der ingen som brød sin hjerne dermed. Eller man nøiet sig med en beklagelse — Wessels kjendte: «men det er ilde — ei bondens suk at høre vilde», er sikkert et hip til den reformfiendtlige regering. Alt offentlig liv laa nede — det eneste sted hvor man kunde «tænke, tale frit», var paa scenen.

At Det norske Selskabs folk var ivrige theatergjængere, siger næsten sig selv. De la sin mening meget tydelig for dagen, og var noksaa frygtet som publikum.

En av yndlingsskuespillerinderne ved det kongelige theater var den norskfødte Caroline Walther. Hun var en av selskabets hovedmænd — Johan Vibes — elskerinde, og stod under nordmændenes beskyttelse.

Der blev intrigeret mot hende av en misundelig kollega, og av hendes foresatte ved teatret, hoffet blandet sig i striden — men kongen selv applauderte hende ivrig. Det begeistret B. Prah! — Pilen-Palen — til følgende «kongsang»:

Brødre, som samlede
 Glæde her nyde
 Vellyst, som Himlen
 Under sin Ven:
 Frisk nu med Druerne
 Hierterne fryde,
 Priise Fortieneste,
 Og syng den.

Glade vi priise nu
 Rigernes Fader;

Længe vor Christian
 Ziire dit Land!
 Mildeste Fyrste! du
 Sønner tillader
 Frihed! thi Slaver, du
 Elske ej kan.

Du vore Ønsker saae
 Walter at ynde,
 Og strax med naadig Haand
 Løste det Baand,
 Som tæmte vor Attraae.
 Alle sig skynde,
 Som Kongens Villie saae,
 At bruge Haand.

Du Caroline! bliv
 Stedse vor Glæde,
 Og overtydet vær,
 Du er os kiær;
 Vort Ønske Biefald giv,
 Blant os tilstæde
 Du saa lykkelig bliv,
 Som for os kiær.

B. P. . . . l.

Der kom flere begeistrede Waltherdigte:

Kun Feighed og Dumhed kan frygte
 Talenter sin Roes at tilstaae;
 Fortryllende Walther! dit Rygte,
 Trods Avind! skal evig bestaae:
 Den glædende Drue lad strømme
 I Glasset til fuldeste Maal!
 Hver Musernes Dyrker det tømme
 Paa Walthers og Frihedens Skaal. —
Th!!!

Derimot er ikke, som almindelig antat, disse fire strofer rettet til den feirede skuespillerinde — der snart forlagde scenen til Stockholm.

Du skienktes os af Himmelen,
 og fire Gratier der bleve,
 der sildig blive tre igjen;
 til Nordens Ziir du længe leve.

Dette Wesselske vers findes paa sidste side i den stambok som tilhørte Magdalene Sophie Castberg. Hun

skulde som prestefrue reise til Norge, og blir fulgt av selskapets rimede velsignelser. Mellem det læss komplimenter, som hver av medlemmerne kjører op med, har vi Johan Vibes:

Naar Engle-Yndighed med Vid forenet er,
Og Dyden, som hos dig gjør begge dobbelt kiær;
Hvor maa den Tanke da hver ædel Siæl bedrøve,
At hvad os Himlen gav, skal Døden engang røve.

Ellers blomstrer latinske og franske citater side om side — kun ett medlem uttrykker sig paa tysk. Men midt i blomsterbedet staar en hverdagsurt:

En mand og kone er vel et —
Men dog det ikke er saa hedt,
Naar først man bliver gift tilsammen,
Det veed jeg selv, det veed Madamen.

Det er undertegnet A. C. Wessel, født Bukier — digterens hustru.

I det hele var selskapet gjestfrit mot det smukke kjøen, baade i sin protokol, hvor madame Castberg og Charlotte Biehl optræder, og i sine trykte samlinger, der ogsaa huset kvindelige produkter. Men selskapets kvindelige midtpunkt var dog dets kjære veninde madam Juel, som endnu blev længe paa sin post. Hun stelte godt med sine unge venner, og vandt deres fortrolighet. Der stod respekt av hendes iegode person, som for alle de farende svende hadde hjemmets tiltrækning. Som Kamma Rahbek var hun skikket til at være digteres gode aand. I begge kvinders utilfredsstillende egtenskap kom gjesterne og fylgte ut en barnløs og lykkelig tilværelse. Mad. Juels fødselsdag 9de febr. var en av selskapets store høitider. Prahl skriver:

Jeg skammer mig, Madam! at ej i Gaar
Jeg ønskede dem Børn og mange Aar;
Dog naar ieg nøje overvejer Tingen,
Den Prosit, som kom seent, er bedre end som ingen.
I Hovedet mig end den Grille staaer:
De Ønsker, som de fik af hver, — Madam! — i Gaar
Jeg læste, finder alt for gode —
Mod følgende |: de ei forsmaa. |: min Ode |:

Vare Verdens Mestere paa et Sted,
 Det var saa faur en Skare,
 De kunde ei med deres Kloghed
 Din Godhed aabenbare.
 Du er os alle til stor Gavn,
 Vi aldrig skal glemme at prise dit Navn,
 Til vi af Verden skal fare.

Som Solen den ganger igiennem et Glar,
 Og det vorder intet at skade,
 Saa er Madamen en Jomfrue klar,
 Det Gud hendes Mænd forlade.
 Hun sukker skiøn Walborgs Klage ud:
 To Gange har ieg været Brud,
 Men aldrig gift kan jeg blive.

Madamen hun er en Jomfrue reen
 Trods tvende Rigers Svendel!
 Hende ingen Mand paaførde Meen,
 Skiønt Skiæbnen for Spøg gav tvende,
 Men gid du ej fra Venner gaae,
 Før voxne Sønner om dig staae,
 Som Moders Dyder erkiende.

Joachim Vibe er mere kortfattet:

Velsignet Dag! jeg seer dig glad frembryde,
 Paa dig blev fød en højst elskværdig Jyde,
 Som bedre Skiæbne værdig var,
 End den, min lille Jyde har;
 Men dersom Ønsker kan din Skiæbnes Dom formilde,
 Og dersom disse nu ej kommer noget silde,
 Saa kan jeg gratulere mig
 Med at formilde den for dig.

Samme aar som Waltherstriden blev utkjæmpet, fik Det norske Selskab en god tilvekst i student Jens Zetlitz. I Bergen, hvor han gik paa skolen, blev han «kjendt og yndet» av Johan Nordal Brun, dengang sogneprest ved Bergens Korskirke.

Den samme mandige, selvfølende patriotisme, som Brun vedkjendte sig, saavidt det lot sig forene med hans konservatisme — den samme uforfalskede norskhet er gaat over paa Zetlitz. Meget svakere av karakter end sin «mester», kom han i viseevne op mot ham — og de møttes desuten i den blindeste uforstaaenhet overfor tidernes revolutionære gjæring.

Zetlitz's hilsen til madam Castberg er en lovsang av Norge, saa kraftig stemt at man mindes senere tiders malende poesier. De to første linjer gaar delvis igjen i et andet digt «En norsk vinter», som findes trykt i Zetlitz's «Samlede Værker».

Paa Madame Castbergs Fødselsdag.

Held dig mit elskte Land! og dine høje Fielde
 Indhegner frie Børn, og dem tilaande Lyst,
 Lyst til at stige højt, til Ære og til Vælde,
 Og vise Verden hvad der boer i Nordmands Bryst!
 Held dine Dovrers Ryg! Held dine dybe Dale,
 Og held hver evig Gran paa Klippens høje Tind!
 Held mig, at ieg blev fød i dine skønne Dale!
 Og held hver Norges Søn, som haver samme Sind!
 Hvo føddes i dit Skiød, og var ej stolt deraf,
 Naar Fader viiste Søn, og Broder Broder viiste:
 See hist St. Olufs Høj, see Tapeskiælvers Grav,
 Hvis Drifter Snorre saas af gamle Runer vriste.
 Da var det Lyst at see, at føle og fornemme
 Mod gløde i min Kind og stige i min Barm.
 «O! Norske Sangere! ophæver mandig Stemme
 Og Syng om Norges Held og Norske Heltens Arm,
 Saa var mit Ønske tit i første Ungdoms Dage,
 Og naar ieg siden saae i Bruuns den høje Sang
 Stolt Tapeskiælver staae og Harald foredrage
 Sit Lands, sit Folkes Ret og sine Brødres Trang,
 Og tale mandig stolt — som Frie og Norske tale
 Og selv paa Gravens Bred at sørge sørge for sit Land:
 Jeg tænkte: Ham ske Tak, som Einar vilde male,
 Og ham ske dobbelt Tak, han baade vil og kan.
 Og naar ieg Walborgs Graad i Frimans Toner kiendte,
 Og hørte Axels Suk — ieg følte mig med Fryd
 Som Frimans Landsmand — Og da højt mit Hierte brændte
 Af Lyst til saadan Sang og slige Toners Lyd —
 Ja Held mit elskte Land! det avler Kampens Sønner,
 Det avler Skialdre, som i stolt og evigt Qvad
 Ophøje deres Roes, og deres Mod belønner.
 Ja Norge Døtre har, som synge dets Daad —
 Ømt skal Heltindens Sorg, og Elskerindens Smerte
 Ved Castberg lyde frem i kiælent Heltebrev.
 Ovid sang egen Sorg af fulde Aand og Hierte;
 Hun skriver fremmed Qval, som hun sin egen skrev
 Hun er vort Selskabs Lem, hun var vort Selskabs Glæde,
 Bortreven fra vort Bryst, hun er os evig kiær;
 Nok Grund for mig i Dag mit Norges Vel at qvæde;
 Thi er det ikke Held, at hun dets Dotter er.
 Vær Castberg! Norges Roes, som du er vores Ære!

Bliv elsket, kiendt, berømt, som du fortæner det!
 Tit see du denne Dag, tit den en Festes være!
 Og tit en Grund til Sang, meer flydende og net.

J[en]s Z[etlit]z.

Utrolig let forenet baade Brun og Zetlitz, ja det samlede selskab sin norskhet med de loyaleste følelser overfor kongehuset. Kongetroskaben sat dem slik i blodet, at det ingenlunde anfgtet deres vers, at Kristian VII var gal, og arveprinsen var en undermaaler. Kongens fødselsdag 29de januar blev altid feiret i Det norske Selskab, og av det øvrige kongelige hus fik hver sin behørig lovsang.

Her er en av Zetlitz's kongesange —

Den 29de Januarii 1781.

Op, Nordens Døttre, op at synge!
 Op Selskabs Brødre! vi vil slynge
 En venlig Arm om Broders Bryst,
 Og fuld af Munterhed og Glæde
 I denne kiære Stilling qvæde
 Om tvende Rigers Haab og Lyst.

Højt vores Sang i Bønner stiger,
 Gid han, som elsker sine Riger
 Og skaber Held for sine Land,
 Som heller vilde Titus være
 End nyde Alexanders Ære,
 Vor gode Konge, Christian —

Gid at i mange Aar han nyder
 Den Fryd, som Heltens stolte Dyder
 Liig Skyggen Kroppen følge maae,
 At høre Folket ham velsigne,
 See Fridrich hans Dyder ligne
 Og Thronen klippefast at staae.

Ja, Himlen høre disse Bønner,
 Som ofres her af Nordens Sønner
 For Rigers Vel, hvis Lykke staae
 Som Marmor-Klipperne i Norden,
 Urørt af Himlens Storm og Torden,
 Til Jord og Himmel skal forgaae.

Den rareste af alle Dyder,
 Den Ærlighed, vort Selskab fryder,
 Liig varig Snee paa Klippens Top,

Af ingen Vellyst-Straale smeltes,
Men først, naar alting sammenælted
Den til sit Udspring hæves op.

Gid Nordens Skialdre altid blive
Forstaaelig i hvad de skrive
Og gaae Naturens jevne Vej,
Thi Muserne vil altid høres,
Og Nordens Sønner de vil røres,
Men Svulst og Streger rører ej. —

Vi ære Skjønhed og tilbede
De Hænder, vore Lænker smeede;
Men dette Ønske høres dog!
Gid aldrig Nordens smukke Piger
Maae lære Nordens Sønner Smiger
Og at forglemme Hiertets Sprog.

I muntre Ungdoms blide Dage
Vi drikke Viinen for at smage
Det unge Livs Lyksalighed.
Naar Alders Sneer paa Issen falder,
Vi lætte denne tunge Alder
Med Drik og Sang og Kierlighed.

Men Maade vore Brødre pryde
Til Lyst og Munterhed at nyde
Vor Viin, veyledet af denne Bøn:
Gid Nordens Handel troelig fremmes,
Gid Bondens sure Sveed ej glemmes,
Hans Frihed er hans Arbejds Løn.

Gid Nordens Helte tappre være,
Det er: de stride, vinde Ære,
Og trygge Folk og Stat og Land,
Saa skal i Krønnikerne skrives
Med gyldne Ciffre: Landet trives
Og grønnes under Christian.

Zetlitz. —

Men pengesnøden, som var en stadig gjest i Det norske Selskab, tvang Zetlitz allerede efter et aars forløb til at reise hjem og bli huslærer i Drammen.

Et større tap for selskapet var det dog, at Johan Vibe døde (1782). Han var sekretær i selskapet — og blev utnævnt til «kammersecretair» — ifølge hans egen underskrift hos arveprins Frederik — i oktober

1778. Han staaer ikke opført under arveprinsens hofetat, eller paa nogen av kamrenes embedslistes, saa det har muligens været en privat charge han har indehat. Sikkert maa det vel være, at han sammen med én av Wessels brødre drog til Fyen som landmaaler — «en landmaaler er jeg — af den profession, som man assistent monne kalde, — i liflige Fyen, der er min station — — der reiser jeg hen med Caspar min ven». Men hans bestalling er likesaa spørløst forsvundet som et hvert andet tegn paa Johan Vibes borgerlige tilværelse.

I Det norske Selskab, der var han livet og sjælen. Han stod under madam Juels særlige varetægt, hun pleiet ham i hele hans sygdomstid. Wessel var selskabets stolthed, Claus Fasting, som forøvrig allerede 1777 drog hjem til Norge, var dets æsthetiske samvittighed — men Vibe var alles yndling.

Han var slagfærdig — men godmodigere end broren Joachim V., og het derfor «den skikkelige Vibe».

Et «daarligt digt fra Vibes pen» — det var som bekendt noget man «aldrig saa». Der er en Wesselsk fut og fynd i de impromptuer, han har git efterverdenen — hvem husker ikke de linjer om ham selv: «Personen er fød udi Norge, var saare genegen til syndefuldt Liv — var heller ei fri for at borge. Paa Andres han drak — hans Stads var en Frak — Hans Roes: han var fød udi Norge».

I hans længere digte, som verseprotokollen har en del av, skorter der dog ofte paa pointer. Hans vid var epigrammatisk — og mundtlig — og hans persons charme fløt ikke over i alle hans frembringelser, som tilføddet var med Wessel.

Prisdigt.

Bestandighed! du sieldne Gave,
Som alle rose sig at have,
Du dydigt Venskabs ædle Fryd!
Du, med hvis Navn saa ofte spøges,
Du, som omsonst hos Piger søges,
Du er i Elskov blot en Lyd.

I Elskere! hvis ømme Hierter
Ernærer, ynder Eders Smerter,

O! venter ej Bestandighed;
 Den ej i Amors Tempel findes,
 Og ej ved Hymens Kiede bindes;
 Af Nød den fandt hos Eva Sted.

I Livets Foraars muntre Dage
 Min Siæl med Lyst sig lod indtage
 Af Chloes sorte Øjnes Ild,
 Jeg sukkede og Chloe rørte,
 Hun mine Ønskers Hob bønhørte
 O Skiæbne! da — da var du mild.

Forandring! dig, som Piger smager
 Din haarde Dom mig hastig drager
 Fra Chloes kielne Arm og Bryst,
 Med heede Taarer Chloe beder:
 Alt Ondt maae ramme den Meneeder,
 Som faaer til fremmed Elskov Lyst.

Den næste Dag den Skønne græder,
 Den næste meer ej Øjne væder,
 Den næste finder taalelig,
 Den næste ingen Klage fører,
 Den næste Cleons Sukke hører,
 Den næste reent forglemmer mig.

Min Chloe! som mig Elskov lærte,
 Hvor saarede dit Tab mit Hierte!
 Men jeg dog ikke hader dig;
 Jeg dig tilgiver al min Smerte;
 Thi din Ustadighed mig lærte
 At kunde leve lykkelig.

Min Siel ej meer for Elskov bukker
 I Chloris Skiød den Ild ieg slukker,
 Som Phrynes Skønhed tændet har.
 Hos Thais ieg dem begge glemmer,
 Og ved den Last min Lykke fremmer,
 Som før min største Smerte var.

Johan Vibe.

Om den ugifte Stands Fordeele.

Lyksalig Ægtestand! saa sang ieg til Herr Meyer,
 Men tag ej ilde op, jeg synger om igjen;
 Jeg dog ei andet gjør end hvad Poeter plejer,
 Jeg roeste Ægteskab, men Meyer var min Ven.
 Kom da min Musa kom, og hielp mig at afmale
 Den sande Lykkes Værd, som størst af alle er;

Den Lykke, til hvis Roes ieg vil af Hiertet tale,
 Kort, den Lyksalighed, som kun Ugifte seer.
 Naar man ej bunden er ved Hymens tunge Lænker,
 Al Lyst er dobbelt sød, al Sorrig mindre tung,
 Man aander meere frit, man meere muntert tænker
 Hvor gammel man end er, man synes dog end ung.
 Lyksalig derfor den blandt alle dødelige,
 Som nyder Elskovs Lyst og leer ad Ægtestand,
 Som uden Ægteskab tør sove hos sin Pige,
 Og drikke, naar han vil, og elske, naar han kan.

Johan Vibe.

Tanker ved Hr. Mossenkrones Død.

Min bedste Ven! du er ej meer!
 Kun korte dine Dage bleve!
 Du, som saa værdig var at leve,
 Min bedste Ven! du er ej meer!

Hvo tør randsage Herrens Dom?
 Tit røver Døden Fryd og Lykke,
 Naar den til dem, som Plager trykke,
 Endog paakaldet ikke kom.

Min døde Ven! dig Himlen gav
 Alt, hvad den gav de Lykkelige,
 Og meer end alt een kielen Pige
 Hvis Taarer flyde paa din Grav.

Din Siæl var ædel, reen og frie,
 I Ærlighed du søgte Ære,
 Du vidste lykkelig at være,
 O! er din Lykke da forbie?

O Gud! o du! som aldrig kan
 Ubillig dømme dine Sønner,
 Som Dyden, om ej her, belønner,
 Saa hist i Evighedens Land.

Befæst den Tanke i mit Bryst,
 At Salighed kun Himlen giver,
 Naar Dydens Løn paa Jorden bliver
 Saa ung at savne Livets Lyst.

Johan Vibe.

Paa Kongens Geburtsdag.

Brødre! nu er Tid at drikke,
 Sorte Sorger nævnes ikke,
 Det er Kongens Fødselsdag.

Yndigste blandt Aarets Dage,
 Kom lyksalig tit tilbage;
 Kom til Nordens Velbehag
 Bedste Konges Fødselsdag!

Norske Døttre! flette Krandse,
 Og med Leeg og muntre Dandse,
 Synger: leve Christian!
 Guder dyrkes bedst ved Glæde,
 Druens Saft lad Tungen væde;
 Længe leve Christian!
 Intet bedre ønskes kan.

Elskte Norge! Troeskabs Sæde!
 Ceres dine Marke klæde!
 Havets Rigdom dine Skiær!
 Indtil inden dine Fielde
 Danske Kongers milde Vælde
 Elskes ej og æres meer,
 Evig da din Lykke er.

Glassene paa nye iskiænker!
 Leve hver som Normænd tænker!
 Normænd ere Kongen troe
 Normænd elske Viin og Piger,
 Normænd Venner aldrig sviger
 Gid den ej i Norge boe,
 Som er ikke disse troe.

Johan Vibe.

Prinds Fridrichs Fødselsdag.

Kom Brødre! Brødre! skiænk mig Viin
 Paa denne Dag, da Glæde
 Opliver Milioners Sind,
 Skal jeg da eene græde?
 Nej, Skiebne! skiønt du hader mig,
 Jeg dog i Dag skal trodse dig,
 Kom Brødre! Brødre! skiænk mig Viin.

Lyksalig Dag, som første Gang
 Vor Fridrich saae at smiile,
 Du stemmer Sielen op til Sang,
 Og alle Plager hviile;
 Paa dig jeg spøge vil og lee
 Og rolig mod min Morgen see:
 Kom Brødre! Brødre! skiænk mig Viin.

Saa skiænk da i paa Fædres Skik!
 Din Skaal til Skyen trænge!
 Gid længe leve Friderich!
 Vor Fridrich leve længe!
 Den Skaal er heele Landets Bøn:
 For femte Fridrich, store Søn.
 Kom Brødre! Brødre! skiænk mig Viin!

Johan Vibe.

Under Herr Wessels Portræt.

See her den Mand, som efter Holbergs Tid
 Til Danmarks Lyst Thalias Gunst opvakte,
 Hvis muntre Siæl det sande Spøg og Vid
 Paa nye igien paa Skuepladsen bragte,
 Som tvang os til at lee ved Døden af en Stymper,
 Som havde Kierlighed, men havde ingen Strømper.

Johan Vibe.

Drikkeviser.

Viin-Gudens Gaver alt Bordene pryder,
 Glassernes Blinken til Glæde indbyder,
 Kommer da Brødre! som Muserne dyrke,
 Kommer og skaffer Jer Tænkraft Styrke,
 Synger og drikker og glemmer al Striid,
 Bruger med Glæde den kostbare Tiid.

Traurige Tanker, som Sindet nedtrykke,
 Qvælende Frygt for en mulig Ulykke,
 Nagende Udsigt i Fremtidens Scener,
 Taushed, som skiuler, hvad Hierterne meener,
 Lader i Aften vort Selskab i Fred,
 Give til Glæde og Lystighed Sted —

Sætter de lokkende Glasser for Munden,
 Drikker med lystige Miiner til Bunden,
 Latter og Spøgen kan kryddre vor Glæde:
 Søger i Biskoppen Viisdommens Sæde;
 Klogest blant alle vi den agte skal,
 Som sig i Aften kan viise meest gal.

Taushed ved Viinen vort Selskab ej taaler;
 Glæden lad yttres i velmeente Skaaler:
 Skaal for de Herrer, som Musernes Sønner
 Elsker og dennem med Biskop belønner!
 Ved Glassernes Klinken det Ønske skal skee:
 Gid den maae leve, som tænker som de!

Skaal for den Skjønhed, som Muserne ærer!
 Skaal for hvert Hierte, som Kiærlighed nærer!
 Skaal for hver Elsker, som Taushed bevarer!
 Og mod Bagtalelse Kiønnet forsvarer!
 Skaal for hver Kone og Enke og Møe,
 Som ej tillader sin Elsker at døe!

Skaal for hvert Hierte ej Falskhed forgifted!
 Skaal for Vort Selskab, som Munterhed stifted!
 De som ere glade blandt Selskabets Lemmer,
 Synger med mig og det Ønske istemmer:
 Gid at vi ofte til fælles Behag
 Maatte opleve saa lystig en Dag.

Johan Vibe.

Selskabs Sang.

Gid vort Venskab evig vare,
 Gid vort Selskab maae bestaae
 Indtil Normænd frygte Fare,
 Og tør ej mod Sværdet gaee,
 Da den sidste Nat før Dommedag
 Synge Norske Brødre som i dag —
 Gid vort Venskab evig vare,
 Gid vort Selskab maae bestaae!

Johan Vibe.

Hans død fremkaldte følte sørgedigte i versprotokollen.
 Fra Helsingör sendte Niels Treschow nogen linjer paa latin.
 — «Sørg, I muser og gratier. Her hviler Johan Vibe.
 Du vandringsmand, som kommer hid, spar ikke dine
 taarer og blomster. Mindet om hans aand vil ingen-
 sinde forgaa.»

Tanker over Johan Vibes Død.

Den som af Naturens Hænder
 Fik et ømt og ædelt Hierte,
 Som for Brødres Glæde brænder,
 Følsom deeler deres Smerte,
 Som ved yndte Thejers [?] Strenge
 Højt sig over Mængden hæver,
 Han skal hædres, mens han lever
 Og hans Rygte blomstre længe:
 Naar han døer, skal Venner græde,
 Landsmænd om hans Urne klage,
 Til hans Roes skal Muser qvæde
 Om hans alt for korte Dage.
 End i Norges kolde Dale

Skal hans elskte Muse klage,
 Hun skal Vibes Værd afmale,
 Krandsen om hans Urne slynge,
 Norske Skialdre! op at qvæde,
 Sætter den i Rygtets Tempel,
 Thi hans muntre Sang om Glæde.
 Bar Naturens sieldne Stempel.
 Unge, kiælne norske Piger,
 Planter om hans Grav Cypresser,
 Og med ømme Taarer siger:
 Blomstre, som hans Navn, Cypresser.

Zetlitz.

Tanker ved Johan Vibes Død.

Skal i min Eenlighed ieg dig, min Ven! begræde?
 Kan ved din Hvile-Høj jeg ej beklage mig?
 Kan mine Taarer ej din kiære Aske væde?
 I Guders høje Sprog jeg kan ej ære dig.
 Jeg bad: O Gratier! O Nordens Sanggudinde!
 Hielp mig at rejse ham et varigt Æreminde!
 Men, ach! de sukkende mig dette Giensvar gav:
 Vi føle kun vort Tab, og iile til hans Grav.

Rein.

Efter hans død er det ute med Det norske Selskabs glansperiode. Med Wessel gaar det ogsaa ned ad bakke, der klages over at «han dølger det pund naturen ham gav». Han sætter næsten aldrig sine ben i klubben; i den trykte digtsamling selskapet utgav 1783, findes intet fra hans haand, og i versprotokollen kommer han med en spinkel svanesang til «luftmaskinen». Det var Kjøbenhavns første ballon, som gik under en saa moderne betegnelse.

Da selskapets indre liv holdt paa at sygne hen, prøvet man paa at stive det av ved at forfatte nogen love, som utkom paa tryk. Der er meget høitidelige bestemmelser om optagelse i klubben. Vi vet at Rahbeks indlemmelse gik fuldstændig formløst for sig — der fandt slet ingen indvotering sted, som lovene dikterer — og vi kan derav slutte os til hvor strengt de andre regler blev overholdt. De tre direktører — Joachim Vibe var en av dem — sekretær, kasserer, bibliotekar, har vel ikke tat sig sit arbeide for tungt, og hvorfra skulde en arm student ta de 6 rigsdaler aarlig til kontingent? De seks aarlige general-

forsamlinger har kanske været trommet sammen, og man har sagtens møtt trofast op til «samling» hver torsdag kl. 5. Men selskapsbrødrene fyldte ogsaa lokalet tidligere paa dagen — mot almindelig klubbkik — det har vi Rahbek til vidne paa. Der skulde føres fire slags protokoller, og deres skjæbne er endnu usikrere end versprotokollens. Der forlyder noget om at hele selskapets arkiv skal være gaat tilbunds med et norsk skib 1813? Lyder Sagen fortæller om «en tavle, prydet med selskabets magna nomina», som det næste slegtled bestraget i dyp ærbødighet — «og læste navnene atter og atter» med stolthet paa nationens vegne.

Lovene bestod — men norskheten gik sin vei, og dermed var selskapets rolle utspillet. Versprotokollen oversvømmes av dansken Thomas Bruuns smagløse frembringelser, og Rahbek utfoldet her sit «egentlige» talent, visedigtingen. Ja han endte med at bli selskapets formand, endda han 1790 var indtraadt i de høie professorers kreds ved Kjøbenhavns universitet. Men han var ikke den som hadde for megen værdighet, eller lagde baand paa nogen.

Han sluttet sig varmt til nordmændene Jonas Rein — der forbedret sine chancer som embedsansøker ved at føie den «store filologicum» til sin attestats — og Zetlitz, der igjen var dukket op, dennegang for at faa sin teologiske eksamen. Deres forsøk paa at oplive de gamle traditioner blev mat som alle gjentagelser. Men det var ikke fordi Zetlitz manglet humør. Det ser man bedst av hans «samtale i de dødes rige» mellem madam Juels to mænd pastor Begtrup og vinhandleren, samt Jonas Wessel, digterens bror, der maa ha været hendes meget varme beundrer.

Gesprache in Reiche der Todten
 svischen
 Weiland Herr Begtrup
 Einstmal Prediger in Juthland
 und
 Weiland Herr Juul
 Einst Weingesapper, lestens aber
 Wirth des Norwegisches Gesellschafts
 Zum Kopenhagen
 und

Der Copiist, sogenante Perial Wessel
oder

Eine Triodram

In Dänische Versen verfasst
und

Madame Juul

An seine Geburtstagen d. 9de Februarii 1789
gevidmet

von

seine gehorsamste Diner.

Skuepladsen forestiller en dunkel Cypres Lund — Hr. Begtrup sidder kiæmpende med tunge Tanker og efter flere udtrykfulde Armbevægelser udbryder:

I danske Canaan,

— Jeg mener Jydens Land —

Hvor Rug og Hvede villig voxer

Og Engen kry'r

At vilde og af tamme Dyr,

Jeg meener Herremænd, Ridfogder, Faar og Oxer —

Der var jeg engang Præstemand,

Der paa min brede Ryg jeg gode Dage bar

Og feedere tilsidst end selve Kaldet var;

End husker jeg, med hvad opsperret Gab

Det hele Kirkesogn var vant at stirre

Paa deres Præst og snappe af hans Flab

De bitre Ord, Samvittigheden pirre —

Naar husker jeg de Suk, fra Jyders Bryst uddrog,

Naar brede Haand paa helligt Fløjel slog

Og tit jeg ønsker mig tilbage;

Thi Himlen veed man ennuierer sig

Meer ved at leve her, end gandske være Liig —

Ja endnu jeg jordfæste gad,

Gad messe, døbe, Offer tage,

Og Skræk i Syndere indjage

Men fremfor alting faae mig Mad —

Og — Skyggetaaren ned paa Skyggekinder flyde

Den Kummer ej for Katten er,

Det er ej hverdags Lidelser,

Som kryster Taarer af en Jyde — —

Og neppe vadende i Lykkens Kløvereng,

Før honningsøde Blomst jeg havde kundet nippe

Jeg meener: neppe lagt paa bløde Bryllups-Seng,

Og endnu ikke spændt i Sælen,

Stak grusom Død mig oven Hælen,

Og Proserpina kom mit Haar at klippe,

Paa bredden Jysk: Mig Døden rev, saa Skam,

Af Armen ud

Paa yndig Brud

Den jeg tog og forlod som Jomfrue Praem;

Hvad Under derfor, om jeg ønsker mig tilbage

Og Underjordisk Egn gienlyder Begtrups Klage!

Juil

Klæd som en kiøbenhavnsk Stads — Lieutenant bladende i en Protocol fuld af Regninger — Puffen, [En Skjøge] en meget pyntet Genius, men som stedse seer sig om til alle Siider af Frygt for Rettens Betiente, gaar bag ham og med allehaande latterlige Pantomimer giver tilkiende, at den beleer hans Regninger —

10 Flasker gammelt Øll
7 Ugers Smør og Brød
2 Ugers Drammer 3 om Dagen
5 Dalers Boller Punsch
— Tilsammen — Bitterdøe!

Ifald jeg dør engang, der neppe blir et Lagen,
Hvori at svøbe mig — men faaer jeg Compagnie
Jeg gir hver Borgermand, som kan betale, frie —

Han gaar grundende henimod Begtrup, som sieder i en tragisk Attitude med Haanden under Kindet og Øjnene stift heftede til Jorden — Puffen forskrækket over Hr. Begtrups Sufficiencie, skiuler sig bag en Myrte — Og Begtrup, som vækkes derved, at Juuls Taae, medens han endnu er en halv Favn fra ham, rører hans Fod, seer op og med kiendelige Træk af Skræk, blandet med Forbauselse, raaber:

Begtrup

Ah, Himmel! En Pymæe med en gigantisk Fod!

Juil

Jeg veed, at skal jeg hen i nogen Urtebod
At kiøbe Sukker, Rum, Citroner og hvad meere,
Saa maae jeg Penge strax levere.

Begtrup

/: afsides :/ Han raser /: høyt :/ Hør min Ven, veed han vel hvor
han er

Og at fra Arrilds Tid ej Punsch blev lavet her —
Nej tørt er dette Land — En usel vornet Jyde
Hver Aften i sin Kroe han Finkel Jochum nyde
Men her er ingen Ting —

Juil

Ja faaer jeg Compagnie,
Hver Borgermand, som kan betale, gir jeg frie.

Begtrup

Saa narrisk som hans Vext, saa narrisk er hans Sprog
Jeg vil gaae bort
— Han rejser sig, men snubler over Juuls Fod og raaber:
forbandet lange Taae!
— staaer hurtig op og vil løbe, men standses af —

Juil /: som siger :/

Nej, Nej! Du maae ej gaae!
Først lad mig see i denne Bog,
Hvor stor din Regning er.

Begtrup

Min Regning! jeg troer Manden
Har aldrig haft, hvis ej, er gaaet fra Forstanden
Siig! veed han, hvor han er?

Juul

Ih ja, i Kiøbenhavn
Det Norske Selskabs Vært, og Juul det er mit Navn,
Og du min Giest — Din Vom har Grunker kostet mig,
Og strax betal din Skurk! hvis ej, jeg stevner dig.

Begtrup

Hør! veed han det ej før, saa vil jeg hannem sige
At ingen Regning her betaales kan,
At dette bestialske Land,
Hvori vi begge er, det er de Dødes Rige —
Og at desuden jeg var Cimbrisk Præstemand,
Og mens jeg Aande drog, deroppe Begtrup heed.

Juul

Den salig Begtrup har min Kone sagt var feed
Og Præst — og naar jeg paa dig seer,
Det gierne hende kan, at du den Begtrup er,
Men hvis jeg dine Ord skal troe,
Og vi er døde begge to,
Saa viid vor fælles Ægtemage
Med Manden Meyer [eller Maje?] blev tilbage.

Begtrup

Hvad hører jeg! — O! Spot og Skam!
Fik Jomfrue Praem
Til Ægte ham?
Siig! har han Børn?

Juul

Nej!

Begtrup

O ja, jeg slutte maae
At den som blev snart bare Taae
Han ingen Børen kunde faae —

Copiist Wessel

kommer ravende ind forbie den Cypresse bag hvilken Puffen staaer, for hvilken
han gier en Compliment, og synger

Som Solen den ganger igiennem et Glar,
Og det vorder intet til Skade,
Saa er Madame Juul en Jomfrue klar —
Det Gud hendes Mand forlade.

Juul

Den Mand jeg før har seet og Viisen gandske vist,
Hør! Er han ikke Copiist?

Wessel

Ah Serviteur Herr Juul! han tier som en Steen,
Mens jeg med Pilen Palens Viise
Hans Kones Fødselsdag maae priise
Og udaf Fryd og Efterruus
/: Dog taget uden Deres Huus :/
Kan neppe staae paa mine Been.

Begtrup

Ja naar jeg overvejer det,
Mig synes, at den Ven har Ret.
Vi i en Trio — om det smager Dem,
vil føre hver vor Mening frem.

synger

O! Du som engang blev ved faderligt Bud
Feed Præstemand givet i Hænde,
Og da han blev revet fra unyttet Brud,
Fik Manden med Fod uden Ende,
Jeg ønsker: gid Du
Maae længe endnu
Heed Elskov hos mange antænde!

Juul

Enhver som betragter min ringe Person,
Maae kierligen det excusere,
At jeg som desværre var selv en Coujon
Ei kunde dig ret coujonere,
Imidlertid troe
At, svigted de To,
Den Tredie desbedre kan blive.

Wessel

For Viin og for Brændeviin ydes dig Tak,
De store og smaae Perialer,
Som bus og ubuden deroppe jeg drak,
Jeg dig med et Ønske betaler.
Om Hagen bliv feed,
Stiig sildig herved,
Og lyd ej, naar Døden befaler!

Alle Tre

Om Hagen bliv feed,
Stiig sildig herved,
Og lyd ej, naar Døden befaler!

J. Zetlitz.

Da Zetlitz blev cand. theol., sa han igjen farvel til Kjøbenhavn, ledsaget av Reins avskedssang:

«Held være dig for hver en Gang,
vor Kreds du skjænkte Fryd og Sang.
. . . Gid Norge dig, sin bedste Ven
med varig Fryd omfavne,
og see vi dig ei mer igen,
du aldrig Venner savne.
Saa tit vi sidde glad ved Vin,
den første Skaal skal være din!»

Den norske tradition skulde nu nærmest holdes oppe av Rein, han møter frem med fødselsdagsvers til madam Juul d. 9de febr. 1791.

Til Madame Juul

den 9 febr. 1791.

Een Skaal for en Jyde vi Normænd frembær,
Skjønt mange vil finde det underligt er;
Men Nordmænd det gode bør hædre og kan
Endog, naar det findes i Jydernes Land.

Som Moder, som Søster vort Selskab dig seer,
Og er du for nogle iblandt os end meer,
Saa skal dog vi andre, som Venskab kun fik
Os trøste dermed, at vi nyde din Drik.

Lad aldrig den Tanke opstaae i din Barm,
At rive dig udaf venskabelig Arm
Men, hvor Du end rejser, saa følge dig Hæld!
Og Hæld hver en Jyde, som ønsker vort Vel.

Rein.

Men endnu samme aar fortæller *avskedssange til Rein* os at selskapets sidste støtte forlot skuepladsen. Ogsaa han drog hjem til det prestekald som hjemlandet hadde at by dem alle. Rahbek, der nu som ungar bodde paa Bakkehuset, og saa smaat la grunden til den kreds der senere blev et slags «norsk selskab» — han besynger Reins bortreise.

Afskedssang til Herr Rein den 1ste Novbr. 1791

Forgiæves Glædessange lyde,
 Forgiæves de til Fryd indbyde,
 Den smiler ej til dette Lag!
 Han, som saa ofte var vor Glæde,
 Er sidste Gang blandt os tilstæde —
 O Rein! Det er din Afskedssang!

Og du vort Selskabs Sanggudinde!
 Selv dine heede Taarer rinde!
 Selv dig nedtrykker Sorgens Vægt.
 I ham du sorgfuld seer bortdrage
 Den eeneste du har tilbage
 Af ædle norske Digterslægt.

Saa glad, saa henrykt nys du hørte,
 Hvor sødt hiin Grækens Luth han rørte
 Som af sin Vibes Haand han tog;
 Og Gratierne om dig iilte,
 Saae undrende til dig og smilte,
 Som du din Vibe Luthen slog.

Og da sit Norges Sag han talte,
 Og for dets unge Fyrste malte
 Dets Bødler og dets Hædersmænd;
 Da steeg af Fryd dit ædle Hierte
 Af Norges Skydsaand du begierte
 En Egekrands til Eders Ven.

Ven! skjønt du elsker Digterære,
 Den sande Stolthed er at være
 En ægte Normand, Brødrers Ven!
 Derfor skal og dit elskte Minde
 I Norske Selskab ej forsvinde,
 Før Norske Selskab svinder hen.

Gaae, hvor du gaaer, til Held og Glæder
 Vær Musers Yndling, Norges Hæder!
 Vort Selskabs og hver Broders Ven!
 Og tænk med Venskab tit tilbage
 Paa os og paa henfarne Dage
 Som her i Glæde svinde hen.

Rahbek.

Da madam Juels pleiesønner begynder at søke andetstedshen, har hun ingen betænkelighed ved at motta presten Tobias Bernhofts tilbud om at følge med til hans hjem til Maasø prestegjeld i Finmarken.

Skulde hun ikke ogsaa følges til døren med sang og klang? Men sikkert har det været hende en sorg, at det ikke blev en nordmand hun hadde at takke for sit sidste fødselsdagsvers.

Til Madame Juul paa hendes Fødselsdag
den 9de Febr. 1792.

Da du var den unge og vakre Moer Juul,
For Norske Selskabet du aabned' et Skiul.
Nu du dig indbilder at vorde til Aars,
Nu tyer Du saa frygtsom til Bernhoftes Maars.

O! spar dig den lange og møisomme Vej!
De hulde Chariter de ældes jo ej;
Dit Efteraars Blomster, de er som din Vaars,
O! hvorfor da flygte til sorgfulde Maars?

Naar snart du forlader dit Fædrelands Kyst,
Da synge vi samtlig med klagende Røst:
O! hvilken Jydinge fra Thye eller Aars
Erstatter os den, der drog fra os til Maars.

Du troer det var Synd, om dit Løfte du brød,
Og grusom ej tænker paa os og vor Nød.
Hvor finde vi Trøst i hver Modgang og Kors,
Naar du os forlader og rejser til Maars.

O! hvergang din Fødselsdag smiler igien,
Da tænk paa hver ærlig og efterladt Ven.
Og tænk: Norske Selskab nu sidder til Taars
Og ønsker mig Held, men beer Fanden ta Maars.

Rahbek.

Til selskapets avskedsfest for hende takket hun i nogen velmente vers — og saa reiste hun op og blev gammel i det land, som hadde fostret hendes Vibe, hendes Wessel.

Fra nu av hører vi av gennemreisende nordmænd, at «Det norske Selskab» er aldeles i forfald, deres tredje samling poesier (1793) er det sidste livstegn. Vi ser av et brev til Rahbek fra «Søren latiner», der nu er rektor i Trondhjem, hvor litet de tilfredsstiller en gammel selskabsbroder.

Trondhiem d. 15 Martii 1794.

Hvordan? blive Genierne færre? Svækkes Lysten? Døer Patriotismen? Mens meminisse horret. Jeg beder, Medbrødre! for Mejers hellige Navns Skyld, lad saadant ikke høres. Men Pram, der kan skrive saa mange Vers, han vil, og skrive dem alle gode, undtagen de riimfrie, han synes at være tabt for Selskabet; og af to saa store Digtere, som N. Brun og Th. Brun ejer Selskabet ikke en Linie. Jeg skal dog see, om jeg ikke af den første kan udpresse en Elegie over Mejer. D. V. er nu den eneste, der med Iver tager Dem af Selskabet, og denne Iver skylte vi Udgiven af det sidste Stykke, enfin jeg selv nok: in te vivimus, more mur et sumus. Behag ved Leylighed, at opsende 24 Exempl., som jeg skal paatage mig her at afsætte. — Modtag nu min inderlige Hilsen, og skienk mig for Eftertiden Deres Venskab. Naar jeg nu tænker efter, hvorledes jeg har skrevet dette Brev, saa falder jeg i Forundring over mig selv, at jeg saa uden Façon skriver til en fremmed, og det endda en saa berømt Mand. Dog jeg forundrer mig ikke saa meget, som jeg glæder mig derved. Thi denne Frihed er en af de herlige Frugter, som communia studia skienker sine Dyrkere. Mon en læg Mand har nogentid skrevet til en anden ustuderet med saa lidt Forlegenhed, eller mon en laicus kiender og tør benytte sig af Voltaires gyldne Ord: il ne faut point de cérémonies entre les confrères.

S. Monrad.

P. S. Det er vel best, at Autor til Fabelen bliver ubekjendt. Man kunde skrive ovenfor: indsendt fra Trondhiem.

Det norske Selskab avgik endelig ved døden i 1813. Da var vort norske universitet allerede to aar gammelt, og studenterne i Kristiania stiftet det norske studenterfund.

Hundrede aar efter selskabet's død har vi endnu en gang villet kaste et blik over de tider, da norske studenter og norske digtere heget om vore nationale spirer i en fremmed jordbund.

Det norske Selskabs punschbolle.
Opbevares i Det norske Selskab, Kristiania.

II.

Scenen forlægges til «Norge, kjæmpers fødeland». Al norskhets mægtige overhoved, de gamle kirkeskikkelser bevarer, odelsbondens talsmand, de fattige sognebarns hjælper — selveste **Nordal Brun** er det vi her skal komme litt nærmere paa livet gjennem spredte breve og en heldigvis nu samlet reisedagbok. Reisen gik til Kjøbenhavn 1791, hvor han forgjæves arbeidet for at bli utnevnt til stiftsprovst med ret til at succedere den gamle Mossin.

Som brevskriver træder Nordal Brun ut av tiden og nærmer sig vore dages impressionisme. Der er ikke meget av kirkehøvdingen i dem — men desto mere av mennesket.

Journal paa
Frue Anna over en Reise fra
Bergen til Kjøbenhavn
af
Johan Nordahl Brun.
Ydmygst fremsendt til mit Rederie
det er
Kone, Børn og nærmeste Venner
af
Forfatteren.

(Fundet i Universitetsbiblioteket, Kristiania.)

April 1791.

6te. Efterat Lodsens var rejst, sejlede vi endnu forbi mange Baade, som laae og fiskede Torsk; mine Fingre

kløede, som Gnierens, naar han seer andre tælle Dukater.

Men Nordenvinden førte os snart bort fra all den Ting, som kunde opvekke de ubetimelige Lyster. Saadan har jeg endnu aldrig gaaet til Søes, sagde min Kapitain, det blæser dog got, men ei saa megen Søegang, som i Bergens Vaag men — ingen Ting skal være fuldkommen. Vi opdagede en Lækasie i Skibet, som ingen kunde erindre sig at have seet Lige til. Imod all Skibs Costum kom den oven i fra og randt hen at Dækket som en Bæk — man inqvirerede og Sagen var denne: En vis Jacob, som havde sovet liige fra Bergen paa sit ærlige Ruus, fandt for godt i sin Køye i Ruffet at lade Naturen have sin egen Vandring og derfra denne Lækasie. Vi seilede endnu denne Aften Siggen forbie og altsaa forbie alle de Østers vi ellers skulde ført med os til Kiøbenhavn.

7de. Idag stod jeg op og saae Dag=Brækningen, et sieldent Syn for Byens Natte=Raller. Lidt mindre Vind i Dag og lidt mere Søegang. Vi ere nu ved Siden af Udsiire 12 Miil fra Bergen. Min Erich begynder at faae Sæont men Sven holder sig brav. Hans rosenrøde Søkiste forfærdiget af Klokker Morten overgaar alle Kister inden Skibs=Borde ved sin Storhed og er Admiral mellem Kisterne. Kanske Klokkeren er Prophet og kanskee der skal blive noget stort af Drengen; alvorlig talt: Kisten er meget for stor. Rummet paa et Skib er kostbart og Kahytvagterne spiller en liden Rulle. Man er kommet efter, hvorfor ovenmeldte Jacob drikker saa gierne og lækker saa meget. Han er confirmeret i Kors=kirken, dette kan vel intet udrette; men af Hr. Jan With. — See det er Tingen. I Dag have vi snart stille, snart Modvind og snart Fordevind igjen, det gaar dog altid frem og ikke tilbage.

8de. Om Morgenen endnu stille og paa samme Rum. Fra Udsiire besøgte os en Baad, som troede vi ville have Lods; vi betakkede os, han fik en Dram, og reiste sin Miil tilbage. Nu er Klokkeren 10 og vi seile for god Vind. Den følger os til Middag, saa stille til Klokkeren 4¹/₂ og da reen Modvind! Den fører Skibet

og mine Tanker tilbage, dog de sidste ikke længere end til Udsiire og nu har jeg Tiid til at anmærke at det var Manden i Baaden selv som fik en Dram; dette er en lærd kritisk Anmærkning som kun Ørkesløshed og slet Humeur frembringe hos en Journalist. — Og nok een, som henhører til dette Slags Skrifter hvorved Christopher Frimand er bleven udødelig. Udsiire er en Øe beboet af omtrent 200de Mand, udgjør et Annex til Torvestad og har Prædiken 3 Gange om Aaret. Man kan aldrig viide hvad slig en sandfærdig Iagttagelse er nyttig til. — Den staaer under, (?) og Gud veed om Udsiire ellers staaer nogen Steds uden paa Søekorter, og der kan man troe det var et Skjær beboet af Maaser; nær havde jeg glemt at Præsten til Torvestad heeder Røtting og er en dansk Mand. Denne Anmærkning er vel ikke frugtbringende men fylder dog sit Rum og tog man alt det bort af Reisebeskrivelser som ligner denne, saa gik den største Deel i Vasket. — I Aften førend vi spise vil jeg lave en liden Punsch. Det kalder jeg at bære sin Skjæbne med Taalmodighed.

9ende. God Morgen min Tøs! I Nat drømte jeg om dig, hvorledes du — Nej det er sandt det er Reisen jeg skal beskrive — Vi lagde i Aftes ud fra Landet en liden Promenade af 8te Miile liige ud i Havet, nu ere vi paa Vejen tilbage og endnu i Dag Klokker 10^{1/2} uvist hvor langt fra Land. — Frue Anna gjør underlige Kaprioler, vore Meubler i Kahytten danse, vore Kaffe Kopper skrangle over. Og naar jeg, som du veed, har gode Been og Ligevægt i min Krop, gaaer paa Dækket, er det ligesom du saae den halte Danqversen. Erich, arme Djævel er usynlig. Sven holder endnu Contenance. Vi have en Koksmat, som gjør sin første Reise, er 28 Aar, har været Mahler-Dræng og gaaer nok atter hen at belære sig paa Roser, naar denne Tour er forbi. Han hører ilde og gaaer i Lee naar han skulde gaae til Luvart, er ellers et got Liv og ifølge sit Bestik spørger allerede i Dag om vi ikke snart see Kiøbenhavn. Vi takke Gud om vi, naar Taagen gaar bort, kunde see Norge. Men Taagen gik ikke bort, og for ei at støde Frue Annas Næse paa bemeldte Norge vendte vi fra

Land Kl. 12 og seilede i Vest til Kl. 5^{1/2}. Nu vendte vi atter om og seilede med stærk Vind og klart Vejr i Sydost. Jeg har aldrig hørt saa lidt Skraal og Støi paa noget Skib som paa dette, ingen Banden, ingen Skjælden kort var vort Stats-System i den Orden som denne lille Verden, saa vilde man holde Cours med de største Rangskibe. — Skipper og Styrmand leve som Brødre og Matroserne som deres Børn. Indvortes Freed er Hovedsagen, saa maa det gerne bruse lidt uden om.

10de. I Nat reiste sig en Storm, hvis Lige jeg ei havde seet til Skibs; men alle Mand sagde: det er kun en Storm af de sædvanlige, men ingen Fare. Alle Mand Vagt dog alligevel og et Sejl beskadiget medens et andet bjærges og Styrtninger lugt over Skibet og Stormklyveret optagen og nu nogle ved Pompen nu andre til Veirs nu Kapitain og Styrmand occuperede hver med sit. Dette er dog alligevel Aspecter som ingenlunde amussere. Men over hvilke man heller ikke lettelig falder i Søvn. O! Gud hvad en Søemand lider meget og det rareste han maae arbeide med Munterhed mit imellem de Skuespil, hvor en Danqvert Krohn døde af Angest. Din Svend sov imidlertid got og saae intet af all denne Bestyring. Ved Midnat lagde Stormen sig og nu i Dag blæser den herligste Nor-denvind, Solen skinner, og Skibet gjør 1^{1/2} Miils Fart hver Time. Vi befinder os udefor Lister. I For-middag saae vi mellem os og Landet en Skonert, det er et Slags Fartøi saa kaldet, denne holdt længe Cours med os, men da den saae et stort tremastet Skib vester i Havet, holdt den af lige ud til samme. Jeg formerede mig derover følgende Giisning: at Skonerten var en svensk Spion som i en eller anden norsk Havn havde udfrittet naar vore udskrevne Matroser skulde nedsændes, at den med 3 Master var et svensk Orlogsskib, som krydsede for at opsnappe disse, at Skonerten gav ham Rapport om Landsens Lejlighed. Overallt holde de nu Selskab og styre som vi ned at Kattogat til. Men ved nærmere Eftersyn opdage vi at den store er en tremastet Galliot og altsaa gaer min politiske Anmærkning i Vasket. Fire saadane Dage saa see vi Kiøbenhavn.

11te. Igaar Aftes Klokken 7 passerede vi Næsset. I Nat herligt Veir og god Vind, i Dag ditto Veir med laber Kuling, vi befinder os nu mellem Norge og Danmark, ganske vist meget nærmere det sidste end det første. Men man seer ikke dette Jydernes Pandekage-land før man er en Kabbellængde fra Strandbredden. — Der ligger den listige Skagen og snusker i Vandskorpen, medens Norge reiser sine Klipper høye Veye og bestimelig varsler den kommende Søemand. O ho! der er Forskiel paa Folk, saa maa der og være paa Land. Dog alt [er] Guds Skabning, Skagen og Jyden ligesaavel som Klippen og Nordmand. Vi have ellers i Dag det skjønneste Veir til ret at beskue Tvilling-Rigets Lineamenter. Havde kun Ole Koksmat sine Koste her, han skulde mahle mig Skagen af saa snotet som den er; thi du maa troe min Engel at det seer fattigt ud naar Dannemark først hilser paa en Nordmand med denne elendige Storkesnabel.

12te. I Dag stod jeg op med Soelen og tænk den skinnede endogsaa paa Skagen. Men Vinden er skrald, vi maae lavere os forbie og det vil vare længe. Den er os nu ganske imod reen Østenvind og her maae vi gaae og giøre Complimenter for denne jyske Extremitet. Ja veed Du ret hvad Skagen maae være for en Ting? Det var den Gang da Landskabene bleve fødte; just i det Jorden gjorde Barsel med Jylland kom der Bud efter Jordemoderen at hun maatte komme til Norge der skulde producere nogle bredskuldrede Drængebørn. Hun over Hals og Hoved kastede Ungen fra sig og glemte at klippe af Navle-strængen saa blev den dinglende med indtil denne Dag og denne Navlestreng det er Skagen. Med det herligste Veir maatte vi krydse den heele Dag endelig greb jeg til den resolution at lave en liden Punsch, strax gik Vinden et Par Streger til Norden og nu seile vi saa herlig forbi denne Forsargelses Odde. — Dette havde jeg skrevet da et alt for alvorligt Syn bestyrkede min Modbydelighed for meer bemeldte Skagen, thi paa dens skiulte Udgrund stod just nu et stort Galliotiskib, hvoraf formodentlig Folkene vare flygtede til Land, vi beklagede de ulykkelige, tak-

kede Gud, som havde ført os hidindtil og satte Cours med god Vind over til Svenske Kysten.

13. I Dag er det stille, vi see Sverig, og med Smerte see vi just den Deel deraf som havde tilhørt Norge. Jeg gik til Vejrs for at see Marstrand, saa den tænkte paa Tordenskiold og sukkede paa Latin Fuimus Troes det er udlagt nu er det Lapperi med os. Til min Svend sagde jeg: bliv en Tordenskiold og tag Marstrand igien thi han begyndte som du med at være Matros. Det er forresten ikke moersomt at henge en heel Dag i Blikstille mellem Lessøe og Sverig, det eene har Trindelen [en farlig Grund] og det andet Gustav. Man skiøtter ikke om at komme noget Land for nær af disse. Min A[m]bition er at kunde skrive med Posten at du stakkels Moer ej skal blive harm. Jeg lever ellers vel og har gode Dage æder som en Hæst og seer ud som et Beest da jeg endnu ikke har ladet mig barbære.

14de. Gratulerer min Cathrina med Geburtsdagen, vist drikke vi hendes Skaal i Dag om det saa kun var i Caffé den drikker vi to gange om Dag. Og harmø nere inden Skibsborde fortreffelig. Idag passere vi forbi den svenske Kyst med taalelig god Vind men saa ypperligt Veir at der ey er en Skye at see paa Himmelen den er saa blid som min Cathrina naar hun er i godt Lune. Vi have endnu 24 Miile til Helsingøer. I Dag kom en svensk Fiskerbaad til os og solgte 2 skønne levende Torske, med den eene celebrere vi til Middag Cathrinas Geburtsdag. Thi levende Torsk passer sig paa en levende Pige. Jeg spurgte hvor tilstod i Sverig — alting Gudskee Lov roeligt — Hvor Gustav var nu — I Stockholm — ja ja tænkte jeg han vilde fiske i Østersøen, men hans Garn gik itu, nu behøver han nok at bøde dem om han kan, førend han vil fiske i Østersøen. Som sagt er vi spiste til Middag den skønne Fisk, dertil tog jeg en Flaske af min gode røde Viin. Capitainen bemærkede at just som vi drak Cathrinas Skaal dreiede Vinden 2 Streger paa Compasset til vor Fordeel hvilket vi alle antog som et godt Hierteegn. Velbemeldte Vind førte os dog nok et Par Miile frem. Men nu Kl: 5 er det atter stille. Jeg er vis paa min

elskelige Borgemester Holm har allerede sagt dig at vi vare allerede arriverede a Costi [hertil]. Men nei her er dyr Tid paa Vind og vi have Taalmodighed behov dog du mere end vi om vi ikke naar Helsingøer til Løverdags. Vi have det saare got, vi see ikke en Bølge paa Havet ikke en Skye paa Himmelen og Skibet beveeger sig ikke mere end den Jord vi gaae paa. Maanen skinner hele Natten. Springere og Niiser boltre sig om os. Men Skibet hænger paa Vingerne, som en Høne i Regn-~~Veir~~. Apropos om Høne — I Dag da Jacob den forbemeldte stod i dybe Tanker ved Roret og nynnede formodentlig paa den Psalme: Min lille Flaske kom hid lad mig omfavne dig. Hvad skulde da hende ham? Bliv ikke bange min Engel han fangede en Ugle; her blev en græsselig Allarm paa Dækket — men bliv du ikke bange mit Barn. Grethe den Grøne spaaer Lig det veed jeg før, thi der kom jo engang fortæller hun en Ugle ind til en Præst og han døde strax derpaa. Men bliv du ikke bange thi først bør jeg oplyse dig om det du ikke veed, at disse saa tit omtalte Gudinder havde hver sin Fugl. Juno Jupithers Frue der var det samme blandt Damerne i Olympen, som Juliana Maria blandt dem i Kiøbenhavn, havde en stor prægtig Fugl just Paafuglen — Venus, som vel var en Taske — men godt lidd af alle Mandfolk, havde det maae man lade hende, en liden men en allerkjæreste Fugl det var en Due. Minerva denne alvorlige Viisdoms Gudinde, havde en styg graa-smusket Ting og see det var en Ugle, siden blev Uglen de Lærdes Fugl og altsaa ingen Under om en Ugle besøgte din Præst lige saavel som en ditto besøgte den Grethe Grøn taler om thi Præster er altid lærde. Dog det besynderligste — men bliv ikke bange — den Ugle Jacob fangede havde ingen Fiære og hvilket var endnu det bespotteligste hun syntes være beskadiget med Respect at sige i Rumpen, i det mindste vilde Rumpen ikke gjøre sine Pligter medens Jacob holdt den; nu, en Rumpes Pligter dem veed du for, enfin det var et stygge Beast, noget af det hesligste man kan see paa et Skib. Jeg seer du blir bange min stakkels Kone du mener nok det er den samme Ugle som vilde tage

Spaamanden og ønskede dig nærværende for at gjemme den. O Nei! Denne heele Sludder bestaaer deri at man til Søes kalder det at fange en Ugle naar den som staaer ved Roeret, ikke passer paa men lader Skibet gaae over Stag saa varer det længe inden Roeret gjør sine Pligter, og Skibet vil lystre.

15de Ovenpaa dette Ugle Frikassee sov jeg ret got til Klokken var fire da vaagnede jeg glad ved at høre Skibets Gang og Kiølvandets snaksomme Lyd. Øret bedrog, Følelsen ogsaa, Synet lærte mig til min Sorg at det var den ramme Synden Vind. Nu kom Seilere os i Flokketall i møde brammende med Læ-Sejl som Fiskebeens-Skiørt i en Minuet, naar Frue Anna stakkel laverede i Underkloken fordi hun havde Modgang. Endelig opdagede vi en Kamerat, der vilde samme Vei som vi og see det var Grevling som fører v. d. Fehr og gik ud 14 Dage før os. De havde ventelig været inde Øster paa i en Havn. Nej vi ere dog fri-ske Folk og udholde heller en liden Storm i rum Søs end krybe til Havn. I Eftermiddag dreier Vinden sig lidt til vor Fordeel — men næsten har ieg opgivet Haab om at naae Posten i Helsingør i Morgen. —

16de Den samme Dag ad Aftenen fik vi godt Vind og i Dag blæser det endnu noget. Styrmand Thore Gausell gik sig i høyen Mast og saae Kuhlen men endnu 11 Miil fra Helsingør og Kl. allerede 8te det rækker dog ikke frem til Posten. Nei stille Veir fik vi og saa stille at jeg besluttede at lægge Haand paa mig selv. Det er vel saa ingen hader sit eget Kiød, men man kiædes dog engang thi greb jeg til den for-tvivlede Beslutning at rage mit Skiæg det var omtrent ^{1/16} Alen langt men nu er jeg og ligesom salig Frøken Mormors skurede Krone. var du mig nu saa nær skulde du til visse have Barbeer-Kyssen om ikke meere. I Dag fiskede vi selv Villinger paa Dækket og spise dem til Middag. Nu er jeg ganske taalmodig, en Dag meere eller mindre hindrer ikke naar jeg ikke kunde komme til Post-Tiid.

17de I Dag atter blik stille. 2 Miile fra Kuhlen er Frue Anna, Kuhlen 5 Miile fra Helsingør, Helsingør

øer 5 Miile fra Kiøbenhavn — Kuhlén staaer mig ret got an, det kan man dog see er virkelig Land den paraderer som en virkelig Kiæmpe mod de øvrige Lavheder. Men nu Klokken 10^{1/2} vi sejle den forbi er den dog ej saa høj som Fløiefjeldet. Den er ligesom Comandantens Mave liden og spisirundet. Jeg kom nu ned fra Mersæt og saae der Cronborg ikke større syntes den endnu end en gammel Ost. — Veiret har været saa got at jeg er kiendt i Cattedgat, som du i dit Kastedrag, [p: Dragkiste] jeg kunde gjerne gjøre Bestik over alt lige til Lappen hvor mangan Mand er strandet og hvorover mangan Kone er bleven bedrøvet. Du veed ikke hvad dette er for en Lap? ret en Fantelap en lumsk Grund ved Sælland i Indløbet af Sundet. En lys Dag har det ingen Fare, men i Mørket er den som alle andre Lapper høyst farlige. Enfin vi kom Helsingøer paa en Miil nær, fik Stille, drak Rum paa Dækket og kastede Anker. God Nat Moer sov vel.

18de Hei fundtus nu seer jeg Aars; Klokken 7 var min Capitain og jeg i Land i Helsingøer maatte bie efter Passets Clarering til Kl. 10 og ere nu paa Vejen til Kiøbenhavn, vi aad Frokost og drak Kaffe hos en Herberger Vert, som da jeg vilde betale ham, intet absolutement intet ville have. Og de forrige Gange jeg har været i Helsingøer vilde man gjerne taget det lille jeg havde. Herre Gud tænkte jeg skulde man være omvendt? eller er det et got Omen som møder mig naar jeg sætter Fod paa dansk Grund; men Gesigter saae jeg derimod paa Gaden vist over 30 saa ulige Menne-skeslægter at de forekom mig som nedfaldne fra adskillige Planetter. Møder jeg i Proportion til Byens Størrelse ligesaa mange i Kiøbenhavn da reiser jeg strax med Ellertzen til Stokholm. De vare ikke spedalske havde heller ikke Fransoser saa vidt jeg kunde see, men nu en Kielling der flekkede af som Jomfrue Meklenborgs Masque, nu en Tøs hvis Ansigtet aflange Rundhed var paa tvers, hendes Moder maae have haft en Kat ligesom Jomfrue Høe Søten, paa hvilken hun havde stirret i et uheldigt Øyeblik. Og af Mandfolk de allerbesynderligste Exemplarer. Bergen har intet saadant

ikke Pheiphusen ikke Philop Fleischer, ikke Formand han med den lange Hals og det lille Hoved har noget at sige mod hvad jeg nu saae. Men de sællandske Bønder og Heste vare som jeg slap dem, de første lige mavre og de sidste lige stive. Item Jøderne med deres sædvanlige Smausegesigter. Nu seile vi forbi Ween og Siælland mellem Kuffer, Pincker, Smakker, Gallioter, Snove, Fløyter, Fregatter i 100de Tal, forbie Skove, og Byer Slotte og Slætter, nu seer jeg Taar-nene af Kbhavn og ankre paa Reden Kl. . Huc Cursus fuit. Dette skal Augustinus forklare dig Resten paa fast Land.

18de Jeg gik rigtig nok til Sængs i den Tanke at vaagne paa Reden, men halv Veis mit mellem Helsingør og Kiøbenhavn om Morgenen den

19de vaagnede jeg endnu liggende for Anker der. Jeg tog min Sven og Erich, gik i Baad tvers i Land traf Sællands Bønder bad om Vogn til Kiøbenhavn, men man enten ikke kunde eller ikke vilde. Boer her da ingen uden Bønder her? — Jo vel: — hvem da? — der henne paa Smedstrup boer Capitain Darre. Jeg afsted fandt min ærlige Landsmand aad Frokost hos ham blev befordret snart og vel. Sven fik da see en stor Deel af Sælland og Kloken 3 om Eftermiddag fandt vi omsider Sqvaldergaard [ved Nikolaikirken] No, 206, men Meklenborg var flyttet derfra, sagt (?) dog alligevel sit nye Logis dette fandt vi og men ham ikke hiemme dog havde han meldt det Logis han havde bestilt, vi ledte og fandt det og see det er

Admiral-Gaden No.

266.

Paa samme Tid kom og Skibet paa Reden. Den samme Dag endnu blev Sven allerførst veiledet til Fasting, Fasting strax til mig og der maatte jeg spise til Aftens i Selskab med Kammerherre Bille og en Capitain Grip.

19de Frue Fasting er den samme. De smaa Ferøer kan ikke andet end leve vel der, vi saae hverandre med Glæde. Men Sven maatte tilig forlade, samme Aften et Selskab, som var ham høyst interessant og

gaae om Bord. Jeg befalede Drengen Gud og han græd ikke den gang, det holdt jeg af kom ikke til Stokholm grædende min Søn sagde jeg — men lad Svensken see at vort unge Mandskab er raskt. Glad saae jeg Meklenborg fordi han selv var glad og velklæd, men forunderligt just færdig at reise til Christiansund hvor han er bleven Procurator og hvorfra til meget bedre han snart har temmelig gode Udsigter. — Faar han Tid, skriver han vel sin Datter til denne Post, hvis ikke vilde du lade hende dette vide om hun allerede er tagen fra os, min Vert er Paruquemager og min Erik kommer mig vel tilpas thi uden Kone uden legemlig Pleie af Qvinde er jeg rent elendig, jeg gaae da hen at sove til en Prøve i Kiøbenhavn god Nat min Engel.

20de Jeg vaagner ogsaa i Kbhavn. Kl. 4^{1/2}. I Dag talt med Tønder Lund som levede vel og vil nok skrive sin Søster til med denne Post. I Dag hilset paa Hr. Abildgaard, som er den samme, der spiser jeg i Morgen til Middag og til Aftens hos Translateur Heiberg, i Dag hilset paa Hoerne de leve godt og snildt der treffer jeg Bøchman, som just har Barn til Daaben der maae jeg spise til Aftens i Selskab med Etatsraad Perbøl og Admiral Schultz, og hermed Ende paa Journalen.

Hjemreisen.

(Tilhører Bergens offentlige bibliothek).

1791. D. 16. Julij.

Fulgte mig om Aftenen Kl. 9^{1/2} til Toldboden Commandeur Fasting og Frue, den ældste Jomfrue Hyssing, General Adjutant Risbrich og Cadetterne Ferry en Forsamling fra et Venne Huus, ikke denne Gang i Kiøbenhavn erhvervet, men denne Gang ogsaa befundet troefast. Man forlader ikke kiødelige Søkende anderledes, end jeg forloed disse agtbare fordomsVenner. Fasting besidder en stor Karakter; man kiender ham ikke uden nær hos, og hans Frue er en af Kiønnets udkaarne, som vor Herre skabte for at gjøre alvorlige Mænd lykkelige. Risbrich har nok en Siel vel saa skøn som hans

Krop, men gjør maaskee ikke den Lykke, han fortienet, foruden han ikke har den *impertinence*, som udfordres til at gjøre Lykke. Jeg bød dem og Kbhavn Farvel og gik om Bord paa Frue Anna, hvor jeg syntes paa en Slags Maade at være kommen hiem igien, og alle andre Fruer ufortalt krøb jeg ind i denne med megen Glæde og sov i hændes Skiød indtil Morgenen Kl. 3. Da loed Kronprinsen, som laae tæt hos, en gaee, og jeg vaagede nede ved Knaldet.

D. 17. Strax lættede vi Anker og gav os til at lavere. Morgenen var skøn, jeg saae Siællands Yndigsheder, foer dem forbie og sagde dem Farvel; ja man nyder kun Glæden i Forbigaaende, *en continuée* falder ikke i de dødeliges Lod. Nu var min Reise, som Drømmen er, i det man vaagner, og Drømmens Udtolkning er denne: Jeg har reist som en Nar, sat en Deel Pænge til, som skal opspares ved Bøn og Faste, lært at kiende en Deel behagelige Venner, hvis Erindring og Savn vil længe saare mit tossede Hierte, seet en Deel skønne Situationer, som man har Møye for at glemme mellem 7 skaldede Bierge, slidt Hoftrapper, hørt prinselige Forjættelser, mistet min Brevtaske og talt med hans Excellence Brandt. Herre! have vi ikke vel reist? og hvad skulde jeg paa den Galley? Over denne Text prædikkede jeg for mig selv Søndagen den 4de post Trinit. Dernæst skrev jeg tre Breve. Eet til Carl [af Hessen], som virkelig vilde min Lykke. Eet til Gryner, som baade inden og uden er anderledes skabt end en Hofmand, og med hvilken jeg aldrig kunde tale uden at blive glad derved. Eet til Hauch. Bekiendtskab med ham og hans Frue hører til de acquisitioner, jeg har gjort paa min Reise. Han er Nr. 1 af den Adel jeg har kiendt, og hans Frue kan 100de see, men ingen kiende uden at finde hændes saare elskværdig. Kl. 6 kom vi til Helsingør. Jeg hilsede paa den Kammerherre Hauch der, som ikke lignede sine Brødre. Jeg besaae Marienlyst, som synes dannet til Boelig for den høytidelige Melancholie eller for den dybt forskende philosophiske Aand. Vi toge om Bord Kl. 9 og saae den hele Aften Lynild i Østen. Uden Skræk saae jeg den, da den var

langt borte, og da jeg nu selv skulde reise langt bort fra Hoffet, anvente jeg dette Trøste-Sprog paa min Forfattning: *qui procul a Jove, procul a fulmine.*

D. 18de lettede vi Anker og passerede Kronborg Kl. 7. Her saae vi strax en Fruct af slet Conduite; en Engelsk Brigg seylede sig liige paa Lappen og stoed der, som han var naglet, ja Lappen, Lappen, kan den forføre Folk ved høy lys Dag, hvad skal den da ikke giøre i Mørket? Vogter Eder for den, alle I Unger-svende, som krydse der neere i de trange Farvande. I Dag passerer ingen Ting af Vigtighed, som vel er. Vi have Directe Modvind, men lavere og avancere dog formedelst den gode Strøm. Saaledes ere vi nu Kl. 6 Aften 8 Miile fra Kronborg. En Seilads af denne Natur er ellers det modsatte af min Skiebne. Hvad jeg lægger an paa, hvor jeg kommer, synes jeg at seyle for Fordevind. Jeg prædikker og har fulde Huus, giør Vers, og man roeser dem, er i Sælskab, og man fordrager mig, taler med Damerne og finder dem bevaagne. Og med alt dette kommer der dog intet ud af den heele Historie. Alle Mennesker tænke: nu er han i Havnen eller, ja med ham har det ingen Fare. Jo men! Kriegt du Pæren Sacharias? Nei jeg maae have Strøm-mene imod mig. Jeg maa altsaa med den heele præktige Bør og med alle mine Læ-Seil og Bramseil takke Gud, om jeg kan beholde det, jeg har opseilet, og jeg seyler dog adskillige Banco — Sæddler akterud under-veis. Men enfin liider jeg da ikke Skibbrud paa min Siels Munterhed. Saa vil jeg dog altiid kunde forlige mig med min Skiebne. Denne Nordenvind for Exempel, som i Dag blæser, fører paa sine Vinger norske Tanker til min sværmende Indbildnings Kraft, den bringer mig i Møde min oprigtige Kones Længsel og kommer mig til at erindre, hvad Justinus fortæller om Schytterne [ø: Skyterne]. Disse stridbare Mennesker forloede deres Hustruer og foere omkring i Asien i 15 Aar for at stifte Freed mellem krigførende Makter eller for at hielpe de undertrykte mod Voldsmænd. Det var smukt nok dette af disse skikkelige Folk. Men Hustruer ere ogsaa Mennesker, de sendte adskillige Bud

efter Mændene, men forgiæves, omsider affærdigede de et alvorligt Gesantskab og loed sige, at dersom de ikke strax vente om til deres ægteskabelige Pligter, vilde alle Hustruerne lade deres Børn giøres af Naboer. I Sandhed de Hustruer havde Ret.

D. 19de. I Nat have vi haft Vinden Østlig og seylet 6 Miile god Cours, det kan man kalde at komme sovende frem. En Engelsk Vogn paa fransk Broelægning ruller ikke saa magelig. Morgenen er bliid, og nu kom jeg ihu, at jeg rigtig i Nat drømte min Kone, men det som var underligere, jeg drømte tillige en vis Fasting i mit Naboelav, som Raadmanden kalder sin lykkelige Fætter. Hustrue og Naboe. — O! ja det kom af hvad jeg igaar skrev om Schytterne, og Tingen er nok in salvo, thi bemeldte Fasting har neppe menneskelig Forstand, men Forstand behøvte heller ingen Naboe for at trøste Schyttiske Hustruer. Men Figuren. O! den er elendig, den ligner en udstoppet Capun, Ansigtets Farve som Æblegrød, Hovedet nedtrykt mellem Skuldrene, i Øinene ingen Ild. En Fedme over den heele Krop, som er svampig eller skiælvende som Gelée. Spørg begge Hoerne om jeg lyver. Altsaa er den kiere Læser eenig med mig, at det har intet at betyde, naar jeg paa een Gang drømmer Hustrue og Naboe, og at om de raske Schyitters Hustruer havde haft saadanne Naboer som stakkels Fasting, havde de ikke afsendt ovenmeldte Legation til deres Mænd. Jeg nævnte Legation og kom ihu min LegationsRaad i Kiøbenhavn, og den Vellyst at finde en UngdomsVen boesat paa fremmed Stæd. Boesat vel at mærke, thi saa æder man hos ham og hos hans heele Svogerskab; nu kunde dette Svogerskab gierne være kiedsommeligt nok. Svigerfaderen kunde være en gammel pedantisk CereemonieMester, som gik paa Takter og fordrog ikke Munterhed; Svigermoderen kunde være en tandløs Grebenille, som holdte Forelæsninger over Genealogien. Svaaeren kunde være en suurfittig Jyde, og hans Frue endten en hierneløs Fianté eller en stygg en, eller en stiv Dame, hvis Fierté molesterer et heelt Lav. Det var heller ikke sagt, at eenhver Boesat Ven skulde just selv have en

Kone, som den reisende Ven skulde finde saa interessant at conversere, og med hvilken han maatte indgaae Venskab, som med en Søster. Men her træffer det just ind, at alting skal være efter Ønske og at den reisende desuden skal have den sieldne Lykke at behage det heele herlige Selskab, saa han kunde havt Lyst at føre med sig smaat og stort, ungt og gammelt, for at boe bestandig et Bøsse-Skud fra denne respectable Familie. Jeg veed i Sær ikke hvad det var for et hemmeligt Træk med disse to Søstre. Jeg forloed den eene, og det skar mig i mit Hierte. O! tænkte jeg, det kommer deraf, fordie du seer hælde syg og sængeliggende, men jeg forlod den anden, som var sund og frisk og det gjorde ogsaa *carnailleursk* ond paa det samme Stæd. Hvad er dette for Fias tænkte jeg, Brun, du er en gammel Nar, skynd dig reis og lægg Vind paa at forglemme Perbøl og Bøchmand! Det var med Eders gunstige Tilladelse, at jeg holdte af Eders Koner. Men jeg holder ogsaa, Skam fare efter mig, meget af Eder ikke alleene derfor, men for Eders eegen Skyld og fordie I beviiste mig et usminket og norskt Venskab.

Kl. 7 Formiddag passere vi Niddingen 14 Miile nordenfor Kuulen. Skibet løber nu 1 Miil hver Time og Veiret er saa herligt, at jeg kunde ønske det heele ovenmeldte Selskab her paa Dækket. Vi tælle 40 Seylere rundt omkring os, ingen Skye paa Himelen og ingen Bølge paa Havet. Nu komme Svenske Fiskere og sælge os en stor skøn Cabeljou, nu er Kl. 12 og nu passere vi Vingøe, nu trække sig Skyer op og der tordner i Sverrig, og det tør Vorherre gjøre, endskiønt Gustav er borte. Vi seilede fra Torden, fra Sverrig, fra Categat forbie Skagen Kl. 7, drak Puns paa Dækket og sagde Dannemark Farvel. Jeg for min Deel seer det vel neppe meere. Men mine Sønner kunne komme der og erfare, at deres Fader har haft mange Velyndere. Nu ere vi 30 Miile fra Kiøbenhavn, have 60 tilbage; vil det gaae som hidindtil, saa er 9 Dages Reise ingen Ting.

20de. I Dag Fordevind, i Dag 1 $\frac{1}{2}$ Miil i Timen, i Dag ingen Skye paa Himelen. Skibet gaaer saa roe

ligt at Sieur Buchald kunde gjerne sidde ovenpaa Cahytten og uden Sieleangest med all sin tørre Con-
tinance fortælle mig hvorvidt den smukke Madame
Møller og den raske Capitain Michaëlsen ere komne
med deres Kierligheds Haandtering, item Dag og Da-
tum naar Brølluppet skal være, item hos hvilken
Juveleer Hr. Michaëlsen tager de pretiosa, han skal
forære Bruden, item hvor mange Værelser de faae og
hvorledes meublerte, dette og meget mere kunde vel-
bemeldte Sieur Buchald gjerne sidde paa Kahytten og
fortælle, saa godt Væir er det. Kl. 2 Eftermiddag see
vi da igien de gode gamle norske Klipper og hilse
paa vort Fædreneland med megen Glæde.

Ikke kan jeg sige jeg finder dem saa skionne som
Skovene, Slætterne og Palladserne der pryde passagen
fra Helsingør til Kbhavn. Men jeg veed ikke hvor
det kommer sig; mig synes alting seer saa mandhaftigt
ud, jo nærmere man kommer Norge, ikke Klipperne
alleene men Nordsøens Bølger de begynde nu at tum-
le Skibet ganske artig. Der inde ved Sundet og i
Categat turde de neppe slikke Støvet under Frue Annas
Fodsaaler. Her komme de som store Bakker og give
hænde en Tryk-Sexten i hændes Agtergat, saa hun er
færdig at staae paa Næsen. Var Vores Hans her, saa
vilde han sætte op et Comisk Gesigt og sige i sit
Sprog: Io min Siæl vasker han Frue Anna i Røven.

Kl. 6 passere vi Lindesnæs og drikke atter gamle
Norges Skaal i et Glas Puns. Staar denne Vind, kom-
mer jeg paa min Kone som Juulaften paa Kiellingen
eller som denne Aften paa mig selv, thi aldrig havde
jeg ventet saa mørk Ende paa saa klar Sag. Ganske
hastig trak sig meer end et Tordenveir op, der lynede,
der blæste, der regnede, man toeg ind stor Seyl, Me-
san, Top-Seyl og Klyver. Folket rustede sig som til
en Beleiring, og Herurian krøb i Kahytten, tæppede
for Vindverne, tændte Lys, men maatte dog see den
giennemtrængende Lynild og høre Torden og føle den
trykkende Luft og sveede som en Febricitant. Altiid
alt Respect for Torden og Lynild, men allermest paa
Søen. Den kom dog Gud skee Lov ikke over vores

Zenit og brød ud ikke til Storm men til Regn og op-
 hørte Kl. 1 om Natten. I Alt dette dog alligevel god
 Vind og god Strøm og befandt vi os uden for Egger-
 sund, da jeg begyndte at sove. Jeg vaagner Kl. 6 den
 21., og vi ere Jædderen forbie, have altsaa i 5 Timer
 seylet 8 Miil, men i Dag regner det ret paa bergensk
 Viis, paa det, kan jeg troe, vi skulle kiendes ved vort
 Element, naar vi komme paa vore eegne Enemærker.
 Kl. 4 Eftermiddag ere vi da i Guds Navn paa Bergens
 Leed, hvorfra 9 Miile til Byen. Altsaa vist nok en
 Lykkelig Reise, vist nok altsaa en god Beslutning at
 tage med Ellertzen over Hals og Hoved, ligemeget om
 min Fraskillelse fra Kiøbenhavn lignede en Flugt, lige-
 meget om jeg ikke toeg Afskeed med en vis Excellence,
 [o: Chr. Brandt] om han deraf begriber, at jeg var vreed.
 Dette var endog planmæssigt; man bør ikke tale med
 Foresatte, naar man er opbragt; vi smaa Folk maneouvriere
 best en retirant. — Men man bør dog lade dem mærke,
 at man føler sig. — Kl. 10 befandt vi os 6 Miile fra Ber-
 gen. Medens man kastede Anker, saae jeg en Fisker.
 Hør Kammerat! er det langt herfra til Bækkervigen?
 1^{1/4} Miil var Svaret. Vil du roe mig derhen? O! Ja
 saa men — men Natten er mørk, Baaden liden og det
 aabne Hav gaaer ind i den Fiord vi skal over. —
 Vaaver du det, Kamerat! jeg ogsaa. Jeg er med, sagde
 Ellertzen og tager en af mine Matroser til den anden
 Roerskarl. Kl. 11^{1/2} Slæt toege vi fra Skibet. Og
 meget at forbigaae, kom til Bergen, lagde til ved Nøs-
 tet, og d. 22. Kl. 1 Eftermiddag stoad jeg uanmeldt i
 min Stue, hvor min dyrebare Kone sad til Bords med
 vore kiere Børn. Hun vilde ikke troe for Glæde og
 forundrede sig. At fortælle oplyste Folk, hvorledes
 man omfavner og kysser og kysser og omfavner og
 igientager oftere disse og endnumeere væsentlige Kier-
 ligheds Gierninger, agter jeg overflødigt. Men vist er
 det. Den er en liden Skilsmisse værd at smage den
 heele Vellyst af en saadan Samling. Konen sund og
 rask og glad, Børnene ligerviis og selv munter. See det
 udgør en Gruppe, som ingen kan finde ret skøn uden
 en paterfamilias, der har Hierte aabent for ømme Følelser.

Næst efter denne Glæde kommer den, at see alle glade over min Tilbagekomst, hvilket heeder med eet Ord, at være velkommen. Og endelig er det vigtigt, at ikke have tabt nogen af dem, som mest interessere os, at finde min Borgemester Hoe med Tilbehør og der mit beste og gamle Vennehuus uforandret, og for Resten den heele Meenighed vel tilfreds over min Tilbagekomst. Saa har man dog været lykkelig paa en Reise, hvor 1000de Ubehageligheder ellers kunde have mødt. Venner og Veninder har jeg dog ogsaa erhvervet mig i Kiøbenhavn, og det kan dog aldrig have skadelig Indflydelse paa den tilkommende Rest af min Skiæbne. Og altsaa vilde jeg ikke have denne Reise ugiort.

Tillæg.

Den 15. Julij hos Colbiørnsen Kl. 8. Diævelen staaer i Brandt, mon cher, han vil min Siæl ikke forestille, men regalere dem med et Cancellie Brev, thi han hænger i det Rescript om Success[ion], som vi dog overtræde et Par Gange om Aaret. Jeg protesterede, det hialp ikke, da sagde jeg, jeg skriver ikke under dette Brev, førend Kronprinsen har seet det, thi da han ynder Brun, turde han maaskee ikke være fornøyet med vor Conduite. Saa skal jeg, sagde Brandt, viise ham det i Aften Kl. 5. — Jeg til Fridrichsberg Kl. 11. Marchal Bülow er reist til Byen. — Naar kom han tilbage? Kl. 1. Da skal jeg være her. Kiere siig Hs. Excellence, det er mig yderligt vigtigt ved ham da at faae Kronprinsen i tale. En time senere er for silde. Jeg kommer Kl. 1. Bülow er kommen tilbage, men gaaen ud igjen. Hvorhen da? Jeg veed ikke. Til Kronprintzen? Nei jeg troer det ikke. Endten saadant er Unaade hos Kammertienner eller Herren, er mig ubekjendt. Enfin jeg faaer ikke Prinsen i tale, Carl [af Hessen] er i Slesvig, Hauch i Lyngby, Brandt kommer Kl. 5, og det skal forblive ved et Cancelliebrev. Ellertzen kommer Kl. 10, jeg følger med i Morgen Aften, dersom Colbiørnsen tillader.

Den 16de Kl. 8 hos Colbiørnsen. Han bør bie til Carl kommer, saa faaer han det omgiort. Nei! det er for lidet det jeg søger, at jeg skulle skaffe mig Brandt til decideret Fiende. Jeg vil ikke tage Afskeed med ham, af min Reise skal han forstaae min Misfornøjelse, og hvis ikke, da forklar De ham den. Jeg vil heller have den plaisir, at lade Prinserne viide, at hvad jeg søgte, hvad de begge lovede mig, fik jeg ikke. — Det blev derved, til Fridrichsberg Kl. 5, og der hos Kronprinsen følgende. — Jeg er kommen for at aflægge min underdanigste Taksigelse for den Naade, jeg er vis paa, Ds. kgl. Høyhed har villet beviise mig, jeg høstede ikke denne Gang Fruct deraf, men den kan en anden Gang være herlig at have Adgang til. Brandt meddeeler kun et Cancellie-Brev, men uvist om dette Cancellie overlever Mossin. Desuden søgte jeg allerunderdanigst om Adjunction, det er jeg søgte om et legitimeret Navn paa, hvad jeg i 10 Aar har været og hvad jeg endnu i 10 Aar kan komme til at blive, jeg fik det ikke. Jeg faaer da være nøyet med hvad jeg er, og vil være glad i den Tanke at Deres k. H. har dog haft Naade for mig. Jeg reiser i Aften og ønsker den Gode Gud vil beskiærme og velsigne Deres kgl. H. og det ganske Kongehuus. Printsens betuttet, og nu ikke forberedet af Carl, afbrød 3 Gang min korte Tale med dette Spørsmal: er der ellers nogen Ting, man kan tiene Dem i, og 3 Gang svarede jeg: Jeg anbefaler mig underdanigst Deres kgl. Hds. Naade. Jeg reiste Kl. 9^{1/2} og derfra begynder Journalen.

Jansen er kommen, gift og vel flid, vil have mig med til Svanøen i Dag 8 Dage. Vor Herre veed Villien. Men nu var det neppe anstændigt. Den som har flakket 4 Maaneder for meget bør ikke reise mere. Desuden venter jeg min Broder til Bergen i næste Uge. Commandanten viiser sig glubsk; jeg var tilfreds, om den Commando betydede noget, og at en vis anden Mand som betyder intet, vilde afstaae til dig, saa var det dog Umagen værd at arbejde paa den Sag. Himmel og Jord, hvor har jeg meget at tale med dig. Følger du ikke Frue Jansen til Byen som en Frende?

Gjør det, saa skal du leve. Denne Journal har jeg skrevet Copie af og sendt til Bøchmand fra hvilken du hilses venskabelig; han har en Datter af Admiral Schultz, og Etatsraad Perbøl, ogsaa en ærlig Nordmand, har den anden Datter, det er dette Sælskab, jeg taler om i Journalen. Jeg prædiker da i Guds Navn paa Søndag og min Prædiken skal følge hiem med Jansen. Hans Kr. er bleven Agent med Justitsraads og Wollert med Cancellieraads Rang. Skit, Lort alt tilhobe, mon frère. Jeg kunde og blevet Professor nu, om jeg ikke havde agtet det gemeent. Tak for Ananias, han er bra. Gud give, du maatte leve vel, det skulde ikke fortryde mig. Eet fra min Kone dig tilsendt igiennem H. L. Bredahl af mine Breve, Ananias formoder med en vis Ole paa Loffte, som skal boe udenfor Nitter, savnes. Med næste Post faaer jeg dette kostelige Cancellie-Brev. Og hvad tykkes dig saa om min Reise? Jeg er sund og rask hiemkommen, det er det beste af den heele Historie. Min Kone elsker dig, hilser dig og kalder dig den troefaste Ven baade af hænnde og hændes Mand.

J. N. Brun.

Note. Tillagt Lys for min Ven Rennord over det i Kiøbenhavn passerede d. 15de og 16de Julij, som er anteacta og bør sættes til Journalen foran.

Brun har sikkert likt sig bedre paa sin næste reise til Kjøbenhavn, da han blev ordinert til biskop. Et brevlig brudstykke gir os en mundsmak av hans bispe- lige humør.

Brev til Fru Brun 9. Juni 1804.

(Bergens off. Bibl.).

Kun Slutningen bevaret.

Den 8de Junij gik jeg paa Toldboden og om Bord paa Meyers Brig. Der bedre Dæk at spadsere paa, større Kahyt og ligesaa godt Sovekammer. Men om Briggen seyler som Svendsens Gallease, det er en an-

den Sag. En brav Student Steenbuch var hos mig i Dag og fik et Exemplar smukt indbundet at befordre til hans Moder af min Tale over Faderen. Dette unge Menneske er, siger I. B. Juul, af mere indvortes Værd, men Juul selv giver jeg dog Fortrin for dem alle. Jeg tager mine Ord i mig igien om Fru Pettersen, der var Admiralinde Arv, Habendorpf, Doctor Jacobsen, Renteskriver Kahrs med Kone, som er af Naturen en Jolles, og der var en Procurator Lange, Broder til Tykkerten paa Bethlehem. Vi fik Ragout under Butterdei, stovede Reyer med Aspars, en skøn og kostbar Ret, Lamme-steeg, Fisk og Bakkels. Det værste er, Moer min! Jeg faaer intet at fortælle dig, naar jeg nu kommer hiem, thi mine Breve have sagt dig alt; da maa jeg sidde og maabe i en Lænne-Stoel og høre Eders Fortællinger, medens I kun kunde sige til mig eller om mig, som der staaer i Fabelen:

Han reiste bort og kom tilbage og hvo kan laste ham? — Hør nu Tullebarn! Nu faaer du dog agere litterære (?) Fornemme, sætte dig en Smuule bispindel i en Stoel, lægge den eene Arm paa Bordet, smaa-tromme med Fingrene (hvilket Mette siger, er Tegn til Rigdom, men jeg siger, naar man tillige slaaer Øinene ned, betegner det dyb hemmelig Politik). Derpaa skal du omtrent sige. Jo min Mand skriver rigtig nok om Prinsen, men man kan ikke saa udlade sig. — Han kommer dog vel ikke til Norge? — Nei i Aar ikke, det lader sig sige bestemt. — Man har sagt, at Neptunus gaaer giennem det store Belt for at indtage Prinsen i Lovisenlund. — Dette er meget rigtigt, og det lader, som min Mand jætter den videre Bestemmelse. Haxthausen er Prinsens Mignon, han værdiger rigtig nok min Mand megen Fortroelighed, men min Mand sætter for megen Pris derpaa til at misbruge den; hvad han har tilladt mig at fortælle er dette: Der mumles om et vist Møde af 3 Fyrstelige Personer, hvoraf vor dyrebare Kronprins skulde være den eene. Saa meget er vist; denne unge Herre er utrættelig aarvaagen til Landets Vel.

Her skal du pludselig afbryde og spørge om Fami-

lien, om Madame Kierstein eller tale om Veyret. Seer du, Moer, saaledes maa man viide at aagre med sit Pund, og det bæres mig for, at Hr. Hiort Stuvitz vil smørre i Eder adskilligt saadant.

Som Byesnak sladderer dog rigtig nu den eene Klubgæst i Øret paa den anden, at Kronprinsen skal seyle til et Stæd i Østersøen, hvor han skal finde Keyseren af Rusland og Kongen af Preusen. Men om der er noget i eller hvorfra man har det, maa Gud viide. Sker dette, saa har dog vor gode Prins ingen Griffenfeldt med sig, som i saadan Leeg vilde været ubetalelig.

Den 9de spiser jeg hos Hauch ventelig siste Gang. Imorgen med Perbøls til Lyngbye til Admiralinde Schultz. Med denne Post har jeg skrevet til Frue Lysholm. Kort sagt, skrive maae jeg, kor de gaaer. Og nu Moer! Har du ogsaa her et Brev, som siger 6. Glæd dig selv og dine dermed. Gud samle os glade, det ønsker din til dig iilende Mand.

Kiøbenhavn den 9de Junij 1804.

J. N. Brun.

Venskapet mellem Brun og Zetlitz bevarte sin inderlighed fra menneske til menneske, og sin beundring fra digter til digter. I sin store biografi av Brun (Lahdes Portraiter med biografiske Oplysninger) faar Zetlitz anledning til at «indgrave sit navn paa fodstykket af Bruns monument.» «De er utallige, og mig evig uforglemmelige de Prøver, han gav mig paa Goddædighed, Yndest og — det som i sær maatte smigre den af hans Talenter saa berusede Yngling — Fortroelighed.»

Hvor og naar Brun kunde komme til, trækker han den yngre ven frem og fremhæver ham som taler og digter.

I den skønne gravsang til hans mor «Tanker ved en Moders Død» heder det «Min Sang har Vidner nok, men Vidner uden Sang. Hvi var du ikke nu, min Zetlitz, her tilstæde, Som kunde see hvor skjønt oprømte Hierter græde, og tage Harpen frem, paa hvilken Floret hang, og stemme Strængeleeg til Sorg

høytidelig See dette, min Zetlitz, var en værdig Sang for dig.»

Sin tale ved Fastings grav — «Fastings æreminde» dedicerer Brun til «min elskelige' Zetlitz. Jeg tilegner Dem denne Tale, og gør det ikke omsonst. De bliver vist, om De ikke er det allerede, een af vore allerbedste Talere i den geistlige Orden.»

Fra 1780, da Zetlitz første gang drog til Kjøbenhavn, begyndte de at korrespondere. «Jeg gjemmer alle hans Breve,» siger Zetlitz, «de ville for enhver anden være en interessant Læsning, de have for mig den allerhøieste Interesse. Jeg var formedelst dem stedse ligesom omkring ham. Han betroede mig alt, hvad der mødte ham, og hans Bemærkninger derover; derved blev jeg i Stand til at bemærke ham, følge ham Skridt for Skridt, aldrig tabe ham af Syne, og stedse see ham fra den rette Synspunct.»

Vi bringer her ett av disse breve. Zetlitz er som prest til Vigedal i Bergens stift blit Bruns underordnede, hans digterlys holder paa at slukke, men Bruns venskab lykkes det ham ikke at forskusle — skjønt han sætter sin biskops taalmodighet paa sterke prøver.

Bergen 16de Febr. 1807. [Norske Riksarkiv].

Min Jens Zetlitz.

Naar man vil skrive til en Ven af Aand, som lever i en Ecclesia oppressa, bør man selv i det mindste være, hvad Tydsken kalder det Wohl auf. — Holder han af os og vi sende ham vore smaa Febre eller Qualmer eller Benauelser, saa gjør den frydende (?) det til dødelige Sygdomme og bæver hver Post i Møde. Thi faaer Z. nu først Brev fra B. B. Prækte 1ste Juledag ret vakkert i Domkirken, var frisk Fyr og begyndte alt at undfange til Fastelavns Mandag. Han begynder at hoste, det er hos ham Obstruction, thi driver han gjerne Hosten Bagporten ud ved Latværg eller noget deslige. Men nu kommer Ulykken: Naar en 62-aarig B. gaaer ud fra sin gamle Rulle og vil spille en ganske nye. — Han har som De veed udøvet Oeconomie altid, men

en gros, aldrig en detail. Naar hans Liigemand holdt Hest, holdt han Koe — Ligemand Laquai, han Gaardskarl — Ligemand famulus, han ingen. Han kiøbte Brænde, Smør, Slagt, Ruug, alt i rette Tiid. Men denne Oeconomie en detail befattede han sig aldrig med. Denne Forskiel mellem 1 og 2 Skilling, mellem 1 Mark og 1 Ort var neden for hans Opmærksomhed. Men see, saa skal Fanden forføre den Gamle til at bedrive for en Gangs Skyld Smaae Oeconomie. B: Lars gaae paa Apoteqvæt, og kiøb mig en Krukke Latværg for 3 Mark. Ja — holdt — hør Mor see, ieg tror, ieg har en Krukke. Dette var endnu ikke Diævelens Væsen. Krukken hentes. Men pas nu paa, nu kommer det: Ih! her er i Sandhed nok. Lars du gaaer ingenstæds. Nu har saadan Krukke circa 4 Portioner, maaskee var af denne kun tagen een og de 3 indtørrede til de kun var 1 Portion for Øyet skjønt 3 for R. . . . B. gjorde Klumpen flydende og drack handlende mod privilegert Apoteqver, som cimbrisk Skarn mod Kiøbenhavns Spisevært. Af 2 blødkogte Æg var 1 godt, han aabnede det andet, viskede til sin Anfører, en Russetræker: her er Unge i dette — Han — skynd dig og slug det ned, ellers maae Du betale en Ort som for en Kylling. Cimbrisk Skarn gjorde saa, og sagde til lange Kameraten: A snød ham min Sæl. — B. drak og gjorde De kiender Børnesproget: Jeg vil gjøre, (!) og begiorde, nei det just ikke, men forgiorde sig. Nu var han da legemligen forgiort, havde icke ont, laae ikke, men gick dinglende, og sad som en henslængt Straamand, skabede sig dog til Julebuk for at qvikke sine, han aad lidet, sov saa godt som intet, og hans Aand, om hvilken man sagde, at den vel stundum fløy Ørneflugt, laae nu og plaskede som en Due, der har ædt Erter udblødt i Brændeviin. Kort B. var ikke 4 Skilling værdt i circa 8 Dage; nu kiender De hans Pæl i Kiødet, De kiender den ogsaa selv, denne Satans Engel, som De veed, som just ikke slaer os 2 med knytte Næver, men som med sine forbandede lange Negle kratsker Penge og Penges Værd fra alle fromme Poeter. Denne var rigtignok nys før Udfeyelsesfesten

stygt i Færd med B. og ville ikke fare ganske ud med de andre ureene Aander; men hør nu et eller flere blide Væsener maae have beluuret den lærde Aand. B. fik fra ubekjendt Haand i forsegleet Brev nogle Lapperier, som løste en haard Knude og sagde: see det er Guds Finger. Nu voxte B. daglig, men seent, nu forestod Fastelavns Mandag — B. ville; det medicinske Fakultet protesterede. — B. taug, kunde ikke tænke paa nye Udarbeidelse, men paa en da capo 2 Aar gammel, den var snart lært. B. var rigtig svag, men see, han gik op paa Prædikestolen, som pussle Mossing og gik ned som Rolf Ganger. Og fra den samme Dag er bemeldte B. just den samme som han før var. Kort vor Herre maae endnu ville bruge denne ortodoxe Cerberus til at bortskrække disse smaae Skielder-Bikkier og Skiødehunde, som stikke deres imper-tinente Tryner frem. Post scriptum til historiam morbi: En Slagter Enke i Skudeviigen, Carine Rolfi confirmered af B. Hædersmatrone i sit Slag, har Aar ind og Aar ud sin kiødelige Gang paa Bispegaard, hører Qvæstioner er om Appetit og, Faer siger hun til B., Vedt J ka vi gjør i Skutevigen, naar vi faae Matleje? — — Men holder nu Ørene stiive, I blide Præstekoner, og som maaskee holde en Klat af Deres B., I, som tillige forstaae Kunsten at fremhexe paa Bordet endog hverdags Ting, saa at Øyet bliver med Lyst i det mindste, alle i Søstre, af en Madame Brochmand, dog disse ere til B.s Lycke ikke saa mange, ellers naar han kom fra Visitats, maatte han bæres i portochaise fra Triangelen. Men kommer alle, hvor mange eller faa I ere I Appetitopvækersker hos Bispen og skrækes. Ja, I maaskee I ville til at — — Naar I høre Carine sige til B — — Vi kaage Nyre og denne Suppe drikke eller æde vi — — Nyrrer, som man giver Svinene? Nyrrer, som man veed, hvorfor de ere i Legemet? Ja, see Suppen kom Dagen efter. B. gjorde det første Maaltiid i 8 Dage, loed den anden halve Deel opvarme Dagen efter og gjorde det andet Maaltiid med Appetit, og fik siden lidt efterhaanden Appetit ogsaa paa anden Mad. Saa beskjemmer stundum Naturen Kunsten, og

saa kommer stundum Apetit fra Skudevigen, hvor der ellers seer uappetitligt ud, som ved Kedrons Bæk. Hvad tyckes eder om Amtsprovster? Skal være en skønne Opdagelse. Man havde gjort for mange Bisper, nu skulde de undværes alle, og førend de døe, have den Glæde at see, at de ere tilovers. Saa blive vel kun 1 Bisp i Sælsland, 1 ditto i Norge, i Holsten bare for Kongekroningens Skyld; thi Verslighed maae intet tabe af Glands, men intet falsk Glimmer anstaa Geistlighed. Geistlig Skifteret⁵ op- hører, idet vore Enker og Børn overantvordes til dem, som piine, skove, flaae — Politiet. Der ere kun to faste Mennesker i Europa siden Pit døde, det er Corsicaneren Bonaparte og Kronprinds Fridrich, men ieg holder dog mest af den sidste. End om Frans[mændene] i Rusland faaer Frost i Poterne? Skøn — Vid: Naar De kand sige mig, at De har læst Kotzebues Epigram, kand og skal jeg fortælle Dem om den gamle B., som i disse Dage lægger en Klat til sine øvrige Narrestreeger dog incognito. Men uden at have læst Epigrammet Kotzebues skønneste Komædie, nytter dem ikke et Ord fra mig. — Grund — Vid: Tutor — Victor Christian Hiort, Provst til Holmen, og i flere Aar stræng Journalist over andres Prækener, fik kun accessit for udsat Thema, det skal ærgre ham i hans høyærværdige og saare ophitsige Siæl. —

Hr. Jens, lev vel og viid, at B. i B. bad B. paa Etne slaae Convolut om dette. Fra J. N. Brun.

At Brun stod paa en kameratslig fot med sine prester, og at hans visitatser var dem en forfriskelse, faar vi et levende indtryk av gjennem hans breve til presten J. N. Brochman i Etne, [Norske Riksarkiv].

Høystærede Ven!

Hominibus verba dare er at gjøre Nar af Folk. Alligevel sender jeg kun en Bog, fordie jeg ikke har andet. Men Smør in comparativo og Smør in superlativo og Fugler in duali undecius. See, det er at elske ikke med Ord, men med Gierning og i Sandhed. Hil

5 — Fra Det norske Selskabs kreds.

være saa sandt baade Dem selv og respectable Kiereste, for hvis bliide, venskabelige Beværtning sist, saa vel som for denne uforskyldte Præsents ærbødigst takkes
af *J. N. Brun.*

Bergen 13de Oktober 18..

Min Kone beder, nogle faa guule Egg ikke maatte forsmaaes.

Bergen 5te Mars 1804.

Combabus [en gris?] er lykkelig arriveret a costij og udmærker sig allerede af fortrinlig Byrd blandt sine Jævnaldrende. Tak være dem, som sendte ham!

(Nei, mon cher! Oldingen fandt for godt at capitulere med Bruder Hain. Ansøgningen er altsaa for intet, men naar Tiid er til at skrive en Nye, skal jeg betimelig varsle). I April maae jeg til Kiøbenhavn. All kostbar Overflødighed hader jeg, altsaa ogsaa denne Reyse, og nu efter Rystelsen i Cancelliet [Moltke og Colbjørnsen var raget uklar], synes Hovedstaden at raabe imod mig: Du skal paa Øgler og paa Hugorme gaae. Men afstæd maae jeg, Gud give, jeg var vel hiemme igien. Jeg tabte meget i Moltke, mon ikke ogsaa Publikum? Hils Menighedens Moder paa Etne Præstegaard.

Gud samle os glade.

J. N. Brun.

Bergens Bispegaard 24de December 1804.

En glædelig Juuleaften!

Med denne Fortale kan man jo vove at paaføre en Ven lidt Bryderie. e: gr. med vedlagde Brev, som atter er af nogen Vigtighed, da Bergen deri beiler til Hr. Zetlitzes Muse for at faae noget ret af første Skuffe til 29de Januarij. Jeg har udprækt over den Text. Maaskee gaer nu Brevet rask nok med den sædvanlige Post. Men man siger Iis kunde hindre mellem Hr. Obr. L. v. Krogh og Wiigedahl. I saa Fald, beste Ven, besørg det med første sikker Leilighed. Combabus lever enda og bliver en Kiæmpe i sit Slag.

Her passerer intet værdt at fortælle. Dagens Ma-
terier ere den guule Feber, Keiserkroningen og Hans
Nielsen Houge. At sige hvad derom siges, var for
meget saa nær ind paa Juulen.

Lev De vel, mon cher! Hils Deres respectable Kone
og bliv ved at være en Ven af

J. N. Brun.

Til S. T.

Hr. Brochmand.

Bergens Bispegaard 8de April 1805.

Mon cher!

Dette er nu dog ikke blot for at besvære med Befor-
dringen af Indlagde, men for at anmelde min lille
Persons Tilkommelse, hvorlunde jeg tænker, om Gud
vil, at visitere i Etnes rummeligste Annex-Kirke 3die
Trinitatis den 30te Junij førstkommende. Jeg visiterer
denne Gang ikke ved nogen Hovedkirke, paa det ikke
Hovedet skal sige til Fødderne: Jeg haver Eder ikke
behov, 1 Cor. 12. Vi skal riide friskt fra Kirken, saa
bliver dog ikke Moers Suppe kold. Men Sognepræsten
maa tillyse tilig Tieneste. Oprigtig sagt, jeg glæder
mig did, hvor jeg forud veed at finde Vennehuus. Man
maae tære mig allevegne, det forstaaer sig, thi Loven
tilsiger frie Kost, men jeg vil neppe være lige glad
allevegne. Resten, naar Gud vil, vi findes.

J. N. Brun.

Bergen 30te September 1805.

Beste Ven!

Jeg skylder Præstefolket paa Etne de samme hon-
neurs, som Chaldæeren sin Vaad og sit Garn. Habac.
Kap. 16. v. Det var ingen Sag at være Bisp, naar
enhver Præst foer saa vel med Bispen. Saa stor Griis
— saa meget Smør. — Det er obsoniorum magnalia.
Dertilmed har De nu og i Aar haft dobbelt Visitats
baade verslig og geistlig. Nu behøver Etne adskillige

Sabbats Aar. Jeg kan kun til Vederlag ønske som Dig-
teren i den bergenske skønne Bondemaals Sang:

Gu' gi Beista trivs, saa trivs qvar ein Mand.
Min Kones Gigt bliver værre med Aarene, for Resten
er jeg og alle mine, Gud skee Lov! vel. Pram var nu
vel som enhver Giest paa Etne Præstegaard, saare glad?
Jeg gad dog ret have fundet ham.

Deres Folk have endnu ikke mældt sig som reise-
færdige, derfor dette med Posten, og hermed baade
min Kones og min skønsomste Tak baade til Moer og
Faer paa Etne, hvornæst jeg forbliver

Deres
hengivende og forbundne
Ven og Tienner
J. N. Brun.

Bergen 13de September 1807.

Mon cher!

O! det arme, det forladte Kbhvn.! Konge,
Kronprins, Cancellie, Reventlou, Moltke, Colbiørnsen
have taget Flugten til Jylland som fra et Huus, der
skulde brænde Dagen derefter. Dog ere Kiøben-
havnerne kiekke. Det siste vi viide om og fra dem
er af 24 Aug: den 21 blev Byen opfordret; Men Ge-
neralmajor Peymand, den høystbydende i Hovedstaden
p: t: svarede, at hver Borger før vilde see sit Huus
brænde, end overgive sig. Der staae nu de 24 000 i
Holsteen og kunne intet hielpe, her ligger Norge og
ikke et Brev kan komme herfra til Kbhvn. 17 000
Landtropper beleire den, have plantet Kanoner i Fre-
driksbergs Slots Vindver og ruineret den skønne Have.
33 Linieskibe bombardere, 300 armateurs omseile Siæl-
land. Kommer ikke Russernes Alexander imellem med
et Magtsprog, saa ere vi forlorne. Gud frii os fra
fransk Hielp; thi da vilde vor Krig vare indtil Napo-
leon faaer Fred med England, da ruineres imidlertid
ogsaa Norges Byer, især de mest tilgiængelige, Bergen
og Christiansand. Vor Fare er stor; men Gud er

større. Indlagde Tale fik jeg Hæld til at udføre med ald den Ild der nogensinde har besialet mig paa Talerstolen. Læs og send den til Vigedahl. End ikke et Ord fra Zetlitz siden jeg skrev ham til under Deres Couvert, Beviis paa, at Mænd kunde tabes endog i Fred.

— — — — —

Lev vel

J. N. Brun.

Bergen 12te October 1809.
(skal være 1807).

Hr. Broder

Siden jeg sist skrev til Etnepræsten og under hans Couvert sendte min tappre Krigsprædiken til Zetlitz, har jeg intet seet fra velbemeldte Præstemand, jeg vil ikke tale om, fra Zetlitz, han skriver vel ikke mere ventelig fordi han savner Kraft til at skrive luunefuldt og skjønt. Men saa længe han lever, skal jeg dog forfølge ham med hvad jeg lader trykke, om det ogsaa kun var en Lap, som indlagde Bøn, hvoraf jeg beder Dem, mon cher! at sende ham det eene Exemplar.

Da jeg ikke veed, hvad af Dagens sørgelige Tildragelser man i Etne veed eller ikke veed, veed jeg ikke heller, Hvad Jeg kunde tiene Dem med at melde. Saa kunde man og skrive et langt Beklagelsesbrev over disse Texter: Den heele Flaade i Brittens Vold. ⁵/₆ Deelee af Khavn. lagdte i Aske. Oxholm med 5000 Landeværn, uden at løsne et Skud, fangne. Brevstæling med Khvn., Sielland, Møen, Falster, Lolland og underliggende Øer indtil videre officielt forbuden. Konge og Kollegier i Rensborg, hvorhen maa skrives, men giennem Fladstrand. Uberegnelige Rigdomme af Bergenske Skibe og Ladninger in seqvestro i Engelske Havne. Ingen Tilførsel fra vort eget Opland. Byen vrimlende af Lediggjængere etc. etc. Kort: Vi ere som en Luus mellem to Skrædder-Negler.

Salig er den som boer i Etne! Did kommer ingen Sørøver. Illum, si fractus illabatur orbis, im pavidum ferient ruinae. Men hør en Synderlighed mit imellem Ruinerne: Primus Theologus, den spottende og para-

doxe Horneman har mange Banco-Sædler og 3 delige Døttre. Han lagde Sædlerne paa et Bord for at gribe dem idet han toeg Flugten og jagede Døttrene need i den vælvede Kielder. I samme Øieblik styrter en Bombe need, brænder Huus og Sædler knuser den eene Datters Laarbeen saa hun formodentlig nu er død, og skamfeerer de andre 2, saa de hverken kunde leve sig selv eller andre til Byrde. Frue Kirke lægges i Aske samt heele Nørregade all Slukning bliver umuelig. Men vor orthodoxe Biskop Balles Huus staaer urørt af Bomber og Brand medens alt ødelægges trindt omkring. Maatte saadant og mere af disse Ild-Prøver sige til de studerende i Sær:

Discite justitiam moniti et non temnere divos.

Ja ja, naar Biskop Balle selv falder, bliver det et større Tab for Religionen hos os end Frue Kirkes Fald. Nu skriver vi den 12te October og Klokken er over 9 og endnu ikke den Stavangers Post, som pleyer være her Søndags Morgen. Vi ængstes for Christiansand, men troer den blokkeret, men frygter den indtaget. Gud gjøre Dag i vort Mørke. Amen

J. N. Brun.

Bergen 21de December 1807.

Mon cher!

De kommanderer dog endnu over Gergesenerne, og Fanden er dog vel ikke faren i Deres Svinehiord. Viis mig det Venskab, at accordere med en af deres Etnicis om en Castrat, den jeg betaler coute qu'il coute, naar han bringer den ind, hvilket ønskedes saasart mueligt, vi slagtede vort Huus-Dyr til Juul og havde bestilt Successor fra en Svinefamilie, som pleyer dermed at forsyne os, men abortus havde denne Gang gjort en Streg i vor Regning. Tilgiv min Friehed.

Nyt.

Kongen af Sverrig er arresteret af Adelen fordie han har nægtet Bonapartes Minister at tage Partie mod

Britten. 30 Skibe condemnerede for Bergen og Folkene en prison. Min Søn som fører Svaager Fischers Skibe er dog frie og kan med Skibet ventes, naar Bør blæser. Jeg glemte sist at sende Dem et moersomt Beviis paa vor fælles Vens Restitution.

Glædelig Fæst og lyksaligt Nytaar ønsker

J. N. Brun.

Bergen 4de April 1808.

Er Deres rare Kone slægt med hosfølgende Bog, skal hun ogsaa derfor være mig skyldig 40 Sk. Auctor har med Posten sendt mig 159 saadane til bemeldte Priis men ingen vil kiøbe med det Gode. Men Præstinden paa Etne skal. Jeg befaller over hælde, saa længe Jeg kan, men forærer hende ogsaa en Bog fra mig selv, som desværre kun er 4 skilling værdt. Alvorlig talt: Et saadant Project kunde aldrig komme i ubeleiligere Tid da vi kun ønskede Kanonstøberier og Krudt-Møller paa hvert Næs. Jeg tør ikke tænke paa Visitats i denne Krigens Tiid. Og Freed? Ja det seer ikke ud dertil. Napoleons Ordre til Prinsen af Ponte-Corvo er Guderens Sprog

Tag 40 000 Mand
passeer giennem Dannemark
Erobre Sverrig — — —

Deres Ven

J. N. Brun.

Fy skamme Dem Domine! Deres Naboe-Præst Augusten siger mig, at hans Kone har fød ham 2de Sønner, den eene dødfød — det er dog ikke hans Skyld. I Krigens Tiid er det patriotisk at giøre Sønner.

Bergen 30te May 1808.

— — Hav den Godhed, at besørge Indlagde til Zetlitz og om De har Tiid, at betyde ham, at han skyl-

der mig og jeg længes efter Brev. Jeg kan ikke bare mig for at elske endog Ruinerne af en virkelig Ven. — Nu atter 600 fra os men som skulle gaee over Fillefield. Man slaaes vakkert østerpaa.

De holder dog vel vor Adresse-Aviis. Saa vil jeg ikke fortælle vor Heltedaad, kun at min Søn Svend, som kommanderer den gode Hensigt fik laus deo! sit Hoved conserveret ud af Ilden. Levvel

J. N. Brun.

Bergen 8de Augusti 1808.

Altsaa sees vi da ikke mere her? Sic fuit in fatis. Vi skilles ad som Venner, Gud skee Lov! og haabe at samles under en sundere Himmelegn, end Bergens, hvor der er skjønnere end i Etne og dybere Freed end i Sandsvær

Jeg har intet godt at sende Dem, i den Stød noget pudserligt. Gud kiender Forfatteren, men ægte pythægorisk er Indfaldet. Jeg vil endnu have et Brev fra Dem. Jeg gad endnu ikke sagt Dem: Farvel. Kun denne Gang et interimistisk Farvel.

Fra Deres Ven

J. N. Brun.

Bergen 19de Decbr. 1808.

Hr. Broder.

Naar man kiender sine Folk kan man vove lidt. Men at komme til pæne Folk med Sviinerie er dog dristigt.

Et Sviin anseer min Kone nødvendigt til en complet Huusholdning. Det æder, siger hun, hvad ingen anden vil. Nu slagtede vi eet; det var taknemmeligt. Vi vilde købe en Griis til at succedere. Man er ublue nok til at begiære 5 rdr. for en som nyelig har overstaaet fatalia castrationis. «Faer! sagde Moer, du har nu saa mange Præster, som holder af dig. Kunde du ikke beede een af Dem skaffe dig en saadan. Den blev da ikke saa dyr.» Jeg troede at den gode Kone havde Ret og jeg skrev til Hr. Brochmand.

Nu, mon cher! det gaar i Langdrag med Deres Befordring? Kunde De ikke giennem Deres Talsmænd der neere paa en Slags Maade incaminere Deres Lyst paa Woss, det er et Lands-Kald og Sognepræsten moribundus. Jeg skulde ikke undfalde Dem, naar Tiid kom. Seer De denne Gang skeede dog advancements i Regimentet alle efter mit Ønske. Men maaskee Bispestoele nu gaee ind og vi transporterer alle fra Cancelliet under Prinsen af Augustenborg og da — studeer Kant og bliv gal, saa er Deres Lykke giort. Men medens vi endnu lade os nøye med Guds Ord og sund Fornuft ønsker jeg Dem og Deres snilde Kone en glædelig Fæst.

J. N. Brun.

Fra en av sine visitatsreiser skriver Nordal Brun hjem til sin hustru:

Lysters Præstegaard 18de Augusti 1812. [Bergens off. bibl.]

Nu Tullebarn! Det hidtil passerede, indtil Postkarlen kommer i Aften eller i Morgen. Løverdags stille, som det sig burde. Ad Aften Hr. Friis og Ludvig, som lever herlig, men trues med Barfodhed, fordi den forbandede sorte Blankhed bringer hans Støvler til at briste. Søndag var mig herlig. Jeg en Time mindre ti Minuter staaende og talende, saa at en halvgal Bonde her svor paa i Qvales og mit Paahør, at dersom jeg prædikede her hver Søndag, kom ikke en eneste Siel blandt alle Lystringer til Helvede. Jo Kammerat! sagde jeg, Fanden er en Skiælm, og Døsen (en Kroe) er ikke langt fra Kirken. — Rigdom virker her Yppighed endog i Klæder, thi oplæste Qvale Kongens Formaning derimod. Jeg sagde meget derom og declarerede af Zetlitz, hvad som vel aldrig før var hørt fra Prædikestoel, dette Vers: Af Klæder andre bræste sig med meget mindre Føye etc. Nei, Moer min! I havde giort Synd baade mod mig og Sogninger og Gud, om I havde afholdt mig fra Visitatz. Her var da ret fornøylegt og stort Sælskab. Efter Maaltid og Middags

Søvn fik Bispen sin Trisæt og det øvrige bunte Rad en døgtig Dans trods Hundedagsheeden. Her er ikke en ley Unge blandt de 4 her boende Familier. I Gaar alle hos Captain Daae, som ogsaa endtes med Ball. Ogsaa Ludvig maa danse til Trods for Støvlerne. I Dag skulle alle vi Mandfolk spiise Middag hos den kalkunske Bonde Ole Fuhr, Leylænding af Korskirke Sognepræst, hvor nu var i vente en Bøxel i det mindste 500 rdr., men som nu ikke mere kan have Stæd efter Hiorthes Død. Natten til Søndags kom Hr. Rotvidt, fattig men bliid og skikkelig. Lieutenant Falk kom i Løverdags og saa strængelig som mueligt, bød Bispen til Offerdahl, men Bispen var støe, og snilde Falk reiste strax, virkelig utilfreds med Bispens Nei. Ogsaa Major Munthe indbød mig skriftlig, men ogsaa Nei, skiønt han boer mit i Veyen, men jeg tør ikke i denne travle Tiid spøge med Skydsen. I Gaar begyndte man at skiære det herligste Byg. I Dag lidt Regn efter 14 Dages ustyrtelige Varme. I morgen til Middags hos Enken, den vakkre Provstinde Daae, fordem Thrina Fleischer. Her er jeg da altsaa paa min Vis[it]atzes Middags Linie. Herefter vil alt dale mærkelig, men saa glider det og til det kiere Hiem. Her faaer jeg affillede Sukkerærter og Dyresteeg og Jordebær, alt hvad jeg aarker. Men Jordebær — virke Obstruction. I Aftes havde jeg nær taget Latværge, men i Dag fik jeg Aabning efter at have spatzeret, Gud veed, hvor mange Skrit, omkring de guule Agre. Alt her er endten Ager eller Have, kun en smal Stie levnes for Vandreren. Klokken her gav Ludvig 20 rdr., unge Friis en Daase, han selv havde dreyet, og deri 5 rdr. og en Krone. Blev Ludvig længe i Friises Sælskab, maatte han qvikkes. Halvdelen fra Friis paa Ludvig af diærvi Muntherhed i fremmed Lav, saa vare de begge vakkre Barn.

Den 19de god Morgen. Jeg har mine Bukkeblade, min Kaffe, min Promenade. Klokken er 6 og endnu ikke Posten. I Gaar hos Ole Fuhr. O! Ja men — Nei det var ikke Lars Forsæt. Fisk og Bukkesteg og SogneØl og Brændeviin, dog taalelig Kaffe og siden

Puns. Vi vare hiemme Kl. 6. Jeg begiærede og fik Rugmeels Grød, men havde nær spurgt ved første Skee, om det var Grynegrød, saa fuld var den av smaa Klæpper. Der er en liden Ting med all Ting. Cousine Ester vilde her bedre fyldestgiort Bispen. Nu Kl. 11 den præktige Post. 1000 Tak for hvert Ord. Du er utrættelig, du er bra. Men end Jens da? Altiid sig selv liig — faste Folk — mine Folk — slige som du og Jens hver paa sin Maade, men der er ikke mange slige. Det var herligt, at du havde Madame Lange, hun var det vel værdt. Ret et snildt Brev fra min Johan, jeg føler rigtig, at jeg holder af den smaa Skiælm. End sige Brev fra Marcus! Jeg sender Christen det med denne Post, at han ikke skal falde i Grubblrier over vor Correspondance. Mit til Marcus var kunstigt, hans til mig var ligesaa. Et Par Ord i mit erindrer jeg: Jeg spørger ikke, hvor nær De er kommen Korskirken. De veed det vel ikke selv. Kun eller fornemmelig om Marcus Steen etc.

20de Morgen god! virkelig god, baade for Ager og Eng, for Bisp og Fod(!) Altsaa i Gaar hos Enken, hvor atter alt svare hyggeligt. Skam faae den Bittermand, hændes Fader, som har bortskræmt antagelige Beylere fra denne herlige Kone, med hvis lille vakkre Formue han selv vil sidde og suttle. Det er Synd mod Naturen. Snurriigt, hvor længe og tit man støder paa en Mand i Byen uden at kiende ham! Denne Capitain Daae her, som fik sin Afskeed for en Smule Tunghørsel, er nu, jeg i 8 Dage converserer ham, den elskværdigste Mand, man vil kiende, en Mand, som maatte blive min Gemyts Ven, om han boede mig saa nær, som han boer Hr. Qvale. I Dag skal vi til hans Broder Hans $\frac{1}{4}$ Vei herfra. Det var mig ikke tilpas, da vi skal reise i Morgen, skjønt Folkene ere snilde. Men jeg vil være tilbage paa Prostegaard Kl. 6, om Gud vil. En Leyrdahls Steen er lættet fra mit Hierte. Vi skulle leve der, ikke paa Hr. Rotvidts, men den tilkommende Præstes Bekostning, som er formuende, og saa kommanderer Kommandøren uden Barmhiertighed. En snild Mand Hr. Capitain Rumor skal agere Vert paa Prostegaarden.

Leyrdahl 22de Kl. 6 Formiddag. Gud Æren! Ogsaa denne vanskeligste Tur lykkelig tilbage lagt og alting vel inden Borde. Jomfrue Hurild er 100 pct. bedre end sist, snakker, er tye og beværter anstændigt. Men Madame Rotwidt — O! hvilken fiattet, fioget og dertil impertinent Jolle! Stakkels Mand, og denne Mand smager aldrig Brændeviin. Det er et Guds Miraccl. Jeg sporer af alle hans Ord og Gierninger i alt, hvad Embeds Sag vedkommer, Mandom, Orden, Sagtmodighed. Han betænker sig, førend han taler, og taler bestemt; han leer ikke meget, men synes med en stille Aand at begegne enhver Livets Ubehagelighed. For Resten er hans Udvortes som Gibeonitens.

I Gaar havde Ananias en stræng Dag, Omsorg for Baad og Tøy og Bisp, naar Bisp og Tøy skal være $\frac{1}{2}$ Miil fra Baaden. — Da skal haves Øien baade for og bag, helst nu, da der er en ordentlig Tyve Complot paa Leyrdahls Øren. Nu faaer du ikke mere denne Gang, kiere Barn, og vor Jens intet; Resten af Tiid spenderes paa Christen til Korskirke. Herren være med dig og med din

J. N. Brun.

I 1814 kommer Bruns politiske meninger — først mot, siden for Karl-Johan — til voldsomt utbrudd. Og han forstod at rive sine bevægelige bysbørn med sig. Hvor de saa op til sin gamle fører, kan man se av Lyder Sagens

Sang i Bergen 1814

helliget Norges ypperste Skiald og Taler.

Mel.: De fem Skaaler.

For Oldingen, hvis Øie straalér
af Aandens Lys og Hiertets Ild,
som munter Ungdoms Glæde taaler,
for ham et Glas vi tømme vil.

Vi ei om Yduns Æble beeder,
hvis Saft en Ungdoms Kilde var.
Nei — gamle Norges Held og Hæder
vor Olding alt forynget har.

Endnu til Harpens Stræng han synger
 med diærve norske Tønefald;
 skjønt Livets Vinter-Lillie slynger
 sig om hans Lok — den gamle Skiald.

Naar end fra Talestol han maler
 os Dydens Skjønhed dobbelt skjøn
 og Fødelandets Sag han taler,
 blev rørte Hierters Tak hans Løn.

Hvo blandt os kiender ei den giæve
 selv af et Skygge-Billed kun,
 hvo ønsker ham ei længe leve,
 Den sande Ædling Nordahl Brun.

Jo meer dit sølvgraae Haar mon blegne,
 des grønnere staaer Ærens Krands.
 O! ei i Dødens Favn du segne,
 før du seer Norges gamle Glands.

Lyder Sagen.

Breve fra Zetlitz.

Fra Bergensbispens er ikke skridtet langt til hans ven Zetlitz — «glædens sanger». Og dog gestaltet deres ydre liv sig saare forskjellig — den ene steg til den geistlige magts tinde, og den anden stelte sig slik, at man helst vil glemme hans senere dage.

Men i brevene faar vi glimt av den digtersjæl, der har overlevet Jens Zetlitz's jordiske skrøpeligheter.

Først skriver han til svogeren, den rike Stavangermand Gabriel Kjelland, som hadde sat ham istand til at fuldende sine studier.

Til Gabriel S. Kielland (T.hjems Vidensk. Selsk.)

Beste Ven!

Finterne for Convolut Skrivelserne fra Livøen(!) og Kiøbenhavn har jeg optaget for meget smigrende Bevis paa dit Venskab for mig og i Sandhed jeg synes at kiende dig saaledes at de ikke anderledes kunde eller burde optages — men min sande Ven! kand Du undres over at jeg for at skrive til min uforglemmelige Pige, glemmer, hvad jeg skylder mine Venner — — stakkels Elisa — — det opbygger mig ikke at hun er paa Lye, Forskiellen imellem din fortreffelige Kones og Frue Arentzes søsterlige Omgang, og Søsterens paa Lye vil være alt for afstikkende til at den ikke skulde gjøre hendes Dage mindre blide — — vist nok vil hun undgaae en hel hoben Prygl — men hvad siger ikke Salo-

mon — — Elskerens (den gode Mand maae have ment Svogerens) Slag er bedre end Uvennens Klap — — Brevet til Reyersen kom i betimelig Tid — denne halte Mand saae ud til at være en god Mand, blot han ikke vil indbyde mig til sig — hans Kone er smuk men bleg nec succum habet nec sangvinem. Gud see til den, som faaer en Kone i Kiøbenhavn — — med Fortuna skal jeg sænde efter min gout Bøger for 5 rd. — — min Broders Vers til Madam Ploug har jeg læst med megen Fornøvelse og jeg ser ingen Aarsag hvorfor jeg ikke skulde ville været dets Fader — et andet Spørsmaal er om min Broder ikke havde handlet forsigtigere i ikke at være dets Fader. Dig, — mig, begges Venner, jeg kand lægge til Ploug støder det ikke, men jeg kand og maae anmærke at Madam Ploug er for snil Kone for at have blott Venner, men Uvenner ere gjerne de skarpsindigste Udlæggere.

Jeg har i disse Dage slengt i Samleren en Ode til Normænd, som du nok har seet i Stavanger — — jeg skriver flittig i den, eller rettere jeg fylder paa den af mit Forraad — jeg har dets Aarsage tegnet Dig som dette Blads Subscribent — det koster 2 Mr. aarlig — Nyheder er her ingen som kand interessere — her har været et Campement, og det merkverdige derved er at Kronprindsen den siste Dag var som de forrige paa Amager, lod alle Regimenterne passere Revue, red derfra en gallop til Kiøbenhavn og lige ind i Statsraadet, derfra gik han og aad, slengte sig fra Bordet i Vognen og den Aften endnu vilde være i Corsøer og altsaa upaatvivelig var det — man vil have anmærket at Solen stod den Dag nogle Timer stille paa det at Herre Friderich kunde følge sin Beslutning — — hvoe som kand admirere dette, han admirere det i Herrens Navn. En mere besynderlig Nyhed er det at jeg vasker mig daglig har en Ringorm paa min høyre Kind og drikker Krydder Thee — er forresten frisk og saare lunet(?) — hils med det sandeste og forbindtligste Venskab din fortreffelige Kone fra mig, hils ligeledes den muntre Frue Arentz. Secret: Hagerup har sagt mig at Lieut: Arentz er bleven Capt. Lieut: i Didrichsens Regiment —

er det saa gratulerer jeg af mit inderste Hierte men nægter jeg ikke, at jeg ikke er tilfreds med den første Deel af denne Nyhed — formæld Frøken Smitherne min ganske ærbødige Compliment og naar du reyser til Lye saa kys min Elisa paa mine Vegne — — leve vel og vedbliv at elske(?)

Kiøbhvn. den 21de Junii 1788.

Din

ganske hengivne

Jens Zetlitz.

Ogsaa med svigerinden, fru Kjelland — stod han paa den venskabeligste fot — og rimer til hendes pris —

Beste Søster.

[Den Collinske brevsaml., kgl. bibl. Kjbhvn.]

Om jeg end havde tusind Hænder
Og tusind Fingre paa hver Hand;
Og Penne fler end Holland sender
Og fler end Frankrig bruge kand
For Kongemordet at besmykke,
Mer Blek end Jylland Finkel har
Jeg kunde ey paa Skrivt udtrykke,
Hvor høyt jeg Dem forbunden var.

Om jeg end havde tusind Munde
Og tusind Tunger i hver Mund
Og saadant Luftrør som Hr. L — — — —
Og G — — — — — — — — — s Taler-Pund
Jeg skulde dog forgieves stræbe
En værdig Tak at bringe frem.
Thi tier min forbundne Læbe
Mends Hiertet stille takker Dem. —

Bliv ikke undseelig Madam — og endnu mindre foruret Deres forbundne Tiener — sig ikke enten at der kom ikke saa meget paa — eller at jeg siger mere end jeg mener — thi hvilket af disse to De siger, saa vil De ved nærmere Overveiyelse sande, at De har ladet Dem narre og at al den Stads som De ser i de 16 Linjer Vers, som begynder dette Brev siger ikke meer (og neppe det en gang) end hvad jeg, uden at

enten foraarsage Dem nogen Rødme eller gaae et Haaersbræd ud fra Sandheden og mit Hiertes Følelse kunde sige meget eenfoldigere som saa: Jeg er Dem uendelig forbunden og jeg føler denne Forbindtighed meget mere levende end jeg er i Stand til at udtrykke den — et Tilfælde der vilde ganske sikkert treffe endog den Person der havde alt hvad jeg ønsker mig paa Vers — men jeg vil raade Dem som en Ven at der som De nogensinde skulde støde paa et Meniske med alle disse Fuldkommenheder — saa tag Dem for alle Ting vare for at gjøre Dem ham forbunden — thi uomtalt at det ingen læt Sag vilde være — sær om De vilde vise ham de samme Slags Høfligheder som jeg ofte før og ogsaa denne Gang er Dem forbunden for — thi betænk hvilken uhyre Mængde Punch tusinde Munde vilde kræve — men dette fraregnet saa vilde hans Erkiendtlighed blive Dem uendelig brydsom — forestil Dem tusinde Gange tusinde Tunger, der fra tusinde Munde raaber alle i en L — — — s lydelige Bass: jeg er Dem uendelig forbunden Madam — jeg takker tusinde gange og jeg tør sige at den blotte Forestilling vil bringe Dem til at stikke Fingrene i Ørene — og — havde De engang erfaret en saadan millionseret Taksigelse, jeg mener De vilde give Eed paa aldrig at vise Høflighed mod nogen uden han var stum — eller sæt nu at denne tungerige og tillige haandrige Mand var ligesom jeg 3 stive Miile borte fra Dem og vilde altsaa i Pennen bevidne Dem sin Taksigelse — saa vilde De faae nogle tusinde Breve — alle hinanden mere lige end Søkende kand ligne hinanden og kandske ikke en smule bedre end de maadelige, som jeg skriver Dem til med en eneste Haand (thi den anden holder uophørlig Commerce) — saa De i grunden vil finde Dem bedre tient med et naturligt Menniske og en naturlig Correspondent og tillige indsee at den eene kand sige det same som den anden og at det vil være den med de tusinde Gange tusinde Tunger og de tusinde gange tusinde Fingre ligesaa vanskelig at udtrykke sin hele Følelse som den, der har kun en Tunge og en Skrivehaand —

Jeg har besluttet at min Prose
 I dette Brev med Vers skal vexe af
 Oprigtig tak for den tilsente Pose,
 Og gule Poser tolv som ene graae gav.

En af de gule har jeg tømt med Gamen
 Og drukket Deres Skaal taknemelig.
 Vil Gud jeg lever skal jeg tømme allesamen.
 Og alle skal om Dem erindre mig.

Det er vist jeg behøvede Dem ikke for at ihukomme Dem med Venskab og Erkiendtlighed — men for at drikke Deres Skaal var de nødvendige — thi hvem vil gjøre saadan noget i Vand Blande Øll eller en Dram. Komer De til Bryllups — saa fristes jeg ogsaa til en gang for alle at blive en Giest der — buden eller ikke det gjør intet til Sagen — Presten kand kome hvor han vil — havde ikke allerede Paulus fundet en aaben Dør og spørg Gabriel om ikke Geystligheden tappert har holdt den aaben og om han ikke mener at den endnu staaer paa klem — men det er Tid at afbryde man bør skaane sine Venner — men først en Comision — thi min Kone har en Svullefinger paa sin høyre Haand, skriver altsaa ikke — bliver det forventende Stykke Arbeyde paa Norem (?) en Skruer skal det heede Jens Jeg heder saa — Navnet er vakkert — eller hvordan det og er, saa er det dog vist at den som føler det sandeste Venskab og den mest udmerkede Høiyagtelse for Dem er

en *Jens Zetlitz.*

Zetlitz blev personelkapellan i Lye prestegjeld ved sin hjemkomst til Norge. Han gifter sig med sin Elisa Bull — men glemmer dog ikke de lykkelige aar i Kjøbenhavn, og fremfor alt ikke nordmændenes forsyn, som i sin «Tilskuer» og i sit Bakkehus fandt plads til dem alle.

[Det kgl. bibl. i Kjbhvn.]

Lye ved Stavanger den 26de October 1794.

Kiere Rahbek!

Dit Brev var mig saa meget meer kiert som det var mig uventet. — Tag min forbindtligste Tak derfor — det

traf mig og min Elisa, som siger: at saa lidt Tilskueren smigrer, saa gode Gaver har dets Forfatter dertil; det traf os netop paa vort Ægteskabs tredie Aarsdag, og vi beklagede begge at Du ikke længer vil være Digter; thi vor Fest havde da faaet megen Tilvext i Høytidelighed, og jeg havde da havt nogle Ord i Gudernes sande Tungemaal at sende til din Tilskuer, istedenfor dette, som røber alt for meget sin Menniskelighed:

Til min Kone den 19de October 1794.

(Trykt med ændringer i Tilskueren 1794, 733.)

Hvad er en Capellan, at du
Hans Hustrue vilde være?
Naar Sognepresten gaar itu,
Saa maae han retirere.
Fra Slegt og Fødeland han maae
Først skumples frem paa Bølgen blaa,
Og saa i Forgemakket staae
For at sollicitere.

Han, som en Ventilator maae
En kiølig Vind berede
Og med Attester om sig slaae
Og selv sin Lovsang qvæde;
En Proteus, ulig sig selv,
Snart skumme frem, som Glommens Elv
Snart, lydig Excelensens: Skielv!
Smaamurre ved dens Bredde. —

Naar efter to tre fire Aar
Et Kald han saa kand snappe,
Hans Skrædder da den Ære faaer
At borge ham en Kappe.
Hans Naadsens Aar blir sat i Pant,
Hans Velærværdighed er Fant
Tidt saa forslidt sin Aand han fandt
At Brochmand den maae lappe.

Hvad er en Capellan at du
I hans din Skiebne tvinder,
Ja kommer glad det Baand ihu,
Som Dig til ham forbinder?
Hver Pige og hver anden Mand
Vil tænke lavt om din Forstand,
Mens kun din glade Capelan
Din hele Storhed finder.

Som trende Dage, trende Aar
 Hos dig henrundne ere,
 En Sladdermund paa Gulvet gaer
 Som alt vil ræsonnere:
 Paa kiøbenhavnsk den Anden alt
 Sit Pa og Ma har kønt udtalt,
 Og hvis ey Alleting gaer galt
 Sit Norsk han snart vil lære.

Hvad Under da om glad jeg er,
 Og hædrer med en Tærte¹⁾
 Den gaverige Dag, da her
 Du gav mig Haand og Hierte,
 Og om jeg vilde blive vred,
 Hvis glædeløse Hellighed
 Paa Peders bløde Stol steeg ned
 Og dig for den begierte.

Mit Glas er fuldt, min Barm er fuld,
 Kom klink du Kiønnets Ære!
 Som du er høye Pligter huld,
 Saa Glæden huld dig være.
 Bliv under Tidens Kiertegn graae,
 See andre Smaae af vore Smaa,
 Som alle Mormors Fodspor gaae
 Som Farfars Glæde ere.

Jeg maatte oversætte for min Kone dit Diis aliter visum, som hun siger oversat, er hænde endnu Latin, Et Menniske af Hr. Rahbeks Tallenter, Lærdom og gode Carakter maatte sikkerligen have fundet en Elisa, der vilde gladeligen delet Skiebne med ham, dersom han havde skiøttet om at deele den med Nogen — saa udlod hun sig — men en sand Ven kiendes i Nøden: jeg tog dig i Forsvar og ved du hvorledes jeg malede dig i Caricatur og et Mesterstrøg vandt mig Seyeren. Pavels havde nys været i Stavanger, min Kone havde seet ham der — han mimikerer dit Udvotes med ængstelig Nøyagtighed. /: Noget som jeg mener du ikke kand fortryde paa da det i det minste røber en dyb Høyagtelse for dig, men ikke des mindre siges dette dig sub rosa :/ og jeg forsikrede at han — noget større

¹⁾ Et bergensisk Udtryk, som betægner en Spilskaal Punch.

Færlighed, flere Kopar og Haarets Farve undtaget — var dit udvortes Væsens udtrykte Billede — hun taug, hun begyndte at forstaae dit Diis aliter visum og frygtede for at du vilde komme til at leve og døe coelebissimus coelebs.

Dette skulde dog ærgre Tilskueren, og de Hiemvelske Samtalers Forfatter [Sigter til nogle artikler i samtaleform om hjemmets anliggender, som Rahbek skrev i Tilskueren] skylder Verden et realiseret Hiemvelsk Mønster.

Jeg er aldeles tilfreds med det Formynderskab du øver over mine Pennefostere og det skal vere mig kiert om det politisk-poetiske Foster vi have tilsammen, bliver optaget af Minerva, som jeg af dit Brev seer ikke er pingvis Minerva og under hvilket som helst Buemærke du finder for godt. Nu et Par Ord om de mine Musebørn som du har stranguleret, Elegien over en Bass og det du kalder en Sansculot-vise. Kand ikke en Rump trykkes, uden at la bau (!) Monde skal rynke sin Næse derover — saa vil jeg ikke falde la bau monde besværlig — men hun har længe udmærket sig ved høviske Øren og uhøviske Hierter det gjør mig ellers ondt thi Sammenligningen imellem Cato og Bassen er i mine Tanker meget lykkelig og meget original. — Min Sansculot-vise finder man her capitalsk. — De gustibus non est disputandum. — Men lad ikke dette paa nogen Maade friste din godmodige Føyelighed til at optage Sangen eller Eliten af den i Tilskueren eller Minerva — en Forfatter burde altid, i det mindste i en viss Grad suspendere sit Judicium over sine egne Arbeyder, og blandt de mange Aarsager hvorfor jeg sender dig, hvad jeg saaledes gjør, er da ikke den ringeste den at jeg har høye : retfærdige Tanker om din Critique.

Man gjør min Satire [Til Cleon, Det norske Selskabs Poetiske Samlinger 1793] megen Ære — om jeg ikke tager feyl, saa er en viss Secretair / eller noget Saadant / Saunder eller Sanders den æsthetiske Rescensent i de lærde Tidender — du kjender ham sagtens nok for at bringe ham min Compliment ved Leylighed. Sig

ham at det er meere Detailen af hans Critique end de smukke Ting han siger mig, der har gjort mig ham forbunden, og jeg skulde have været det dobbelt om Søren Monrads Satire [Damynt, Det norske Selskabs Samlinger 1793] havde fundet meer Naade for hans Øyne — hvilket jeg i min Enfoldighed troer den dog kunde gjøre Fordring paa.

Hvad du skriver om det norske Selskab, bekymrer mig virkelig. — Men du — du kunde dog give Tønen, er det ikke dig at takke at det nu har udgivet det tredie Stykke af Poesier — Rahbek det norske Selskab ligger paa din Samvittighed — Meyers, Wibes, Wessels, Colbiørnsens Manes opfordre dig — Lad mig være — raaber du — jeg har nok før at bære. — Jeg tilstaaer det, men du har breede Skuldre.

Din politiske Troesbekiendelse kand jeg ikke bedømme, da din Hoved Princip er at haandhæve vor Constitution, og jeg ikke veed hvad det er man saa kalder, men nok veed jeg at hvert Individ er tilbøye- lig til at kalde det vor Constitution som han meener burde være det — og nægter jeg ikke at jeg, ilde tilfreds med det forrige Kiøbenhavn og den forrige Danskhed, er det dobbelt med de nuværende. — Jeg er endelig keed af at see de parisiske Grundsætninger optagne hos os med den samme Letferdighed som de parisiske Moder, skjønt de passe i mine Tanker endnu mindre med vor Forfatning end fransk Klædedragt med vort Climat. Svende — Optøyer og Politiets Forhaanelse, og Nidskrifter og Democrat og Aristocrat Skiildsord, og Kievlerier over alskens Ting, og Grov- heder mod hver Stormand og Skrig og Jamren over hver ussel Baggatel, ærgre og maa ærgre den Mand, som veed og seer det paa alt hvad der omgiver ham at vi ere lykkelige eller om vi ikke ere det da ikke behøver andet end Nysekrud. — Der min politiske Troesbekiendelse — hvortil dette Anhang — at falde fra Yderlighed til Yderlighed, fra nedrigt Kryberie til uforskammet Hovmestereren, dette er synes mig dansk Aand, og dersom dette siste er som man nok troer, til det bedre saa er dog dette Fald opfaldende, hvilket

til beste for Ondet burde indberettes Hans Gram og Fredrik Rostgaard.

Tilskueren og Minerva kand sændes mig igiennem Peder Hamer som er bebyrdet med mine kiøbenhavn-
ske Commissioner — jeg besvarer det Spørsmaal i den
Anledning uden Omsvøb for jeg vilde gjerne eye disse
Bøger, men kand ikke uden Bryderie købe dem. —
Tilskueren maae jeg, om mueligt, faae fra den første
Dag han begyndte at sees. —

Som en liden og ubetydelig litterarisk Nyhed siges
det dig, at jeg agter at udgive en Samling Psalmer.

Ve dig beste Rahbek du skal møysommeligen op-
støve Meningen i disse Kragetærs vildrede Irregange
— men det er Tak for sist — thi Sandhed at sige
skriver du ikke selv meget læselig og jeg havde derfor
begyndt et rimet Svar til dig hvis Fragment jeg me-
ner kand slutte dette :

Min kiere Rahbek! udi Kiøbenhavn
Er tvende Mænd, som af mit ganske Hierte
Jeg ønsker bedre Kaar, thi begge stivte Gavn,
Men stivte den med egen Smerte.
O, du hvis Barm var stedse broderlig!
Hvor vil ved dette Brev dit Hierte bløde.
Jeg hører dig alt raabe: «Kiere sig,
Hvor ere de, hvor ere de, kand jeg
Gaae smilende de Hædersmænd i Møde
Og — ja du kand dem llette deres Vey.
Og eene du — jeg dem beskrive vil.
Ney nævn dem, her Beskrivelse kun tretter —
Velan, din Vilje skee og nu hør til:
Den eene er du selv, den anden er din Fætter,
Du gjør dig Livet surt for kravtigel Moralær,
Som ingen lyder og kun faa betaler.
Og han — jeg veed ey ret hvem mest at ynke er —
Maae dechifrere dine Kragetær.

Min egen Skrivt hevner dig — min Kone hilser
dig forbindtlig saa gjør og Din gamle hengivne

Jens Zetlitz.

Lye d. 8de Febr. 1795.

[Det kgl. bibl. i Kjbhvn.]

Kiære Rahbek!

Indsluttede Forelæsninger holdne paa Det norske Academie d. 28. Januarii 1795 turde du maaske unde et Sted i din med saa megen Ret yndede Tilskuer. Jeg sænder dem saa meget dristigere, som jeg troer at de, som Digterværker, ikke er ringere end min Muses sædvanlige Frembringelser — og du har dog før aabnet dit Acuchementshuus for hende. Jeg skulde nu ikke sige et Ord meere, om jeg ikke troede at Anledningen til disse Forelæsninger vilde interessere, i det minste, dine norske Læsere — den er denne:

Hr. Gabriel Schanche Kielland, den betydeligste Handelsmand i Stavanger, og min Ven og Svoger, en Mand som sønligens elsker Norge og ivrigen ønsker dets Hæld, har givet et af ham i forrige Aar bygget Skib Navn af det norske Academie. Hans Venner havde allerede mer end een Gang erfaret, at dette academie virkelig var alma mater og under fulde Bægere, som klinkende forklarede Anacreons Filosofie, tilønsket Academiet og dets Eyer Hæld, blandende dermed Ønsker for det, som er Norges maaskee væsentligste Trang: Et Universitet, men jeg boer saa langt fra Byen og er saa lidt raadig over min Tid at disse Høytideligheder undveeg mig; imidlertid var Lykken mig saa gunstig at jeg blev til Stede ved Academiets siste Fest, hvis Datum Forelæsningerne tilkiendegive, forud underrettet om Festen og vidende at Forelæsninger ikke vare en ganske nye Ting paa det flydende Academie / Hr. Kielland og nogle af hans Venner havde allerede en Gang holdt saadanne / bereedede jeg mig til at holde og holdt disse Forelæsninger, for hvis baade sigelige og syngelige Deele jeg udbeder mig en Sted i Tilskueren.

Om Publikum ikke modtager den, med tiende Deelen den Tilfredshed, som mit Auditorium, skal det ikke forundre mig; thi det er uendeligt hvad god

Punsch og skrappe Skud bidrage til en Vises Værd. Jeg tør imidlertid troe at Wisernes Emne og den Aand som besieledede Digteren, vil give dem nogen Interesse.

Af dette gjør du selv en passelig Note under Forelæsningerne — jeg seer at maadelige som mine Vers ere, er min Prosa det end meer. —

Siden jeg har besluttet, at fylde disse tvende Blade, og ikke har det minste at fortælle, som kand interessere Dig, saa tilstæder jeg min Muse at fragte det ledige Rom i dette Fartoy hvor hun da først indlader følgende grammaticalske Vise under hvilken — forudsat at det er Gods, som du kand bruge — anmærker dette eller noget saadant:

«Professor Tode har allerede længe siden givet Publikum en grammatisk Vise — min taber saaledes det Meeste af Originalitet — det er hæderligt at træde i Hr. Professorens Spor men det er vovsomt, man udsætter sig for Sammenligning, og man maae tabe — jeg har saaledes ingen Undskyldning for at bekendtgjøre min, medmindre man lader følgende gjælde: Enten ere de Herrer Grammatikere saa tørre at de slet ingen Drikkeviser bruger, eller de behøve meer end Een, og i sidste Fald haaber jeg at gjøre dem en behagelig Tieneste i det mindste saa længe, som en anden fra en hældigere Pen ikke deklinerer bedre:

Grammaticalsk Vise.

Trykt i Zetlitz samlede Digte II, 210.

Du troer jeg ligger paa den lade Side
Og har forglemt min Anchersen?
Om jeg kand declinere, gad du vide —
Hvem deklinerer ey, min Ven?
Vor Bolle er ey lærd — men see,
Selv den er declinerende.

Naar Mennisket af Brønden ey vil drikke
Og ikke tage Medicin,
Han Singularis skyer, den passer ikke
Til drægtig Punch og kraftfuld Vin.
Pluralis er det rette Tal
For en fornuftig Perial.

Den store Mand, som fatter om sit Bæger,
 Og fører det til tørre Mund,
 Og tømmer det, fast Huuset sig bevæger
 Polskdansende paa svage Grund,
 Det største Hæders Navn ham giv,
 Kald ham et sandt Nominativ.

Den Mand, som, troe i Drik, trods ivrig Praten
 Om Kirkens Vel og Statens Flor,
 Opdager en Polak, der glemte Staten,
 Fast var den kun en Linje stor
 Og raaber heftig: Hvis ? ham give
 Det Hæders Navn: Et Genitiv.

Og den som kalder sine Venner sammen
 Og leyrer dem venskabelig,
 Om breede Bord, hos Punch og Sang og Gammen
 Og raaber: kom og drik med mig;
 Han er — fast var han ellers stiv —
 Et bøjeligt og smukt Dativ.

Den længe hos en drægtig Bolle tøver
 Og glemmer mer end Jordens Vee,
 Som Wibes, Todes, Rahbeks Viser prøver,
 Radbrekkende dem alle Tre;
 O Venner! han er uden Kiv
 Et latterligt Accusativ.

Den sieldne Mand, mod hvilken Puffen smiler
 Med dalilask Forføriskhed,
 Og i hvis Lomme Jordens Kummer hviler
 Blandt blanke Grunker gravet ned
 Han kand fremkalde Punch og Liv,
 Han er et megtigt Vocativ.

Dog Mennesket i alle Fald kand komme,
 I alle Casibus kand staae —
 Er Bollen tom og pengeløs hans Lomme,
 Og Puffen død, han da maae gaee
 Og slæbe paa et nøgternt Liv
 Et sandt ynkværdigt Ablativ.

Kom Venner, tag det fulde Glass i Hænde
 Deklinationen Biefald giv.
 Gid Ingen, før hans Levedag tar Ende,
 Maae synke til et Ablativ:
 I alle andre Fald en Mand
 Dog Glæde har, om ey Forstand.

Min Muse, som havde endnu mere at bortsænde, fandt Skibsrummet for knapt til at modtage det øvrige Gods — hun syntes lidt fortrædelig derover — men jeg beroeligede hende — Madam, sagde jeg, hvad om det du har sendt, befindes at være Vraggods og baade Ladning og Fragt tabes — og i andet Fald saa gaae mine Skibe oftere til Tilskuereens Havn, og de kand altid befale over mig.

Glædelig Nyttaar Hr. Tilskuer, her har vi hverken engelske, tyske, franske eller danske Nyeaar-Ønsker og i Kiøbenhavn selv findes neppe et til en Tilskuer. Du seer altsaa at saa gierne jeg vilde sænde dig et, er det mig dog plat umueligt, med mindre jeg umagede min Muse, men hun er af den sidste Samtale saa ydmyget at hun proponerer Lapidar Stiil eller rimfrie Jamber — «Madam jeg har aldrig skrevet rimfrie Vers og skal med Guds Hielp aldrig skrive dem, og hvad Deres Lapidarstiil angaaer, saa gid Tilskueren i det minste [leve] saa længe at jeg ikke kand skrive lapidar Stiil over ham, — og over alt Madam seer De her at mit Hierte, ganske (?) prosaisk — hjælp mig til et Nytaar-ønske uden Deres Hielp ligesom jeg uden Deres Hielp haaber at slutte dette Brev.» —

Kiere Rahbek — jeg anbefaler mig — og hvis jeg ikke just nu var fortrydelig paa hænde — ogsaa min Muse til dit vedblivende Venskab.

Jens Zetlitz.

Zetlitz hadde et Wesselsk glimt i øiet, man merker det endnu i nogen nytaarsvers til hans ven kaptein Klow — og i en vise til et skyteselskab i Mandal, hvor han blev fuglekonge.

[Vidensk. Selskab. Tr.hjem.]

Til

Velbaarne Capitain

Peder Klow.

Jeg veed ey om De merker alt det Smukke
Paa disse otte Linjers Indelukke
Men see kun til! see Blade, Blomster, Frugt,¹⁾

¹⁾ Brevet ender med en nydelig tegnet blomsterkurv.

Et Syn for nye givt Mand og for Jordbruger smugt.
 Og skal mit Ønske til Vignetten svare
 Og skal mit Hierte kalde det sin Søn,
 Det blir — «Det nye Optag uden Fare»
 «Og Høsten baade stor og skøn!»

Lye d. 1ste Januarii 1797.

Jens Zetlitz.

Kiere Ven!

Vil De ikke lære mig hvorledes man narrer Dem herud; jeg har ikke seet Dem, siden jeg laae paa Lagaard, og vi saa Dem dog alle herude saa gierne — men De vil vel ikke manes, godt jeg tier i det minste til jeg personligen taler med Dem, som jeg haaber ikke vil være længe til, da jeg agter, som en troe Arveundersaat at celebrere Kongens Fødselsdag i Byen, imidlertid ville De og Deres elskværdige Kone modtage her min Kones og min beste Hilsen tillige med indslutte Nyaars-Ønsker, hvis Oprigtig[hed] er deres minste Fortieneste, men hvilken jeg haaber vil erstatte baade Poesiens og Tegningens Mangler.

Jeg er med sand Høyagtelse

Lye, d. 2den Januarii 1798.

Deres
 forbundne og hengivne Ven

Jens Zetlitz.

Til
 Capit. Peder Klow.

Et glædeligt Nytaar, med Hilsen og Sundhed
 Og alt det, som kiert er, af Himmelens Rundhed.
 Saaledes en Holk eller Prohok omtrent
 Paa gammeldags Viis vilde Ønske Dem sendt;
 Jeg ønsker det Samme i egen Maneer
 Vær frisk som en Mørt og saa glad som en Steir.

Lye d. 1ste Januarii 1798.

J. Zetlitz.

Selskabsvise.

I fordums Tid det herligt var
 Et Rige at regiere,
 Thi den som Diademet bar,
 Nød nesten Gudoms Ære,
 Ja skjønt med Blod han Love skrev,
 De dog som gode priste blev.
 Man da Bastiljer ej nedrev
 Og ei sin Fyrstes Ære.

Men i Europas lyse Tid
 Maa Fyrsten Regnskab føre
 Om Bondens Sleb og Kiøbmænds Flid,
 Og hvad de lærde gjøre,
 Man fordrer — man bør skamme sig —
 At han skal gjøre lykkelig
 Den Stat som underkastet sig
 for intet selv at gjøre.

Hvis Skiebnen, som vel hælde tor,
 Mig Spir og Krone byder,
 Jeg svarer: Vотре Serviteur
 Jeg hellere adlyder.
 Om jeg fadesser nu begaar,
 Det strax ei i Avisen staar —
 I Skrifter jeg ei Næser faar
 Om jeg hver Nar ey lyder.

Det Diadem jeg ønsker mig,
 Jeg alt et aar har baaret
 En anden skod mig lykkelig,
 jeg blev til Konge kaaret.
 Jeg tog Pocalen mit Regal,
 Jeg gyded Vin i min Pocal
 Og sang: lad Skud og Perial
 Medtage halve Aaret.

Men du som mit forladte Sted
 ved heldigt Skud betræder,
 Regier dit Folk med Kierlighed,
 Spred om dem muntre Glæder:
 Lad Lystig om Pocalen gaae
 Ved den du ene hylde maae —
 Drik: Vores Skyde-Selskab staae
 Til Mandals Lyst og Hæder.

Rahbek gifter sig med Kamma Heger — og Zetlitz
 ser med sorg deres korrespondance gaa istaa.

Lye d. 4de Mai 1798 [Kgl. Bibl. Kjbhvn.]

Kiere Rahbek!

Jeg har nu besluttet at forfølge dig med Vers, indtil jeg faaer udmanet et Brev fra Dig — Dersom Tilskueren kand modtage Indsluttede, seer jeg det gierne, det kommer saaledes snarest i den Vens Haand, som jeg fortrinligen vilde behage dermed. — Men alvorlig talt! Hvorfor seer jeg ingen privat Linje fra dig det er dog som et nyt Haandtag af en længe savnet Ven — og dobbelt nu — du er maaske givt — har du noget glædeligt at sige mig —. Drengene — Livet er glædeløst og jeg vilde saa gierne unde dig Glæde, Glæde hvis Værd du synes saa vel at skønne — Lev imidlertid vel — men vid, at dersom jeg kunde paa nogen Maade true dig til at skrive, gjorde jeg det — men jeg kand ikke — Du er for høflig til at frabede dig mine Vers, dog maaske er du for venskabelig til længe at modstaae en Begiering fra din

sande Ven

Jens Zetlitz

Dog er han elskværdig nok til at sende Rahbek en hilsen til brylluppet —

Lye d. 6te Augusti 1798. [Kgl. Bibl. Kjbhvn.]

Til Rahbek, da han blev mere end Tilskuer.

Trykt i Zetlitz's samlede verker II. S. 290.

Ven Rahbek! kommer dette Brev for silde,
Saa kommer det, just som mit Hierte vilde,
Thi fast det er et Undervisnings-Brev,
Jeg ønsker dog, selv medens jeg det skrev,
At, naar du brød det, alt du maatte være
Saa hældig, ey at trænge til min Lære.

To Sønner har Cyther; Den Ene lunefuld
Snart snaksom og letlevet, blid og huld,
Ja overgiven, mere end Rankens Fader,
Og snart af Munterhed en Hader,
Knarvurren, venneskje ja moxen stum.
En snorrig Fyr — fast en beregnet Sum
Af hele Jordens Daarskab og dens Hæder,
Af alle Livets Sorger og dets Glæder.

Mer Proteus end nogen anden Gud,
 Med tvende Navn han dog ærlig kommer ud,
 Snart Amor kaldes han, og snart Cupido
 Det hos Ené [ø: Æneas] han var og hin hos Dido.
 Naar saa imellem Kiøn og Kiøn han skivted Navn,
 Sad Dyden klagende, og Glæde, Savn
 Faldt — o du tunge Lod — tit tyngst ned paa det Hierte,
 Der havde mindst forskyldet Angerens Smerte.
 Da er han hadeværd, i dette Fald
 Hans Lov vanærer kun hans Skiald,
 Den da lovsynger ham, skjønt vittig som Voltaire
 Og som Fontain' naïv, skal afskyd være.
 Men naar /: Den sædelige Cytheras Søn. :/
 Han Amor kalder sig hos begge Kiøn,
 Da, om, lidt tankeløs, han liden Daarskab øver,
 Det ikke Dyden, det ey Mennesket bedrøver,
 End siunger glad hans Pris den sande Musers Ven,
 End dydig Yngling gaaer trochiertig til ham hen,
 Og hylder ham og kalder ham Velgiører
 Og selv graahæret Visdom smilende det hører.

Dog gjør ey Amor ganske lykkelig,
 Men Broderen — ham nogenledes lig
 Men mere stadig — Hymen maa beskytte,
 Og hellige de Baand, som hin skal knytte.
 Han giver hvad den anden lover, Lyst,
 Og tryller Himlen ind i ømme Bryst.
 Hvor han, med dydig Klogskab, Faklen svinger
 Der Glæden Rødder slaaer, og der faaer Sorgen Vinger,
 Did Himlens Datter Fryd vel stiger ned
 At parre trange Kaar med gylden Nøysomhed,
 Med den forsvundne Sorg at hæve nære Glæde,
 Og holde Livet i en yndig Blomsterkiæde.
 Ja smiler saa en Glut paa ømme Moder-Barm,
 Saa kand du være miskiendt, hadet, arm,
 Men saare lykkelig, dit glædedrukne Øye
 Skal neppe Skyggen see af Jordens Møye.
 De Elskte smiler — Jord og Himmel mod dig leer
 Og Engle selv Du uden Avind seer —

Iil derfor, Rahbek! iil — fang Jordens korte Glæde —
 Iil med at sluttes ind i Hymens bløde Kiæde.
 Realiser hos dig de skønne Skildringer
 Af Hjemvels Huus, som upaatvivleligen er
 Den største Tække blandt de mange skønne Miner,
 Hvormed Tilskueren mod Efterslægten triner.
 Og da med dobbelt Ild og Vid og Livlighed
 Velførte Svøbe sving paa Landets Flaner ned;
 De blege læse skal og bande dine Blade,

Og for dit Hæld, og for dit Værd dertil, dig hade;
 Og Daaren som, at sløse Livet hen,
 Opofrer Guld og Agt og Dyd og Ven,
 Og den — fordi en Qvinde — større Daare,
 Som, menende din ædle Barm at saare,
 I Svelget stvrter sig, det du advarer mod,
 Og frygtsom for at menes klog og god,
 Vil hede ryggesløs, fast hændes Hierte
 Biefalder bankende hvad din Tilskuers lærte,
 De — Dog hvortil i Dag deslige Ting

Fast det var Vennehaand der Bægret slog omkring,
 Saa blev dog Vinen spildt — og det var ilde,
 Og nødig jeg formærker glade Gilde.
 I Dag jeg tænker dig aldeles lykkelig;
 Din Bryllups-Dag i dag jeg tænker mig
 Og hædrer den, saa godt jeg kand paa Landet;
 Fra den sølvklare Bek jeg henter munter Vandet;
 Jeg plukker selv af spæde Ribs-Trær Bær,
 Som mindre sur, ey mindre liflig er
 End Spaniens Citron; saa jeg bønfalder
 Ven Evan, som med blid Magie fremkalder
 En Ranke druerig, et gavmildt Sukker-Rør,
 Og — en, to, tre! en herlig Pons mig gjør;
 Og! at den dobbelt liflig mig maae smage,
 Elisa Bollen skal, og Døttre Glasset tage
 De leyre sig om mig, som i den snevre Kreds
 Er, mer end Jordens Konger vel tilfreds,
 Jeg kroner Glasset, mindes egne Glæder,
 Og om din Bryllups-Færd jeg til Elisa qvæder.

Paa en Øe, som Sielland heder,
 Ligger en befæstet Stad,
 Hvor man klamres, grunder, sveder,
 For at lyve: Man er glad.
 Læg kun Merke til dens Navn:
 Staden heder Kiøbenhavn —

Did maae drage hver den Synder,
 Som i sin Tid præke vil.
 Ja, hvis Lykken sig ey skynder,
 Maae jeg nok engang dertil.
 Fast der i mit Litanie
 Staaer: Fra Kiøbenhavn os frie

Dog jeg gav min hele Tærte — ¹⁾
 For at være der i Qvæl,
 Thi en Gut med ædlet Hierte,

¹⁾ NB en lille Spilkom Pons, en Bergenisme.

Og hvis Aand du kiender vel,
 Rahbek lyder Hiertets Bud
 Han i Qvæl sig tar en Brud —

Hænde, som med ham vil deele
 Daarers Spot og Ondes Had,
 En af disse Søster-Siele
 Skabt at giøre Gode glad,
 Hænde gad jeg gierne see
 I hans Arme blussende —

Mor! det faaer jeg ikke skue!
 Vel! med Dig jeg klinke vil:
 Stadig-skøn, som Dydens Lue
 Brænde deres Elskovs Ild!
 Fader-Glæde, Moder-Fryd
 Vorde Bakkehusets Pryd.

Lye d. 6te Augusti 1798.

Jens Zetlitz.

P. S. At dit spedlemmede Brev af 17 Julii dette A. var mig uendeligen kierkommet, det vil du ikke drage i Tvivl — var det end ikke Venskab — Sieldenheden af dine Breve maatte giøre dem kiere. Naar jeg siger at jeg har læst dit Brev oftere og stedse med stigende Fornøjelse, saa er det den bogstaveligste Sandhed — jeg skulde fristes til at ligne dine Breve med et svært mathematisk Problem — man forsøger at opløse det, men kommer ikke rigtig af dermed, men man er bleven noget bekiendt, man arbeyder om igien, og om sider opløser man det ganske, og da er Glæden fuldkommen — man indseer Problemets Dybsindighed, og man faaer Anledning til at complimentere sin egen — vist nok er det at læse dine Breve, sær naar man saa sielden seer din Haand, Labor, men saa er og her anderledes: Labor ipse Voluptas.

Tak — mit hele Hiertes varme Tak! for Indbydelsen til Bakkehuset. Jeg skulde være en Fiende af mig selv, hvis jeg — om Nødvendigheden fordrer mig mere ned til Kiøbenhavn — ikke benyttede mig deraf, da jeg er fuldigen overtydet om at du ikke menede at sige mig en tom Høflighed, og tiltroer dig den fra alt Venskab uadskillelige, Oprigtighed, at vise mig Døren hvis jeg kom dig til sand Uleylighed —

Er min *Høst* god nok for næste Aars Charis, saa er altid Charis god nok for min *Høst* — om jeg kunde yde meer, veed jeg ikke. — Jeg har rigtignok ikke mange Timer frie, og faae af disse for Muserne — rigtignok blues jeg ved denne Tilstaaelse, naar jeg betænker at du kand skrive Tilskueren tage betydelig Deel i Minerva, holde Forelæsninger og endnu være forelsket og alt saa hældigen, medens jeg finder min Tid fuldeligen optaget med et lidet Landsbyekalds Forretninger og maanedlige Forligelses-Commissioner. Men alle have ikke den samme Virksomheds Gave. Med Mme Bukholm, som nu boer i Stavanger, har jeg fornyet gammelt Bekiendtskab og begyndt en poetisk Correspondance — kommer der noget ud deraf, og hun intet har derimod, skal jeg sende noget deraf til Charis —

Jeg har sat det saa fast i mit Hoved at Du allerede er givt, at jeg alt forestiller mig Manden Rahbek deelt imellem sit Studerekammer og den blide Hustrues Arbejds-Bord, og Bakkehuset som den menneskelige Lyksaligheds Opholdssted — Jeg lykønsker dig broderligen — og enhver Tilvext i din Lykke vil forøge min — Kand du saa sige din Kone saa meget godt om mig at jeg — om jeg kommer til Bakkehuset, maa være hende en kierkommen Giest — Lev vel og lev længe — jeg er din hengivne Ven

Jens Zetlitz

Datum ut supra.

Men glæden ebbet ut for Zetlitz. Hans Elisa døde, han giftet sig igjen, denne gang med en 20 aar yngre kone, og det blev karrig med lykken og smaat med utkommet. Det er sørgelig at se «glædens sanger» uttrykke sig i slike vendinger som i breve til C. Colbjørnsen og F. Moltke, da han søkte kaldet i Stavanger, som han ikke fik.

[Kgl. Bibl. Kjbhvn.]

Wigedahls Præstegaard d. 3de Januari 1804.

Vil Deres Høyvelbaarenhed tilgive, at en Mand, som ikke har den Ære at være personligen kiendt af Dem,

dog vover at tilskrive Dem disse Linier, i det stolte Haab at hans Navn maaske turde være Dem bekiendt?

Jeg søger Stavangers Sognekald, og jeg ønskede at vinde Deres Høyvelbaarenheds formaaende Understøttelse for min Ansøgning.

Maaske er det Haab, som gjør mig dristig til dette Skridt, Forfængelighed — I saa Fald have mine Landsmænd — ved for kierlig Yndest — bragt mig bag Lyset; men er jeg derimod saa lykkelig ogsaa at kunne tælle Deres Høyvelbaarenhed blandt de Normænd, der kiende og ynde mig som national Digter; saa ville deres eget udmerkede Talent og det Søsterskab, som der er mellem Veltalenhed og Digtetekunst vorde mine Talsmænd hos Dem.

Vist er det at jeg vilde ansee det som en ikke liden Tilvext i min Lykke, om jeg kunde — i nogen Deel — skylde den Mand som jeg længe har beundret som et sieldent Hoved, og høyt agtet som den gode Sags varme og fyndige Talsmand.

Jeg er med den dybeste Høyagtelse

Deres Høyvelbaarenheds

ydmgye Tiener

Jens Zetlitz

S. T. Hr. C. Colbiørnsen.

[Kgl. Bibl. Kjbhvn.]

Wigedahls Præstegaard d. 3dje Januari 1804.

Underrettet, ved Brev fra Professor Rahbek, om at De naadige Herre fremdeles beærer mig med Deres gode Formeninger og Beskyttelse, vover jeg, ved disse Linjer til Deres gieldende Understøttelse, den Ansøgning jeg indgiver om Stavangers Sognekald.

I et Embede, som vilde løse mig fra trykkende Næringsssorger, og aabne mig Udsigt til engang at komme ud af Giæld, der dagligen byrder paa min Aands Munterhed, skulde — haaber jeg — Muserne atter smile mod

mig; og Dem — Musernes Yndling — skulde jeg da taknemligen skylde hvad jeg blev i Stand til at frembringe værdigt Kjenderes Biefald.

Jeg er uafladeligen
Naadige Herre!
Deres
uendeligen forbundne og yd-
myge Tiener

Jens Zetlitz.

S. T. Kammerherre Moltke, Ridder.

Som en budbringer fra de gode gamle dage kommer Christen Pram paa besøk til sin ven sogneprest Zetlitz i Vigedal. Pram var ute paa sin store undersøkelsesreise for økonomi- og kommercekollegiet, og skrev derom en bindsterk indberetning.

[Prams papirer, Rigsarkivet Kjøbenhavn].

Til H. T. Hr. Justitsraad C. Pram paa Wighedahls Prestegaard
d. 16de Sept. 1805.

Ney, den som paa Oeconomien reiser,
Kand ey genere nogen Mand,
Men var det end en Bisp, ja selv en Keyser,
Han fandt dog her kun blandet Vand.
Giestfrieheid al min Overdaad er
Den dermed tækkes, se den er mig kiær.

Tag ædle Pram! det fulde Glas jeg byder,
Med Glasset Ønske giftet er,
Og Ønsket frem fra hulde Hierte bryder:
Faae Norge, som jeg Dig har kier!
Fædreneland, som af Dig høster Gavn
Giemme erkjendtlig, som Muser, Dit Navn.

J. Zetlitz.

Han har da litt galgenhumor i dette sidste brev til Rahbek.

Wighedahls Prestegaard d: 16de Octobr. 1805.
[Kgl. Bibl. Kbhvn.].

Kiere Rahbek!

Jeg har længe bryd Dig med mine Ansøgninger som Cancelliet ikke vil ændse — see her et Bryderi

af en anden Sort — hoslagte Manuskript har Nordahl Bruns og Prams imprimatur — nu vilde du skaffe det en Fødselshielper — og endnu mere, saafremt det er trykt, vilde du skaffe Dig et Mæcenat Exemplar deraf, pynte dig og gaae hen til Geheymeraad og Ridder Moltke, og saa pyntelig som mueligt, paa mine Vegne giøre ham en Offerte deraf — car telle est notre plaisir. —

Jeg giør ingen Undskyldning for de mange og mangehaande Bryderier jeg skaffer dig paa Halsen — fordi jeg vil ikke saare dit varme Venskab, og fordi jeg føler at jeg kun savner Anledning for at blive dig til Gientienneste.

Kunde du endnu glæde mig med den Underretning at du og synes brav om min Alkoran, vilde det i høy Maade fyldestgiøre

din ganske hengivne

J. Zetlitz.

P: S: Hvad Forlægger du finder og paa hvilke Vilkaar har min fuldkomne Sanction.

S. T.

Hr. Professor Rahbek.

Rahbek gav i Tilskueren (1805, S. 657) Prøve paa Zetlitz's Alkoran, en satirisk selvbiografi — og da Zetlitz var død, skrev han i sin Tilskuer smukke mindeord om den norske digter. Utgiveren av Zetlitz's samlede verker, Conrad Schwach, henvendte sig derefter til Rahbek med en av de anmodninger han aldrig kunde si nei til.

Arendal d. 23de Februar 1822. [Kgl. bibl. Kjbhvn.]

Blandt de Mange, som uden at kjende Dem personlig, høit agte og elske Dem, Hr. Professor, er ogsaa den, der tilskriver Dem disse Linier. Mit Navn er Dem maaske bekjendt; forresten — jeg maa jo som fremmed præsentere mig for Dem — er jeg Sagfører og boer i Arendal. Efter denne korte Introduction vil

jeg strax skride til Anledningen for nærværende Brev, og det er den afdøde Digter Jens Zetlitz.

Inderlig glad har jeg og mange med mig her i Landet læst de vakkre, venlige Ord, hvormed De i Deres Blad Tilskueren har prydet hans Minde, og det er ikke blot i mit eget Navn men saaatsige i mit Fædrelands jeg maa takke Dem for disse kjærkomne Blomster paa den Digters Grav, som af dets nys levende vel var den meest og almindeligst yndede. Tilfældet vilde, at jeg aldrig lærte Zetlitz personlig at kjende, men frembød adskillige Omstændigheder, som mellem ham og mig indledte og vedligeholdte en venskabelig Forbindelse. Dette har foranlediget, at hans efterladte Familie, eller rettere en Ole Bjørnsen, Klokker i Hvidesøe, en Tellemarkning af ypperligt Hoved, som gennem Z's Opdragelse og Omgang i tidligere Aar er bleven [en] for sin Stilling ualmindelig dannet Mand, som i senere Aar var Z's eneste Ven og Støtte, og til hvem han paa sin Dødsseng overdrog en Forfatters hele Raadighed over sine Skrifter, har anmodet mig om at besørge en saavidt muligt fuldstændig Udgave af hans Samlede Digte. Denne Anmodning har jeg lovet efter Evne at opfylde; men jeg har levet i det Haab, at De, Hr. Professor, dertil vil række mig en hjælpsom Haand.

De, Hr. Professor, er den Eneste, der deels som Udgiver af de Tidsskrifter, hvori de fleste af Z's adspredte Digte bleve indrykkede, deels som hans baade personlige og litteraire Omgangsvener i hans egentlige Forfatterdage, er istand til at yde mig den Hjælp jeg tiltrænger; og saavel Deres ofte stadfæstede Iver for saadanne Foretagender som Deres Venskab for den hedenfarne Skiald lade mig haabe at jeg hos Dem ei vil søge Hjælpen omsonst.

Den skulde bestaae i:

en Fortegnelse over alle Dem bekendte poetiske Arbejder af Zetlitz, med Henviisning til de Skrifter og Steder, hvor ethvert findes trykt, samt, hvor det maatte behøves, med et Par Ord til Oplysning om de Begivenheder eller Omstændigheder, som maatte have foranlediget dem.

Skulde noget enkelt af hans Digte enten findes særskilt trykt eller indrykket i et mindre bekjendt, og desaaarsag hertillands vanskelig overkommeligt Tids- eller Døgn-Skrift vil jeg være Dem dobbelt takskyldig, om De vil lade saadant afskrive. For det Arbeide, jeg her har anmodet Dem om at paatage Dem, kan jeg intet Honorarium tilbyde Dem. Her i Landet maae Udgivere af enhver anden Bog end Skolebøger og Aviser være glade, naar en Forlægger endda vil paatage sig Udgivelsens positive Omkostninger. Hvad De derimod maatte komme til at udlægge som Afskriverbetaling, skal paa Opgivende blive Dem erkjendtligen og prompte tilstillet fra mig.

Saaledes har jeg da frembaaret Dem, høistærede Hr. Professor, mit Andragende. I Deres Haand ligger det om jeg skal kunne opfylde den mig gjorte Anmodning og opnaae mit eget Ønske, at flette Zetlitz en Mindekrands af hans Muses adspredte Blomster. Uden Deres Hjælp vil jeg ikke see mig istand dertil; med Længsel imødeseer jeg derfor Deres Svar.

I Forventning af dette anbefaler jeg mig, med den ærbødigsfulde Høiagtelse, Videnskabernes og Kunsternes unge Dyrker skylder deres hæderkrone Veteran i Deres Yndest, og slutter endelig dette Brev med det oprigtige Ønske, at De endnu længe maa beholde Sundhed og Kraft til at fortsætte Deres lysende Bane; og dette Ønske stadfæster jeg Dem broderligen ved vort store Samfunds m. ærv. 3×3 .

Schwach.

Hr. Professor Ridder Rahbek.

Arendal den 29de Juli 1822.

Saa glad blev jeg, høistærede Hr. Professor! ved at modtage Deres ærede Brev af 17 Mai, hvori De saa godhedsfuld lover mig Deres uundværlige Bistand til Udgivelsen af Zetlitz's Digte. Hjertelig takker jeg Dem for dette Tilsagn som og for det allerede fremsendte Bidrag dertil

Med største Taknemmelighed modtager jeg derfor deres Tilbud af en Fortegnelse over alle Z's adspredte

Digte, yngre end ovennævnte Tid, og med Henviisning til Stederne hvor de staae. Hvis De, efter at have forfattet en saadan, endnu vil tilføie den Godhed, at lade en paalidelig Afskriver copiere de optegnede Arbejder — over hvert af hvilke jeg da vilde ønske at Udgivelsens Aarstal maatte anføres — og levere Manuskriptet til Overbringeren heraf, min Ven Schorn, som vil betale Skriveren og besørge Papirerne mig tilsendte — da aabner De mig en Gjenvei til Maalet og skjænker mig en Bistand, for hvilken jeg heller vil være Dem, Høistærede Hr. Professor, som Zetlitz's gamle Ven, Kunstens gamle Præst og trofaste Beskytter, end nogen Anden forbunden.

Jeg sender Dem mit varme Levvel; min agtelses og ærbødighedsfulde Hilsen, og anbefaler mig i Deres Yndest.

Schwach.

Hr. Professor, Ridder Rahbek.

Arendal 19de Novbr. 1822.

Siden Modtagelsen af Deres meget ærede af 18 Septbr. og dermed fulgte Fortegnelse over Zetlitz's adspredte Poesier har jeg i Universitetsbibliotheket i Christiania og et Par private Bogsamlinger her i Egnen anstillet Undersøgelse om de Skrifter, hvori hine Digte findes. Resultatet deraf er bleven, at kun Minerva, Tilskueren og Charis er at erholde.

I Henhold til Deres gode Tilladelse hentyer jeg da til Deres Bistand, høistærede Hr. Professor, for at erholde Afskrift af de af Z's Digte, som ikke findes i hine Skrifter. Da der blandt disse ere nogle, der som ældre end 1789 ei skulle optages i den nye Samling, har jeg paa den herved retournerede Fortegnelse sat et × ved dem af hvilke jeg ønsker Afskrift; ogsaa ved Recensionerne over Z's første Samling af Poesier i Finn Magnussens Svar til Grundtvig og Minderne i Dagen og Tilskueren har jeg sat et × med det Ønske at erholde Afskrift ogsaa deraf. Afskrivningsudgifterne vil blive betalte af min Ven Schorn, gennem hvem dette fremsendes.

Jeg er i Besiddelse af en Optegnelse fra hans Haand af Z's vigtigste Levnetsomstændigheder, og venter fra Lye, hvor han først var Præst, en af ham der efterladt Autobiografie. Turde jeg vel fra Dem haabe en Udsigt over hans Løbebane og Character som Digter? De allene er istand til — om jeg maa bruge denne Lignelse — at male Portraitet ad vivum. Behageligt vilde det være for Enhver af hans Yndere at erholde en saadan fra Deres Haand. Min Iver for Digterens Hæder tør jeg haabe vil hos Dem være Undskyldning for mine foregaaende Anmodninger.

Med stor Glæde har jeg erfaret, at De vil skjænke os en Samling af den ærværdige Prams Digterarbejder. Den mig tilstillede Supskriptionsplan tilbagesendes ikke nu; fordi jeg ønsker og haaber at remittere den paa tegnet af Flere, end de faa, der i denne lille Bye have tegnet sig.

Modtag mit ærlige, varme Levvel og Forsikringen om min dybe Agtelse og ærbødighedsfulde Hengivenhed.

Schwach.

Jonas Rein.

Zetlitz's glade toner fandt i Kjøbenhavnertiden en rik sangbund hos en landsmand, hvis harpe var mere sørgmodig stemt — *Jonas Rein*.

Ogsaa Rein maatte efter sit første kjøbenhavnerophold, der dog indbragte ham attestatsen, ta ut som huslærer. Han kom til godseier Collett paa Buskerud, og sluttet et nært venskap med sin elev, den senere høieste retsassessor Peter Collett. Han indviet gutten i sine litterære planer, og da Collett drog til Kjøbenhavn, er han Reins litterære kommissionær, baade under Reins Drammensophold, og senere da han bodde hos sin onkel paa Kongsberg. Det gjaldt at faa anbragt hans tragedie — «Hagen og Axel» og digtet «Vinteren». Tre aar senere — 1786 — utkom tragedien, og hans digte begyndte at se lyset i Prams og Rahbeks maanedsskrift «Minerva».

Strømsøe den 2den October 1785.
[Tilhører Expeditionschef Alf Collett].

Høystærede Ven!

Tiden er kort, Budet haster og man er i fuldt Arbejde med at lave sig til at ennuyere sig i et stort Middags Selskab som skal være her i Dag. — Selskabets [Det norske] Skrifters andet Stykke er rigtig nok udkommet, og er en Baguabelle det er langt fra ikke saa stort som det første, Justice-Raaden [Stockfleth] har et Hæfte som han har lovet mig at læse igiennem. — Jeg skal vist skaffe Dem et Exemplar skulde ieg endog laane det Justiceraaden har, og sende det til Giennem-

læsning. — Selskabet har tient mig i ikke at indføre mit Vers over Ungdom og Alderdom og jeg har skrevet J. Wibe til at mit Vers — forbedret — tilligemed mit Sørge-
 spil kand udgiøre et 3die Stykke, som ieg paastaaer skal blive ligesaa godt som det 2det. . . . — en anden gang meere — Strid med Taalmodighed mod heele Verdens Herskerinde — lev vel, hils alle, helst Jomfruerne — og bliv ved at ynde Deres hengivne og oprigtige

Ven Rein.

Strømsøe den 16de Marts 1784.

Beste Ven!

Hvor fortrædeligt var det ikke for mig, at ieg har maattet savne Deres Selskab i sær da Jeg efter Deres eget Brev har saa længe forud fornøyet mig i det Haab at see og tale med Dem — Min Vise i Anledning af Kongens Fødselsdag sender jeg Dem efter Forlangende. Derimod hvad mit Sørgespil [Hagen og Axel] angaaer, og det Exemplar ieg har deraf, og som er det første, og blev siden rettet paa mange Steder, saa utydelig skrevet og ved Rettelserne saa defigureret, at det vilde været Dem umulig at forstaae det, men saa snart som ieg fra Khaven faaer nogen viss Underretning om Udfaldet med samme, kand det hende sig at ieg retter det nok engang, og da skal De være viss paa at ieg holder mit Løfte. Havde De nu selv kommet hid ned, kunde ieg læst det for Dem. Jeg kunde være i Stand for at blive vred paa Dem for dette sidste Puds, og dette er ogsaa det eeneste hvorfor ieg kand blive vred paa Dem — (dog det er vel ikke Deres Skyld), og det som er endnu meere fortrædeligt, Deres Fr. Søster sagde at De ikke, paa Reysen til Christiania, opholder Dem saa længe, at man kand faae tale med Dem. — Jeg kand sige om Venskab hvad Per Paars siger om Elskov Det fandens Elskovs Baand maae heller kaldes Strikke. — De skal altsaa reyse fra Buskerud. De vil vel at ieg skal fornøye mig derover? Ja ieg gjør det ogsaa paa Deres Vegne — men ieg lider selv derved paa en Maade som De vist ikke begriber. — Jeg kan nu ikke

meere skrive til Buskerud — men hvorfor iust til Buskerud vil De sige, da ieg med lige saa liden Umage kan skrive Dem til i Christiania? ieg tør ikke svare Dem paa dette Spørgsmaal — det er, og maaskee vil ieg blive mystisk for Dem og for alle Mennesker undertagen mig selv. — — Kort: ieg er i det ulykkeligste Humeur af Verden — lev De imidlertid vel, Beste Ven! Troe, at mit Venskab følger Dem paa hvad Sted De kommer i Verden og at ieg er Deres evig hengivne Ven

Rein.

Verte.

D. S. Jeg havde nær glemt at fortælle at jeg fra K.havn har meget got Haab. — Kamerherre Warenstedt, Directeur for Theatret har modtaget min Piece med de Ord at omenskiønt man nu ikke gierne opfører Sørge-Spil, bør dog en Original blive recompenseret, at dersom Stykket finder Bifald vil han interessere sig for mig — Jeg havde intet at frygte for dersom han var en competent Dommer — vale —.

Ulveland den 24de Aug. 1785.

Min beste Ven!

Jeg havde ikke formodet at Jeg først skulde skrive Dem til, og det uden at vide hvor de logerer, følgelig uviss, om mit Brev kommer i Deres Hænder. Men Aarsagen er denne, ved at kaste Øynene i min Traagedie, har Jeg opdaget en grov Feyl, 3 act 3die Scene, hvor der i stæden for

Jeg taler Sandhed kun, og Jeg
Til Sandheds Ven vil nærme mig
Med dem, men skrækkes bort igjen

vilde behage at sætte følgende Linier, om der endog maae raderes ud, eller skrives over, det maae ikke hielpe —

Jeg taler Sandheds Sprog, og Jeg for Sandheds Ven
Fremkommer som dens Tolk men, skrækket dølger den.

Ogsaa i mit Digt over den norske Vinter har Jeg opdaget samme Feyl — (Et Sneer Bierg voxer op paa hans udmattet Krop) istæden for dette vilde Jeg have — (Et Sneer Bierg i en Hast opdynges paa hans Krop) ligeledes har jeg fundet at Cynthia nævnet i mod Slutningen er en Feyl, i et Vers hvor Gud nævnes, og imploreres, og altsaa bør ingen hedenske Guder og Gudinder findes der — beder altsaa at sætte —

Med hvilken herlig Glands, o Maane! Du oprinder istædet for det Vers, som staaer — Elskværdig Cynthia! hvor stolt du ey oprinder. — Man skulde snart troe, at der var en ond Genius, som forblindede Folks Øyne, at man ikke skulde see saa haandgribelige Feyl; vær nu af den Godhed at forlange Piecen tilbage fra Baden for at rette disse Feyl det er noget som han lettelig tillader og som han bør approbere; det er vel ikke at formode at Tragedien endnu er indleveret, hvis saa er faaer De den med det samme, til at rette anførte Feyl, det faaer ikke hielpe om han derved kommer efter at begge Stykker er af en Forfatter — kiereste Ven! fortryd ikke paa, at Jeg uleyliger Dem med mine Commissioner, og med at rode i og giennemsee mine Sottiser, dette venter Jeg af Deres saa oprigtige Venskab.

Naar De skriver mig til, hvilket Jeg ønsker maae skee med det første, da vær saa god at melde mig, hvad Reenskrivningen af Tragedien koster, at Jeg kand remittere Dem det udlagde. Jeg veed af Erfaring at saadanne Commissions Depenser i Kiøbenh. ennuyere i, hvor smaae de end ere. — Hvorledes synes De om Dem i den academiske Cirkel? finder De mange Mennesker? Hvorledes synes De om Halck, denne retskafne Ven? fortæl mig saa vidløftig som muelig om dette. — Deres Søster kand Jeg hilse fra. Jeg var i gaar i Selskab med hende og hendes Kiæreste paa Hassel Værk, En viss anden lille Pige bad ogsaa at hilse Dem, og den gale Giøegen Cappelen, som er kommet hiem for nogle Dage siden. — Lev vel — hils Halk, og glem aldrig Deres hengivne og oprigtige

Ven J. Rein.

Kongsberg den 2den October 1785.

Uendelig er Jeg Dem forbunden for Deres Godhed i at arbejde med mine Commissiones, og det med saa megen accuratesse. Jeg har dog omsider faaet en Ven i Kiøbenhafn, ved hvilken Jeg kan faae noget udrettet, og De kan være forvisset paa at Jeg er gandske undseelig over at bebyrde Dem endnu mere. Vær De da, beste Ven! af den Godhed at lade min Tragedie overleveres til Hr. Agent Gyldendahl, for at trykkes, det faaer da ikke hielpe om Jeg for slet indtet har paataget mig det vanskelige Arbejde at skrive et Sørgespil, det er nu min Skiæbne i Verden, at alting skal gaae Krebsgang med mig, hvad ieg end foretager mig. Imidlertid har Jeg den Udsigt dermed, at naar Stykket kommer for Lyset, det da kunde maaskee blive repræsenteret om det fandtes værdigt; Gyldendahl er en stor Jøde, see dog i det mindste at faae mig accorderet for M.scriptet 50 eller 100 Exemplarer, hvis det er mueligt, og hvis ikke, faaer det at være det samme, maaskee ogsaa en anden Boghandler vilde entrere i billigere Vilkaar. — Jeg ønskede for sine Aarsagers Skyld at det kom under Pressen jo før, jo heller. — Min Vinter kand De lade blive hvor den er, det er mig kjært at Geh[eimeraa]ld Carsten har den i Hænder, denne Mands Tanker om samme ønskede Jeg inderlig at viide, dersom De vil lægge denne til Deres øvrige Godheder, at gaae hen til ham og faae hans Tanker at vide skiede mig en stor Plaisir. Jeg arbejder for nærværende Tid paa en Heroide, Yancke til Inkle, et meget rørende Sujet, maaskee mit sidste poetiske Arbejde i Verden thi Jeg mærker, at det lønner ikke Umagen, maaskee Jeg sender dette til Prahm for at indrykke i hans Minerva, eller til Vidensk. Selsk: dersom min Vinter vinder Bifald, dette kunde de ogsaa tale noget om for Carsten, ifald han klager over Mangel paa indleverede Stykker. — I min Tragedie vilde De behage at gjøre følgende Forandring i første Scene I Stæden for følgende Vers som klinger lidt burlesque Er da din Elskov slukt, saa tænd den om igien — at sætte Ach! antænd i din Barm den fordums

Ild igjen. Neppe faaer jeg, min retskafne Ven! den Glæde at samles med Dem i Kiøbenhavn; Det personelle Capellanie her troer Jeg bliver snart vacante, uagtet adskillige Præster NB. personelle Capellaner, gjør sig Umage derfor, har jeg dog næsten Haab om at blive dem foretrukket i fald jeg attraaer det, og jeg tror jeg bør, vistnok er det et stort Aag, men synes dog at være en god Begyndelse, min Oncle, som for nærværende Tid er det, og har været det i 10 Aar, har i den heele Tid underholdt sin Familie dermed uden at gjøre en Skillings Giæld; Jeg synes allerede at see Deres Ansigt blive en Smule høhnisch. Ha, ha, tænker De, Personen vil gifte sig, ney ikke just strax, om saa skeer. — Men NB. dette maae endnu være en Hemmelighed. — Tiden forbyder mig at ravle meere; skriv mig nu til hvorledes det gaaer med mine Affairer, men for alle Ting franceer ikke Deres Breve, naar De skriver mig til om mine Commissioner, det er nok at de paa-tager Dem Byrden. — Lev imidlertid vel og bliv ved at elske Deres oprigtigste Ven

J. Rein.

S. T. Velædle Petter Collet Studiosus Philosophiæ.
Nedlægges i Det norske Selskab.

Bedste Ven!

Efter Forlangende sender Jeg Dem en nye Avskrift af min norske Vinter, den har kostet mig megen Møye at memorere da jeg ingen Afskrift eyedede af samme. Tiden har været saa knap for mig at Jeg ikke engang veed, om den er rigtig skrevet gjør nu med den hvad De selv vil, dog kunde De lade Prof. Baden faae den til Igiennemlæsning, dersom han vil passe paa at den ikke kommer bort, min Heroide er ikke færdig endnu, og ikke vidløftigere end at Jeg kunde sende den i et Brev; Tak, beste Ven! for al den Umage De har haft med mit Sørgespil, Jeg er ret fornøyet med Badens Biefald, og tillige med Gyldendahls Tilbud, uagtet det er ikke Betaling for et Aars Arbeyde. Jeg tænker den er vel nu snart færdig fra Pressen — Fortale eller Forerin-

dring er ganske uforføden, Historien er bekjendt nok. Mit heele store ja visse Haab om Kongsberg Capellanie er gandske gaet over Styr, Biskoppen der har en Søstersøn, Lemnich, som han vil have ind, sætter sig derimod af alle Kræfter, uagtet Jeg af Hr. Normann var kaldet — Mig er det gandske ligeegyldigt, men min stakkels A. C. [Anne Cathrine Arboe], er meget misforføyet. — Til Sommeren begynder jeg at søge, og da maaskee De skal faae at see Deres Ven i Kiøbenhafn. Jeg turde maaskee, om Jeg fik en Mand som Baden til Patron faae et residerende Capellanie. Skulde Baden lade sig mærke med at det vil vare alt for længe inden et Hæfte kommer ud fra Selskabet, da levere nærværende Stykke ind til Pram for at indrykkes i blant Minervæ Sottiser; Jeg tænker at han betaler skikkelig for at faae noget som er taaleligt, og saa meget tør jeg paastaae om min Vinter, Tiden forbyder mig at være vidtløftig, Jeg vil derfor slutte med at udbede mig som sædvanlig Deres Venskab, og forbliver en sand og oprigtig Ven

J. Rein.

Rein skjønnte at han maatte selv reise til Kjøbenhavn, hvis det skulde forslaa noget, og tilbragte fire aar dernede, delvis som «sollicitant», delvis med studier til den «store philologicum», som han var den første der fik.

I disse aar var det sorgens og glædens sangere møttes, lot sine røster smelte sammen i Norske Selskab, og hang begge i armene paa Rahbek, som vi har set i hans beretning om Holgerfeiden.

Men ogsaa hans kjøbenhavnerliv maatte ha en ende. Efter forskjellige ombestemmelser blev han sittende otte aar i Skjeberg som residerende kapellan. Her giftet han sig med Anne Cathrine Arboe, og lar snart høre fra sig til Rahbek.

Bakke den 24de Septbr. 1792. [Kgl. bibl. Kjbhvn.]

I Stædet for at skrive det hele norske Sælskab til in corpore, som jeg burde, og svare paa den meget

smigrende Communication om at min Elegie over Wessel har vundet den udsatte Priis [Trykt i Det norske Selskabs Samlinger, 1793], vil jeg nu skrive dig til og sende dig de Forbedringer som Sælskabet har fordret — saavidt jeg nemlig kan erindre, thi de tilsendte annotata er mig forkomne. — Skulde endnu noget mangle hist og her, da ræt du efter eget Tykke. — Tilmed sender jeg dig en Elegie over min Fader, som jeg har mistet siden jeg saae dig, og ønsker jeg meget at Du ikke vilde finde den slet. — Hvis saa er, og Sælskabet vil have i sine Samlinger en Elegie over en Mand, som naturligviis var meget for mig, men intet for Sælskabet eller for Publicum, da forstaaer det sig selv at jeg helst seer den igien der. — Skulde derimod Sælskabet ikke skiøtte om Piecen, saa haaber jeg dog at du værdiger den en Plads i din Tilskuer. — Den anden, lille, curieuse Ting kan du bruge til hvad Du vil. — Men kiære Rahbek! Den retskafne, ærlige og velsignede Meldahl er nu død — opløft din Røst. Han bør ikke være ubesiuget. Jeg har giort et Løfte, som Du selv vil see, aldrig at synge meer — og hvad Du saa skriver, lad det trykke i Sælskabets Skrifter. — Jeg haaber dog vel at Du ikke har glemt Tordenskiolds Tog i Dynekillen. Skammeligt vilde det være. — Har Du maaskee alt opfyldt dit Løfte, saa kunde man snart vente at see dette 3die Hæfte — giv mig et venskabeligt Raad: skal jeg lade trykke en Subscriptions Plan til mine Poesier og troer Du der kan komme noget af — jeg mener Penge — thi Æren er en Dunst — og af den faaer jeg altid saa meget at jeg kan slaae mig igiennem — af Penge derimod ikke saa lettelig — og, om jeg udgiver mine Vers, bør Hagen og Axel forbedret eller omarbeydet være med? Dog, for at faae dette besvaret, maa jeg jo have Brev fra dig, hvilket er meer at ønske end haabe. — Med Fornøjelse har jeg hørt at Sælskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse har belønnet din Tilskuer med 100 Rdlr.s aarlig Understøttelse — man vil ikke være ganske uværdig dette Navn. Skade, at Du skal deele denne Ære med en Haste og Hiort. — Jeg lever vel, thi min

Kone holder endnu af mig, og saa længe det varer er jeg lykkelig, det er at sige jævnt lykkelig saaledes som en Bonde er det. — Her er undertiden Mangel paa Siæleføde. Jeg ønsker mig derfor ofte tilbage, en Gang imellem, i den gamle kiære Kreds, og i Tankerne sidder jeg ofte paa Bakkehuus, NB. paa dit Bakkehuus, thi jeg har nu selv eet, og der sidder jeg og sludrer med dig og leer, dog det sidste meget sparsomt, eller og jeg ligger paa Gulvet, og under dig den Fornøjelse at spadsere over mig. — Ja, min Rahbek! af Hiertet ønsker jeg at see dig igien, hvor det saa var, jeg mener paa hvad Stæd i Værden det var, helst i Norge, og hvorfor kan Du ikke komme hid. — Vel finder Du ingen Akademier eller Bibliotheker her, men du kan finde det som bedre er, Venner, der, ligesom jeg ønsker at see Dig igien, og endnu fleere som ønske at lære at kjende dig.

Jonas Rein.

Bakke den 14de Febr. 1794.

Tak, kiære Ven for tilsendte Tilskuer; det er ret en Fest for mig hver Gang jeg faaer en nye Transport. — Du passer og nøye paa at den ikke bliver kjedsommelig. Det maa være et herculisk Arbejde. Jeg begriber ikke hvorledes Du holder det saa længe allene: de tilsændte Bidrag betyde nok ikke meget, saavidt jeg mærker, eller og Du dølger det omhyggelig. — Ligesledes tak for dit særdeles kiære Brev, som sadte mig gandske tilbage i den gamle Cirkel. — Maatte indsluttede Piëcer behage dig saa meget at de kunne ansees for et lille Vederlag. Visen vil jeg ikke nævne, den kan Du gjøre med hvad Du vil. Joch. Wibe har truet mig til at gjøre den, uagtet alle mine Forsikringer at jeg ikke gjør Viser. — Hans Kone bedømte den meget rigtig. — Den ku' være ret god sagde hun, men der er saa lidt Glæde i — Det synes ikke at staae stort bedre til med Digtekunsten hos Jer end her oppe. — Man begynder stærk med at udvande alting, der er hverken Saft eller Kraft i — og Thaarup synger nu evig om Dyden og saa eensformig. Indbildningskraft og Opfindelse synes mig

overalt han mangler — derimod er han let, vigtig og dominerende Dette er nok imod din Dom og Overbevisning, om jeg husker ret. — Jeg savner hos vore nuværende den vis nervique med hvilken vore Forgængere Bull, Stenersen etc. sang. — Fortsættelsen af Høstgildet turde Du vel ved Leylighed sende mig tilligemed meer Tilskuere. Det forstaaer sig selv at hvad jeg faaer meer end Tilskuere, betaler jeg. — Thaarup er endnu den samme Cameleon, skriver du, han roser dig, holder af dig. Det troer jeg nok: Du holder ham Røgelsekaret saa tæt under Næsen, at han for ei at qvæles, maae puffe fra sig, saa at en Deel af Røgen farer tilbage paa dig selv. — Han bagtaler dig — det troer jeg ogsaa — thi du roser ikke ham allene, og han troer nu at være den eneste mærkværdige Skabning som Gud har sadt paa Jorden — fortæl mig dog hvem den X, Y og Z er — Det er de fornemmeste af de yngre |: efter min Dom :| og end meere, hvem er Forfatteren til Guld- daasen — Saadant maae dog vel være bekjendt dernede — fra Smidt har jeg at hilse — Han skriver ei meer Vers — han vegeterer, og er hverken lykkelig eller ulykkelig nok for at kunne digte med Hæld, skriver han: lykkelig kan han nok heller ei blive — han fordrer for meget af Verden han vil den skal være som han. — Lerche lever meget vel, og har bedre Udsigter end han kunde haabe — Han er forlovet med min yngste Søster, som er mig kjært for dem begge. — Jeg lever vel, og det eeneste, som næsten fortjener at savnes af mig, er den velsignede gamle Conversation. — Bød du paa denne min Mangel, og lad mig undertiden høre nogle Linier fra dig. — Vær venskabelig hilset, fra min Kone og mig, og vær saa lykkelig som ønskes af din

J. Rein.

P. S. Hvorledes er det med Elegien over min Fader, som jeg sendte dig — har den ingensteds fundet Bifald?

Bakke den 28de November 1794.

Kiære Rahbek! nu er det dog alt for længe siden jeg hørte noget fra dig; efter dine mange hæftige De-

batter i dette Mellemrum at slutte med engelske Mini-
stre etc. kunde jeg snart have faldet paa at høre noget
fra dig eller om dig fra Munkholmen eller en og
anden Lygtepæl, men ney: Schmidt skriver mig til at
Du endnu hytter Dig, omendskiønt Du svæver i en
stedsevarende Tvil. — Jeg veed ikke engang om Du har
faaet mit sidste nedsendte Stykke. Jeg har idetmindste
ikke fundet det i de Tilskuere jeg siden den Dag har
seet. — For at Du ikke gandske skal glemme mig, sender
jeg Dig herved 2de smaa Piëcer, men nægter ikke at
jeg jo ønskede at vide noget om enten Du har faaet
dette mit Brev eller ikke, hvis Du ikke anseer mine
Vers altfor dyrekøbte for denne Priis, da Tiden, som
jeg læt begriber maae være knap for dig. — Jeg lever
i min Rolighed vel nok, men har intet at læse, og jeg
forrunder gandske, send mig dog nogle Tilskuere. Jeg har
det hele til forrige Aars tredie Hæfte, min Hustrue
(som snart skal i Barselseng) istemmer dette Ønske med
mig, for at faae noget at fornøye sig med i den Tid.
— Et langt Digt, som var dig tiltænkt, og som jeg af
alle mine Arbeyder agter mest, har Hermoders Udgi-
vere aflokket mig, men jeg troer at der bliver blot Ud-
givere, og ingen Hermoder — maaskee Du endnu tør
finde den. — Nu kom her Fremmede. — Lev vel og
vedbliv at ynde din

Rein.

Da Rahbek gifter sig, sender Rein sin lykønsning.
Og aaret efter er han saa heldig at gjøre Kamma
Rahbeks bekjendtskap. Han kommer ind under hendes
fortryllelse og antar Bakkehusjargon. Paa Bakkehuset
hadde alle tre beboere — Kammas bror Carl Heger
delte hjem med Rahbeks — en sjelden evne til at dele
sine venners glæder og sorger. Der kunde Rein lette
sit altid bekymrede sind.

Det materielle utbytte av turen er — Eidanger sogne-
kald. Han prøver at faa Kamma til at vedlikeholde en
korrespondance, men hun har jo saa mange venner at
ta vare paa, og «sorgens sanger» glir igjen ut av Bakke-
huskredsen.

Bakke den 1ste Oktober 1798.

Endelig min Ven! er Du da gift. Jeg traf forleden Dag ved en Hændelse, paa en Tilskuer, hvoraf jeg kunde see dette. Til Lykke, kiæreste Rahbek! gid min Spaadom fuldkommen maatte opfyldes. — Indsluttet sendes dig en lille Sang til din Hustrue, hvis Navn Du selv kan sætte til, og for Resten gjøre med Piecen hvad dig godt synes. Ogsaa en Vuggeviser; det er jo dog ikke saa upasseligt ved slige Leyligheder — dog, alvorlig gid denne aldrig maa blive passelig for dig —

Dit Brev af 7de Juli, har jeg rigtig faaet, og skulle forlængst have besvaret, men allehaande Mismod har nedtrykket mig — hvoraf Du og vel kunde see Spor i disse Sange. — Jeg søger, og søger forgiæves. — Geheimeraad Brandt lever endnu. — Mit eneste Barn har jeg mistet i denne Sommer; kort: jeg har min gamle Skiæbne. Det er mig kiært, at det tilsendte Digt: Tilbageblik fra Evigheden, har fundet dit Bifald, det er altsaa ei første Gang, at jeg har befundet mig vel ved at optage og nytte din Idée, thi Du erindrer vel at Du for en Tid siden, i Tilskueren, yttrede Ønske at see den Materie afhandlet; jeg er vel fornøyet med at den trykkes i Charis; men ikke troer jeg, som Du skriver, at den just derved skulle blive meere bekjendt, idetmindste ikke her i Norge, hvor meget faa kiende den, og her kiøbes dog nok de fleste Bøger, Kiøbenhavn undtagen. — Du beder mig hverve F. Schmidt til Charis, men jeg corresponderer ikke meer med ham. Han har behaget paa nogen Tid at mistyde alle mine Tanker, Ord, Geberder og Gierninger, og overalt at finde Sarkasmen. Han veed jeg elsker ikke hans Fader, og har ingen Grund til at elske ham, og deraf uddrager han den besynderlige Slutning at jeg vel heller ikke kan være hans Ven. — Zetlitz skal nok ellers have samme Skiæbne med ham.

Underligt skulde det og være om han nu gjorde Vers med Hæld: Han er for lykkelig dertil; Han har et af de beste Kald i Norge i den meest paradisiske Egn, har der tilmed faaet en riig og smuk Pige —

Ney! min Ven! der maae nok være Maade med Lyk-
ken, skal man være hældig Digter, saa dette Talent vist
ikke er at misunde nogen. — De beste Digttere har
været Staadere, siger man. Det troer jeg vel, thi ellers
have de ei været det. Det forundrer mig ellers at Du
slet ikke vil til at rose min Flittighed i at digte paa
den sidste Tiden, dog Du kiender vel intet til hvad
der staaer af mig i Hermoder, den jeg nu har forladt.
— Lev lykkelig, beste Ven! med din elskte Hustrue, og
hils hende, skiøndt ubekiendt

fra din

J. Rein.

Bakke den 22de April 1799.

Allerede længe har jeg, min Ven! skyldet dig Svar
paa dit sidste med Alstrup; og med Vemodighed følet
at jeg tager af i Efterrettelighed, som Du tager til, og
det som er værst, at jeg ikke har saa god Undskyld-
ning herfor, som Du kunde have, der vist har meget
meer at bestille; men saa er Du og frie Mand; jeg lyk-
ønsker dig, og er nær ved at misunde dig dette. Gid
jeg kunde saa meget, at det var mig mueligt at gjøre
det samme — Du trøster mig med at B[randt] tager
sin Afskeed, men nu heder det igien at han skal ved-
blive, overalt vil det vel holde haard for mig at komme
frem, hvilken Aristokrat der end kommer i hans Sted;
skulde Kaas komme ind, er det vel temmelig vist at jeg
bliver staaende hvor jeg staaer — Og Colbiørnsen lader
just ikke til at ville gjøre noget for mig, endskiønt jeg
hidtil aldrig har anmodet ham — At forlade Hustrue,
Huus og Fædreneland for igien at krybe i de Sto-
res Forgemakker, vilde blive mig en bitter Skaal at drikke.
— Og dog gjorde jeg med Glæde denne Tour, for at
være, om blot nogle Dage hos dig paa Bakkehuset,
kun ikke som Sollicitant; mine Indvolde røres inden i
mig, blot ved at tænke paa dette fornedrende Arbeyde.
Ja! min Ven! hvormeget jeg kjender dig igien i din
vennehulde Indbydelse, er overflødigt at sige dig, samt
hvormeget jeg ønsker at kjende din Kone, som jeg af
dit Brev og dets Lune saa tydeligen kan see, har givet

dig din hele Munterhed igien, om ikke meer end Du nogensinde tilforn har haft — Jeg har ofte tænkt paa hvor fornøyleligt det vilde være at reyse giennem Kiøbenhavn til Bakkehuset og derfra fort igien tilbage til Hjemmet. Du opmuntrer mig alvorligen til at tænke paa en Samling af mine Digte; hvor lidet Kald jeg end føler hertil, kommer jeg nok til at giøre det, blot af økonomiske Aarsager; mine Indkomster ere virkelig saa smaae at jeg umulig kan komme ud, uden Hielp fra andre Kilder. Jeg indseer vel at Skriveriet kun vil indbringe lidet, især da vore Boghandlere giver saa slet Dagløn, og synes at troe at Forfatterne ere bestemte til at berige Dem, og selv at sulte — Ikkedestomindre tager jeg taknemmelig imod dit Tilbud, at besørge Korrektur o. desl. — Og beder jeg dig derfor at giøre en Begyndelse med at sælge Manuscriptet, som jeg formoder paa Tryk vil udgiøre henved 25 Ark til den høystbydende. Og siden — da jeg nu ikke duer til at skrive Prosa, hvorved er meer at fortjene, har jeg tænkt paa /: horrible dictu :/ at ville faae den for mange Aar siden udsatte Præmie for en Epopée, og det ikke af Lyst til at skrive Epopée, men til at faae 1000 Rdr. — Jeg ønskede derfor at vide 1) om denne Præmie endnu er til at vinde — 2) om Sujettet endelig skal tages fra vort Fædrelands Historie, som man har sagt mig — og ialfald vil jeg overlade til dig at vælge mig et Sujet, og for Resten være min Raadgiver — Magnus eris mii Apollo — Dømmer jeg ikke altfor urigtigt om mine ringe Evner, er jeg vel mest oplagt til denne Digtart; virkelig, skal jeg nogensinde faae Tid til et saa vidløftigt Arbejde, skal det være nu; thi saavist som dette Embede medfører faa Indkomster, saa vist medfører det og lidet Arbejde — Jeg bestemmes desuden hertil af en Grund, endnu meer kraftig end den økonomiske; den nemlig: At jeg aldrig er mindre vred paa Skiæbnen, Mennesker og mig selv, end naar jeg har noget saadant for — Men nu staaer tilbage at vide hvorledes jeg skal faae Svar fra dig paa alt dette. Jeg har udfundet et Huus-Raad, som næppe vil slaae mig feyl. Efter at have ventet forgæves nogen Tid, skriver jeg

til din Hustrue, hvorpaa hun sikkerligen svarer, og da jeg haaber, at, om Du end ikke letteligen skriver uden Betaling, Du dog vel taler, især til hende, uden Betaling, troer jeg derved at kunne komme efter hvad du mener, og paa denne Maade tilliste mig en Brevvexling, hvoraf jeg spaar mig megen Fornøjelse — Jeg er Selskabet for Sandhed meget forbunden for beviste Ære, hvilket jeg vel længe burde have bevidnet samme; indsluttet sendes dette Brev til Collett som Formand, tilligemed Bidrag. Var jeg ikke blevet Medlem af dette Selskab, havde jeg vist aldrig skrevet Satirer, men jeg vidste ikke hvad andet jeg kunde skrive for Sandheden; det er for Resten et Fag som jeg ikke sætter synderlig Pris paa — Du kan dog ved Leylighed lade mig vide hvad Anlæg Du finder hos mig hertil — Naar Du har giennemlæst Piccen, da vær saa god at slaae en Convolut om den tilligemed Brevet og tilstille Collet det — A propos om Sandhed, hvorledes gaaer det Heyberg, troer du at han staaer sig mod Generalfiskalen? Her løbe saa mange modsigende Rygter at jeg veed ikke hvad jeg skal troe, og inderlig længes jeg efter at høre hvorledes Tingene staae — Nu kan jeg med ligesaa megen Sandhed som Du forsikkre at jeg i adskillige Aar ikke har skrevet paa engang saa megen Prosa uden hvor det har paaligget mig ex officio. Vær med Hustrue

Kjærligst Hilsen fra din

J. Rein.

P. S. Da jeg i Vinter gjorde mig en Tour til Tønsberg for at besøge min Svoger Lerche — som du kjenner, og som bad at hilse — traf jeg paa en af din Ungdoms maaskee Barndoms Venner, en elskværdig Mand Dr. Horn — Han bad mig, ja paalagde mig, naar jeg tilskrev dig, at spørge om du vel endnu erindrer ham, og stundom tænker paa ham som Ven — Dette har jeg nu giort, da det virkelig lod til at være ham meget magtpaaliggende at vide det —

Bakke den 22de April 1799.

De maae da, min Rahbeks elskede Veninde! finde Dem i at jeg opfylder mine Trudsler og tiltvinger mig Deres Correspondance. At skrive første Gang til en ukjendt Dame har tilforn forekommet mig at være en saa delikat Sag, at jeg siælden har vovet mig dertil; og dog veed jeg ikke hvorledes det med Dem synes mig saa let og ligefrem, at det ikke engang har faldet mig ind at begynde med Naadige Frue! Jeg begriber det — De har valgt Rahbek til Mand, og De boer paa Bakkehuset — milde Gud, De, en Kjøbenhavnerinde paa Bakkehuset, hvor der gives Hvepse, som meer end engang har forskrækket mig som en Nordmand, og Rotter saa lystige af sin Frihed, at jeg tør paastaae jeg en Nat hørte dem skoggerlee — hvor der er saa lavt til Taget at Deres Mand og jeg fordums lagde os plat paa Gulvet, for at have det noget høiere, og neppe en Sahl hvor 6 Par kan dandse — Ney — barmhiertig kan De nok være, men aldrig gunstig eller fornem — Men jeg mærker mit Brev begynder med at blive saa ondsksfuldt, som om jeg vilde have det trykket i Tilskueren — det er dog kun i Prosa jeg er satyrisk; vil De kiende mig, som jeg er, beder jeg at De vil holde Dem til hvad jeg siger paa Vers, ligesaa vist som De der vil finde min sande Dom over Dem. — Hvor gierne vilde jeg følge Deres venskabelige Indbydelse, komme til Dem for at see Dem lykkelig; men jeg har Huus og Familie, og disse Navne er Dem vist saa helte lige at jeg behøver ikke at sige meer — Min Kone vil aldeles ikke vide af nogen 50 Miles Reyse, uden Nødvendigheden tvinger mig dertil, som, desværre, dog let turde blive Tilfældet — og da tager jeg ind paa Bakkehuset ligesaa frit og ligesaa vis paa at være velkommen, som om jeg var riig og De holdte Værtshuus — De faa lykkelige Dage jeg havde medens jeg opholdt mig i Kiøbenhavn, var paa Bakkehuset, og Stædet har sikkerlig intet tabt ved sin sildigere Acquisition — Blot den Underlighed at see en kiøbenhavnsk Pige som huslig og giæstmild Vertinde, vilde give Anledning, haaber jeg,

til megen Spas, og vel undertiden til Klammerie, naar, De godmodigen vilde tage Hovedstadens Damer i Forsvar — vær forvisset om, at jeg allerede i poetisk Begeistring har havt mangen Passiar med Dem — Dette troer jeg med Vished, at hvis jeg blev befordret, uden at være nødt til at reyse ned, vilde jeg dog, om Tiden tillod mig det, gjøre en Tour til Bakkehuset og være der i 8 à 14 Dage — og da vilde formodentlig Deres Rahbek, som har Hænderne fulde af Forretninger, kaste Byrden paa Dem og lade Dem føye mig saa godt som De kunde, ligesom han og nu sætter Dem i Nødvendighed at læse og besvare mine Breve — Udfaldet blive som det vil — saa seer jeg klart at jeg har vundet Spil ved dette mit Huusraad; thi enten finder De sig taalmodigen i mit Vaas, og besvarer det, eller det kieder Dem, og De paalægger da Hr. Gemahlen meget alvorlig, selv at affærdige sin Korrespondent — Dog — det er sandt — her er nok et Alternativ, som er det værste af dem; nemlig, at hverken De eller han svarer — Jeg har nu en Hoben Spørgsmaal at gjøre Dem — hvorledes finder Deres Mand sit nye Lære-Embede — Hvem omgaaes han? — mon nogen af mine gamle Venner? Er han meget i Kiøbenhavn — er han munter — spiser han endnu Frøe med sin Kanarieugl, eller, hvis han ingen har, kiøber han det da for sin egen Mund, hvilket man fordem beskyldte ham for, — Spørgsmaale hvoraf jeg kun tør fordre eet besvaret, dette, hvorledes han og De lever og om De ere lykkelige — For Resten ligger det mig stærk paa Samvittigheden at faae vide noget, som han selv vil erindre sig, at jeg spurgte om, angaaende en *Udgave af mine Poesier*, og hvadfor en Kontrakt han derom kan have sluttet med en Boghandler. (Jeg har adskillige utrykte Ting liggende færdig) — Ligeledes hvad han mener om en viss Epopée hvorpaa endnu ikke er begyndt, foruden adskillige underordnede Spørgsmaal. Jeg har at hilse ham fra hans og min Ven Niels Wibe, som var her forgangen Dag paa sin astronomisk-mathematiske Reyse; vi talede meget sammen om vor gamle Ven Rahbek — Tillige modtage han den sidste Hilsen fra min Svoger Lerche, som første Gang besøgte mig i

Sommer, og døde 14 Dage efter at han var kommet hjem — Min stakkels Søster sidder igien med 3 Smaae i saare maadelig Forfatning — Nok et Stød for mig, at jeg ikke skal komme ud af Øvelsen. — Og hermed Punctum — min Hustrue, som ikke har den Ære at kjende Dem aldeles saa speciel som jeg, formelder sin Hilsen, og jeg anbefaler mig Deres Yndest

Hilsen og Respekt

J. Rein

[Kjøbenhavn Høsten 1799]

At takke Dem saa meget som De er god vilde trætte Dem men ikke mig — Ogsaa har jeg dog denne Anledning til endnu engang at skrive Dem til — De tager alle tre saa megen Deel i mit Vel; det glædeligste jeg altsaa kan tilmælde Dem er hvad der har hændet mig i Dag — nemlig at Moltke gav mig en gientagen Forsikkring om sit Venskab, og at Jeg — hvis jeg ikke fandt mig fornøyet i Stadsbøygden, skulde, uden Hensyn til hvor kort eller hvor længe jeg havde været der, beforders til noget bedre i Norge eller Danmark — Da jeg kom hjem, var der en Hilsen til mig fra Chr. Colbiørnsen at han vilde see mig, førend jeg reiste — Jeg løb derhen og fik en fuldstændig Recit af de Fortienester jeg har og ikke har, samt en Undskyldning for han sidste Gang modtog mig saa ubekjendt, da han ikke kjendte mig — De glæder Dem over hvad der har Rapport til mit Vel — Himlen velsigne Dem for dette og meer —

Deres evig hengivne

Jonas Rein.

Fru K. M. Rahbek

Bakkehuset.

Kjøbenhavn den 8de Dec. 1799.

Ædle Veninde! De har tilladt mig at kalde Dem ved dette Navn, og jeg kiender intet som er Dem meer værdigt. Jeg kan ikke mundtligen sige Dem og Deres Rahbek det sidste Farvel; skriftlig bevidner jeg

Dem derfor min Tak for alt det Venskab De har viist mig. — Engang see vi dog vel hinanden igien, maaskee først i Sirius eller Jupiter; men til hvilket Sted paa Jorden min bestialske Skiæbne end henkaste mig, skal Erindringen af Dem, Rahbek og C. Heger være uud-slettelig hos mig.

Vær glad og lykkelig

Rein.

Bakke den 20de Decbr. 1799.

Omendskiøndt Julen nærmer sig med stærke Skridt, og minder mig om at jeg i 8 Dage har 4 Prækener at skrive, omendskiøndt jeg er forkiølet og syg efter Reysen, saa har De dog, ædle Veninde! alt for megen Fordring paa min Erkiøndtlighed til at jeg skulde være i Stand til at lade en eneste Postdag gaae forbi inden jeg skrev Dem til — Reysen var lykkelig, Veiret godt og Føhret imod Formodning ligesaa — kun var det noget for koldt, eller rettere jeg havde for lidt Reyse Tøy til at udholde Kulden; Virkningen heraf yttre sig paa en meget ubeleylig Tid. — At jeg undervejs havde meget at bestille paa Bakkehuset, at jeg saae Rahbek i Arbeyde under Ørene, og Dem og den astheniske Hufeland spille bitte smaae Dramer, i hvilke jeg ikke blev forglemt, er vel unødvendigt at fortælle. — Ja jeg var saa ganske hos Dem og Deres velsignede Galskaber at mine Reyse-Compagnons et Par Gange spurgte mig hvad jeg loe ad, uden at der blev talt et Ord. — Der mødte forresten intet mærk-værdigt uden dette — at da jeg i den lille svenske Bye Falkenberg, efter vel forrettet Middagsmaaltid, skulde bestige Postvognen fik jeg at see i et Vindue lige overfor en smuk, ung, sortsmudsig Pige, som pus-lede med en Urtepotte, i hvilken stod, skinbarligen et Polygononon hydropiper, eller noget som lignede dette saaledes at en langt bedre Botaniker end jeg kunde bedrages derved. — Var jeg en Baggese og skrev en Labyrinth, vilde jeg fortælle Dem hvorledes jeg gik løs paa Vinduet, knælede for denne unge, sorte

Pige, prisede den Bye lykkelig som eyede et Polygonon hydropiper etc. etc., men da jeg er mere simpel, vil jeg blot holde mig til Sandheden, at jeg meget længe efter, tænkte paa intet andet end min Rahbeks Camadalis. Næppe havde jeg sadt min Fod paa *norske Botten* førend min Kone mødte mig. — Hvor glædelig denne Scene var, kan De let forestille Dem. — Nu lever jeg da igien ligesaa roligt og ensformigt som før. — Hvorfor har dog ikke Skiæbnen villet at vi skulle være hinanden nærmere! Dog, jeg er altfor lidet vant til at see mine Ønsker opfyldte for at kunne finde dette forunderligt. — Jeg maa derfor nøyes med skriftligen at conversere med Dem. Ja, jeg gjentager min Tak for Deres Godhed, og den Blidhed med hvilken De langt over min Fortieneste bedømmer mig. — Maatte Himlen giøre Dem saa lykkelig som jeg ønsker og De fortjener.

Jeg glemte, førend jeg forlod Dem, at sige, at Deres Broder Guldberg tilbød sig at lade mine Poesier afskrive ved en Seminarist, som han ønskede denne lille Fordel, og at jeg modtog hans Tilbud. — Imidlertid var det ikke af Veyen, om De erindrede ham derom, at jeg kunde ile med Udgiven og faae den færdig førend jeg forlader Stiftet. — Saa meget for denne Gang; De skal, ædle Veninde, snart høre mere fra mig: Imidlertid bliver det af mine ivrigste Ønsker at De maae være glad og lykkelig, og, jeg kan ikke andet end lægge til at De undertiden maae tænke paa

Rein.

Bakke, den 21de Febr. 1800.

Det er nu saa længe siden jeg skrev Dem til, og jeg kunde have Lyst til at sladdre for Dem ret længe, dersom Tiden tillod det. Det er ikke smukt, vil De sige, at jeg saa længe har været taus. — De har Ret, men der har, siden den Tid, mødt saa meget som har givet mig nok at bestille. — Syg, ja sengeliggende har jeg været. — Og næppe var jeg kommet til Rette igien, førend min Ven Glückstadt havde det Uheld at miste

sin Kone, og det saa ganske uformodentlig, at hans Hierne var nær ved at blive forvirret, heraf fulgte da at jeg hvilket endnu vedvarer, forretter Embedet allene, og den Tid jeg har tilovers, maae jeg tilbringe med ham og hos ham. — Atter et Bevis paa at — *om ingen Egn en røg frie Himmel svæver*, samt at der stedse skal lægges noget sørgeligt til *for den sande Sorgs etc.* — og at Polygonon hydropiper groer overalt. — De veed vel alt at jeg omsider er befordret — og det ikke til Tronhiem, men til Eidanger og Brevig, hvor jeg, om jeg mindes ret, vil være Dem $\frac{1}{2}$ Grad omtrent nærmere end jeg nu er, hvorledes dette Kald for Resten er, veed jeg kun lidt at sige; Jeg har aldrig søgt Kundskab derom; thi jeg har aldrig søgt Kaldet — Pavels, som har været res. Capellan der, vil omtrent kunde fortælle Dem, hvorledes jeg der vil faae det, om der falder god Mad, og til hvad Pris man kan have Gaasesteg etc. Bliv nu, ædle Veninde! ikke splitsindt paa Cancelliet, fordi Jeg er befordret meer efter mit Ønske, og fordi min gode Engel har faaet noget at flæbe over. — Det træffer saa siælden, og jeg formoder han vil snart komme sig igjen. — Tak, tusinde Tak for Deres Brev som viser mig at De, og Hufeland, Gud skee Lov, vedbliver at være gal. — Gid det vedvare endnu i mange Aar til Deres Rahbeks og andre Venners Fornøyelse. — Samtalen mellem Hufeland, som Glückstadt, og Dem har jeg tænkt mig og tør paastaae at have truffet det rigtige, trods Dem; dog det er sandt, Deres Phantasie gaaer ogsaa en god Deel høiere, nemlig til at efterligne Mennesker som De aldrig har seet, og dernæst at beundre Ligheden. — Middelfart bragte mig *Nathan og 3 Bind danske Digtere*, men glædede mig dog ikke nær som meget med dette, som med at fortælle mig at han havde seet Dem, jeg udspurgte ham, hvorledes De saae ud, som om jeg aldrig havde seet Dem, eller og seet for meget paa Dem. — Paa hans Beskrivelse over Deres Øyne, Farve, Raskhed, kunde jeg fornemme at han rigtig havde seet Dem, ligesom jeg af hans Beskrivelse over Rahbeks Flittighed, som, for ikke at spille Tiden, skar Penne,

medens han talede med ham, begreb at det var den rigtige K. L. Rahbek. — Og hermed — Stop! Naar man skriver Aar efter Guds Byrd 1802, da Rahbek har ophørt med at drukne sit Genie, skriver jeg og ham til. — Nu behage De at være min Tolk, og sikkerlig vil De sige ham en Hob smukke Ting, førend De faaer sagt ham mer end jeg mener. — Min Kone, som efter en forulykket, ved Vadsk fremskyndet Barselseng, igiæn er kommen paa Fode, aflægger Dem sin venskabeligste Hilsen — dog spørger hun mig hvad det vil sige, at jeg har seet for meget paa Dem.

Jeg anbefaler mig Deres vedvarende Yndest.

Rein.

Ejdanger Præstegaard

ved Brevig den 30te Julii 1800.

Vil De vel, min ædle Veninde! naar De har vendt Bladet om og seet fra hvem dette Brev er, endnu vedblive at læse: Dog, Jeg trøster mig ved at De er saa god; sikkerlig vil De tilgive mig at jeg saa længe har været taus, ikke engang takket Dem for Deres sidste Brev, for de tilsendte Bøger etc. Overbringeren af dette, en Student Arentz, som har opholdt sig i denne Egn, og reyser ned til Kiøbenhavn for at ned sætte en Eleve paa Christianis Institut, vil kunde fortælle Dem hvorledes jeg lever i mit nye Kald, at jeg har forefundet en forraadnet Præstegaard, at jeg har den afskyeligste Sognevey som maaskee findes i Norge, over hvilken Pavels skal endog have udgydet bittere Taarer, men som jeg lader mig nøye med at bande. — Naar De nu forestiller Dem mig og en gammel Degn, fare denne Vey, saa haaber jeg at Hufeland og De har Stof nok til et meget rørende Drama; selv gjør De mig den Ære at forestille min Person, da der vist ikke vil spares paa Forbandelser, og Hufeland leger gammel Degn, og til Slutning finder De da hvor træffende han har faaet det; da det nu desuden er Sommer, kan Forestillingen skee paa aaben Mark for at blive desmeer naturlig, og de spillende Personer ride paa Kiæppe;

Jeg troer at Rahbek selv, dersom han ikke er i Færd med at drukne sig, vanskelig kan modstaae den Fristelse at være Tilskuer. — Da jeg sidste Gang reyste denne forbandede Vey, morede jeg mig dog et langt Stykke med at tænke mig disse Galskaber. — Præstegaardens Beliggenhed er særdeles skøn, Markene, som rundt om ere besadte med store Egetræer, gaae i en Skraaning ned til Søen, bag ved en stor Fyrreskov, og midt i den ligger Hovedkirken. Den lille Bye Brevig er mit ene Annex, og det andet hvortil man reyser med Livsfare, og som De med det første nok gjør en Lyst-Tour til, ligger 3 stive Mile fra min Bolig. Indkomsterne lade ikke til at ville svare til min Forventning, endnu mindre til Moltkes, som troer at han har giort det saare vel for mig. Endnu er jeg kun lidt kiendt med disse Mennesker, altsaa savnes min forrige Vennekreds. Kort, min gode Engel faer kun liden Aarsag til at flæbe, thi jeg er saa kold og seyg og *forflaet*, at omtalte Dæmon, maae være en Nar, hvis han ikke er i det bedste Lune; Ja — han maa være en større Flæber end jeg selv. — De skulle see mig, og De ville forsværge at jeg nogensinde gjorde Vers, under tiden hiertebrækkende nok. — Virkelig er denne Indolence hvori jeg gaaer, en Plage for mig, men en Plage, som jeg forgiæves stræber at blive qvit. — De fleste Forrætninger som jeg har med at giøre, som Sognepræst, ere saa yderst kiedsommelige, og saa aldeies heterogene for en Digter, at det koster mig Møye nok at skrive en taalelig Præken, — Fuimus Troes, siger og skriver Rahbek. — Naar jeg undertiden sidder ved Søen paa min Brygge og seer Skibe fra alle Verdens Kanter passere op ad, tænker jeg vemodigen ved mig selv, hvorfor indeholder ikke et af disse den bakkehusiske Familje, her er jo dog ligesaa oprigtige Venner som paa Møen og en smukkere Egn end nogen Jyde — Egn kan være. Et Brigskib fra Brevig gjør aarligen 4 à 5 Reyser til Kiøbenhafn, De kunde være her 14 Dage ligesom paa Møen og reyse ned paa 36 Timer. Hvad mener De om jeg en smuk Foraarsmorgen faer det Indfald at see hvorledes dette Skib seyler, og med

det samme besøger Dem. Det er ikke usædvanligt at Kiøbenhafnere besøge sine Venner heromkring. — Ja vist kommer De en Dag hid. — Jeg har meget at spørge Dem om ædle Veninde! Hvor er Heyberg, Hvad foretager han sig; Er det sandt at Collett gaar til Vestindien med *Springgaasen*. — Er Schavenius endnu ikke befordret? Tør man endnu ikke uden Frygt for Munkholmen nævne Heyberg som sin Ven? Men hvorledes skal jeg faae disse Spørgsmaal besvarede? Jo jeg er saa dristig at vente Svar fra Dem paa dette mit uforstaaelige Smørierie. — Og saa snart som Brev kan ventes, begynder jeg hver Post-Dag at spørge — Ikke Brev fra Rahbek eller hans Kone? *Jeg fatter det ikke*. Naar jeg nu har bragt mine Sager til Rette her, har faaet laant de Penge, hvormed jeg skal betale dem jeg tilforn har laant, vil De finde mig meer nøyagtig — Arentz kalder — jeg maae slutte; Min Kone hilser Dem og Deres Rahbek; Og jeg ligesaa — lev lykkelig og vedbliv at ynde

Rein.

P. S. Til Broder Guldberg skriver jeg virkelig med næste Post.

Eidanger Præstegaard den 23de September 1800.

Hvor megen Tak skylder jeg Dem ikke, ædle Veninde! for Deres Godhed — I kort Tid har jeg havt tre Breve fra Dem; desværre uforskyldte, hvilket De da ey heller selv har ladet saa gandske ubemærket i Deres sidste, som var bestemt at være det første. Med Motto «What is Friendship etc». Deres ypperlige Forstand har da ikke kunnet udfinde nogen anden Aarsag til min lange Taushed end Kulde, Utaknemmighed, eller hvad andet stygt der kan tillægges en Charakter som dens, der er i Stand til at forglemme Venskab — Sikkerligen veed De ikke, og vilde ikke, om jeg skrev Dem til hver Postdag, faae at vide, hvor aldeles jeg anseer mig æret med Deres Venskab og hvor stor en Deel det udgjør af den Smule Glæde som blev mig til Deel /: thi jeg er ligesaalidt for at skrive som sige

smukke Ting, endog naar jeg mener dem meest alvorligt :/ Jeg anseer da heller ikke hiint Brev for at være fra Dem, men fra Rahbek, efter hvis *Overtalelse* det er skrevet, og hvorfor jeg takker ham — det er det eneste fra Deres Haand, som ikke har glædet mig — De har ventelig Ret i at fortryde paa min Skiødesløshed, men Uret i at tillægge den en saadan Bevæggrund — Bebreyd mig Dovenskab, Bizarrerye og Flæberye og Kraftløshed til at stride mod et, ikke selvgiort, men alt for virkeligt diævelsk Lune, og med Taalmodighed vil jeg tage Deres Bebrejdelser. Men — jeg er ikke kold Ven, ikke utaknemmelig — og nu, ædle Veninde! nu række De mig Deres Haand til Forlig. — Her har han, vil De vist sige, været lige saa splitsindt som da vi skulde til Vater eller som da vi traskede i Skarn ud til Broder Guldberg — Veyen til mit Annex er virkelig baade styggere og farligere end den fra Bakkehuset til Vater; jeg føler det i dette Øyeblik, da jeg er endnu syg efter den sidste Tour, endskiønt der er fire Dage siden — jeg er virkelig syg — Rahbek maae lee saa meget, som han gider. — Inderlig forbunden er jeg ham dog, fordi han saa druknet som han er — har Omsorg for den omtalte Udgave af mine Digte, gid jeg kun selv havde nogen — Men hvad sig de Hrr. Boghandlere angaaer, og Deres Spørsmaal, til hvad Pris mit Manuskript kan acqvireres, da kunde Rahbek, som kiender saa vel dette Væsen, bedre end jeg have svaret derpaa — Jeg tænker 10 eller 8 Mk. for Arket, er dette for meget, nu vel, da mindre, hvorvel jeg trænger til at faae det meeste mueligt, da en jydsk Prokurator, som har ægtet min Formands Enke, og med hvem jeg paa denne Maade er kommen i Handel, har snydt mig saa eftertrykkelig at jeg maae selv lee dertil, med taarefulde Øyne — Hvad Broder Guldbergs Fortrydelse vil sige, begriber jeg ikke — Jeg erindrer at at han engang tilbød sig at corrigere for mig, da Rahbek, som han sagde, havde saa fuldt op at bestille for sig selv — Jeg takkede ham for dette Tilbud, og svarte vel omtrent som saa — Ja, Rahbek er nu druknet — men jeg veed ikke at jeg nogensinde har talt med ham om at skaffe Forlægger — Jeg seer altsaa ikke

hvorledes han kan troe sig comprometteret — Til Charis har jeg et Vers qualiscunque paa Stabelen, og næsten færdigt; inden en Maaned i det seneste skal det være hos Rahbek; det er jo *tidsnok*, da den ikke kommer ud før Nye=Aar, og man trykker dog vel ikke paa en liden Charis i meer end 3 Maaneder. — Det er altsaa Tid at jeg slutter, da De saa snart igien maae døye mit Væv — Jeg anbefaler mig Deres og Deres Rahbeks Frindring. — *De glemmer aldrig mere*, hvor glædeligt det er mig at jeg tør kalde mig Deres aldeles henzgivne Ven

J. Rein.

P. S. At en norsk Dreng nedsættes paa Christianis Institut, vil sige, at han nedværdiges, gøres vel lærd, men flau og fos i en Sværm af københavnske, eller som det heder her — jydsk Dreng — for Resten betyder *paa* i Norge undertiden det samme som *i* i Kanikestrædet og om omliggende Steder.

Ejdanger Præstegaard den 13de Decemb. 1801.

Hiemsøgt af Gigt og allehaande legemlige Plager, som jeg anseer for en Følge av Slemdahls Reyser, eller rettere af een eneste blant disse, vovede jeg sikkert ikke at nærme mig med disse Linier til Dem, da jeg med Grund maa frygte for at der kunde blande sig lidt Klynken iblandt, efter meer end $\frac{1}{2}$ Aars Lidelser, og jeg kiender Deres Intolerance, som, endskiønt den uimodsigelig reyser sig af Siælestyrke og praktisk Philosophie, dog ligefuldt ryster mig arme Stakkel, ja vel meest fordi den flyder af saa ædle Kilder, som min Svaghed mistvivler om at kunde nærme sig til, thi var De intolerant blot af Svaghed; nu Herre Gud! saa var De som vi andre Mennesker, og jeg vilde da kiende mig igien, og ikke frygte — Ligesaalidt vilde jeg vove at skrive Dem til hvis jeg var glad, som sidste Gang var Tilfældet, og som De da tog mig saa ilde op: Kort sagt ikke uden i sand stoisk Apathie turde jeg skrive Dem til, og den naaer jeg aldrig, thi stedse stikker jeg i en eller anden Pathos, dette Djævelens

Værk — Men jeg skylder den gode Rahbek, hvis Venskabs Prøver jeg, med alle mine Ufuldkommenheder, dog taknemmelig erkender, i det mindste en Undskyldning i stæden for Vers; jeg haaber min Undskyldning ligger allerede i det foregaaende — Og dog, for ikke at beskyldes for Dovenskab, har jeg mere end een Gang prøvet paa at give min Musa, om jeg og derved skulde plage mine Venner og glæde mine Fiender, som desuden snart vilde erholde en høytidelig Triumf over mig — Men det er vist, at har jeg nogensinde havt med en Musa at bestille, saa er det den halstarrigste af dem alle ni — Jeg prøvede paa at sige noget smukt om 2den April, hvis Minde endog i dette Øyeblik henriver mig aldeles, ligeledes vilde jeg sige noget smukt til Skuespiller Knudsen — men see: Det blev altsammen stygt — Jeg begyndte da i min Forlegenhed at ville oversætte noget af Horats, men det blev saa lidet Horats og derimod saa meget Sahl, at jeg i fuld Forbittrelse kastede det ene med det andet paa Ilden, Apoll til et velbehageligt Brænd-Offer. Dersom disse Dage ikke blive forkortede, er det forbi med mit Rimerie — dog jeg haaber det beste, naar Vinter-Kulden, som saa jammerlig plager mig, har naaet sin Høyde, og hvad jeg saa kan frembringe, skal jeg visselig ikke holde for Godt, thi det var Synd, men ærligen sende Rahbek til Benyttelse — De glæder Dem, skriver De, mod mine Poesiers høytidelige Komme — Jeg takker mangfoldig — for mig maatte de gjerne være Pokker i Vold, naar ikke det Par Skillinger fulgte med, hvortil jeg saa saare trænger, da jeg i denne Hungers og Elendigheds Tid har maattet lide med min Menighed — De forundrer Dem vel over, at jeg, som De troer opdigter Lidelser for at kunne lege en Smule Genie, har ladet denne skønne Leylighed til at fortælle mine virkelige Lidelser paa Vers, slippe mig af Hænderne. Endeligen maae jeg gjøre en Undskyldning for disse mine Undskyldninger; De maae nemlig ikke troe, att jeg anseer mine Bidrag for saa nødvendige for Rahbek til en Charis eller hvilket andet Skrift det skulde være; jeg vil blot han skal være overbevist om, at jeg inderlig gjerne ønsker

at gjøre hvad han beder mig om, og heller tiltroe mig Mangel paa Ævne end Villje — Og nu bevidne De til Slutning Rahbek min Tak for sin Beredvillighed i at paatage sig mine Digtes Korrektur; jeg havde ikke været saa ubeskeden at bebyrde en druknet Mand med dette kjedsommelige Arbejde, dersom jeg havde kjendt nogen anden, som baade vilde og kunde paatage sig det. — Hufeland hilses kiærligst, hvorfor har han dog ikke Attestats, saa kunde han kommet til at søge det residerende Capellanie her som snart bliver ledigt — De modtage selv Forsikringen om min uskrømtede Høiyagtelse, med hvilken jeg anbefaler mig Deres Yndest.

J. Rein.

P. S. Indlagde 2de Subskriptionsplaner den ene til Boghandleren og den anden til Dichmann haaber jeg Rahbek eller Hufeland finder Leylighed til at befordre —

Til K. M. Rahbek.

[Trykt i Reins samlede digte S. 267.]

Indskrænket til min tarvelige Bolig,
 Ey gandske nær ved Musers Helligdom,
 Og ey med Lykken lige til fortrolig;
 Min vilde Tanke flyver vide om:
 Den i min Barndoms Rosen-Lund neddaler
 Min Glade Gang paa blomsterstrødde Vey
 Med levende og blide Farver maler:
 O! ingen da var lykkelig som Jeg.
 Nu, tænker jeg, paa Egnen Kummer hviler;
 Og vemodsfuld, thi ey til mig, den smiler.

Da aabner sig fra hine kjære Egne
 Til Ungdoms Aar en Udsigt mindre skøn;
 Vildfarelser begynder jeg at regne
 Og Kummer, som var stedse deres Løn
 Dog, til min Trøst mig synes jeg opdager;
 O! maatte ey mit Syn bedrage mig —
 En større Hær af ufortiente Plager;
 Men midt i den, o Venskab! seer jeg dig,
 Hvor himmelsk skøn min knuste Barm du qvæger!
 Til blege Mund du holder Trøstens Bæger.

Da beder jeg, mit fulde Hierte beder:
 Gud glæde hver, som var oprigtig Ven!
 Han største Fryd, som Jorden har, udbreder,
 Han er og værd at eye den igien —
 Og han som glæded mig i mørke Dage,
 I Spøg og Alvor lige venneseæl,
 Min Rahbek! — gid han ønskede Lykke smage!
 Thi ene den er værdig for hans Siæl;
 Gid ingen Ven paa Livets Vey ham svige,
 Og gid han elskes maae af ædel Pige

Ja Kierlighed! som al Naturen hylder,
 Thi den er stor og evig skøn ved dig,
 Som Visdom selv hiin modne Glæde skylder,
 Du som gjør Kummer glad og Armod riig,
 Som vrister Sværdet af Barbarers Hænder,
 Og minder ham, at Menneske han er;
 Men ædelt Mod i Ynglings Barm antænder
 Og Fødeland og trange Hiem gjør kiær;
 Du som skienker kun den Fryd som Hiertet søger
 Som vindes ey ved Rygtets Priis og Bøger.

O Skønne! dig Naturen gav et Hierte —
 Hvo dette fik, den ønskede og en Ven —
 Hæld dig! o Hæld! den Visdoms Aand dig lærte
 Hvad Værdighed det er som egner Mænd:
 Naar falske Værd, uægte Glimmer svinder
 Som Letlekunst til Hymens Alter bar,
 Naar Narren hun og han Koketten finder,
 En Elsker du, en Mand tilbage har,
 Hvis Elskov er dit Hiertes sande Hæder,
 Som af din Haand tog Livets første Glæder

Du veed vor Jord er ikke Glædens Sæde,
 Vor gode Engel sukker, naar vi lee,
 Han seer at snart igien skal Øyet græde
 O! kun om Trøst og Lindring bør vi see!
 Ve dem som meer af Himlen tør begiære!
 Den meget fandt som fandt en ædel Ven
 Som troe med ham vil Livets Byrder bære,
 Og først ved Gravens Bred dem lægge hen
 Naar glad din Siæl sig op til Himlen hæver,
 Du glemmer ey at du paa Jorden lever.

Om ingen Egn en skyefrie Himmel svæver,
 Og giftig Urt i alle Lande groer,
 Og Jorden just ved hule Torden bæver,
 Naar Somren milde Arme om den snoer:
 I ingen Stand er varig Fryd at finde,

Og ingen Kaar friekiøber sig for Harm —
 Og jeg af Hmlen fik en øm Veninde;
 Dog græd jeg tidt ved hendes ømme Barm,
 Og — Gud! o Gud! saa endte jeg min Klage:
 Tak for min Trøst, tak ogsaa for min Plage!

Ey vil jeg fra dit blide Øye jage
 Et Billede af Fremtids Hæld og Fred,
 Ney, ene den kan Livets Nektar smage,
 Som til dets Bitterhed og er bered;
 Du uden Bludsel kun af Himlen kræve
 Det Hæld, den Fryd dein rene Siæl attraaer;
 I Venne-Kreds og Nøysomhed at leve
 Din Ungdoms blomstrende og muntre Aar
 Og Børn og Mand til ømme Barm at trykke;
 Dit Ønske er at skabe selv din Lykke.

Tak for hver Pryd, som du min Rahbek giver
 Tak for hver Trøst du gyder i hans Siæl
 For hver Gang ham din Munterhed opliver,
 For hver en Bøn du beder for hans Vel —
 O kunde jeg til eders Kreds mig snige!
 At see ham ved din Side lykkelig
 Hans Øye meer end Læben dig at sige
 Hvor glad han er, og hvad han skylder dig;
 Hvor Elskov sig og Huslighed forbinde,
 Et sikkert Lye for Elskere er at finde

Rein.

Lyder Sagen.

Den sidste utløper for den kreds av nordmænd der fra Det norske Selskab forlagde scenen til Bakkehuset, det er Lyder Sagen.

Ikke mindre end otte aar tilbragte han i Kjøbenhavn. Her forsøkte han sig som digter, lot heller ikke sit tegnetalent ligge, og begyndte ved Christianis institut den lærervirksomhet, som blev hans livskald — uten at han derfor la digtekunsten paa hylden. 1805 reiser han tilbake til Bergen som adjunkt ved katedralskolen — og siger først farvel til sin lærergjerning 45 aar senere.

Brevforbindelsen med Rahbek holdt sig, saalænge Bakkehuset under Kammas forsæte bestod.

[Det kgl. bibl. Kjbhvn]

Bergen ☉: det stolte Bergen!

d. 29de April 1806.

Kjære Frue Rahbek!

Det gjorde mig inderlig ondt, at jeg ikke fik tage mundtlig Afskeed med Dem. De var reist, hørte jeg, til Spiellerup, og jeg maatte lade mig nøie med at sende et taknemmeligt Blik og et hierteligt Ønske ud til det kjære Bakkehuus. Den Tanke, at jeg ikke havde aflagt min, maaskee sidste, mundtlige Tak, for alt det Gode, De havde beviist mig, fulgte mig bebreidende udaf Kjøbenhavns Porte, den fulgte mig paa min heele Reise, og endog i dette Nu smerter det mig, at jeg ikke for første og udentviwl for sidste Gang taknemmelig fik trykke den Haand, den eeneste Qvindehaand, der stundom spredede en oplivende Blomst paa min ellers

saa øde og nøgne Vei i Dannemark. Modtag da her ved, ædlest Veninde! min varmeste Tak for alt det bedste Gode, der evig skal blive mig uforglemmeligt.

Længe, meget længe har jeg glædet mig til at skrive til Dem i Haab om igien med et Par Ord fra Deres Haand, men hidindtil har der været saa meget, som har hindret mig derfra. Først nu føler jeg, hvor meget jeg har Deres Venskab at takke; endog her, midt i saa mange Venners Kreds, i mit kjære Hjemms huslige Glæder, savner jeg saa ofte det kjære Bakkehuus, som Deres og Rahbeks vennehulde Blidhed gjør mig evig uforglemmeligt. — De kan troe jeg lever her noget anderledes end i *Muglestuen*. En Prinds kan ikke boe paa smukkere Værelse end jeg. Alt har jeg efter Ønske. Jeg har gjort Bekjendtskab med adskillige gode og fortræffelige Mennesker, i hvis Selskab jeg allerede har nydt mange behagelige Timer; vel findes i Bergen ingen Rahbek med sin Camma, altsaa heller intet Bakkehuus, og ingen af de Glædes-blomster, som ingensteds her er at finde, fordi de ingensteds spire, undtagen i og omkring hiint Huus.

Med den Pige, som Carl fortalte Dem jeg havde i *Kikkerten*, og som jeg nu daglig seer og taler med, har jeg saa ofte talt om Dem, at hun, uden at have seet Dem, er Deres varmeste Beundrer og Ven; ja hun havde nær i Dag skrevet Dem til. De skulde kjende denne Pige, og De vilde vist ynde hende. Vidste jeg det kunde interessere Dem, vilde jeg gjerne fortælle Dem noget om min Reise; men jeg veed De troer mig ikke, naar jeg begynder at tale om mit fortryllende Norge, Norge, Norge. Jeg vil altsaa ikke kjede Dem med at fortælle alle de Behageligheder, der mødte mig, iseer paa det, selv om Vinteren fortryllende, Vos, hvor de nysselige *Vossepiger* forskjønne enhver Hytte.

Jeg har kun een Bøn tilbage, neml. at De stundom, ved et Par Ord fra Deres Haand, vil forvisse mig om, at De ikke aldeles har glemt Dem, som aldrig vil kunne glemme Dem.

Deres hengivneste
Lyder Sagen.

Bergen d. 23de July 1809.

Herved, kjære Rahbek! sendes Dig efter Løfte Fastings utrykte Arbeider. At jeg ikke har afskrevet de forhen i Provinzial-Bladene og i Samlingernes trykte Stykker, deri var min indskrænkede Tid Skyld; desuden veed jeg, at Du ejer begge disse Fastings Værker; og hvis Engelskmanden skulde have taget dem, især Provinzialbladene, for min skjønne Tegnings Skyld, som stod foran, kan du vel faae den fra det kongl. Bibliothek og lade afskrive de faae trykte Stykker. Endeel vigtigere, opdyngede Pligtarbeider, hvortil jeg maatte anvende den første Halvpart af de nærværende Sommerferier, foraarsagede at jeg ikke fik afskrive Bidraget til Fastings Biographie heelt foran hoslagte Bog — men jeg skal sende dig det med Posten, meere fiilet end det i denne Skynding kunde have blevet. — Det haster jo heller ikke; thi førend du har faaet Subskriptionsplanerne tilbage, kan der vel ikke begyndes med Trykningen. Naar du har modtaget Manuskriptet, maa jeg bede Dig tilbyde Thoning og Colding det; thi det forekommer mig, som om de engang gjerne vilde have Fastings Digte paa deres Forlag og jeg lovede dem det. Det vil vel ellers ikke være vanskeligt at faae Forlægger til en saa liden Samling Digte og det endnu til af Fasting, især da jeg sikkert troer at kunne skaffe dig imod 200 ja maaskee flere Subskribentere i Bergen. I en Bye, hvor hans Værd og hans Navn, især efter hans Død, blev løftet til Skyerne, kan det ikke feile at man med Glæde vil gribe denne Leilighed at bidrage lidt til hans Navns Forevigelse. Af Subskriptionsplanerne maa du strax sende mig nogle Exemplarer, at du kan faae dem tilbage endnu i Sommer, og med det Samme eller før skal jeg vedsende Biographien, hvis interessante Deel jeg har igjen og hvortil jeg haaber nogle vigtige Bidrag af et Par af Fastings Venner her i Bergen. — Skulde ikke disse Digte dediceres Kammerherre og Storkors F. Hauch, Stiftamtmand i Sjælland, Fastings sande Velynder — ja Ven? Skulde de helliges Nogen, maatte det være ham eller ingen — maaskee han, naar du bad ham, lod stikke det lignende Portræt af Fasting

i Kobber, som han ejer. Men det gjør han vel neppe. — Det var meer rimeligt at jeg bad en af vore Tønde-gulds-Mænd her om den Ting, hvilket jeg maaskee ogsaa en Gang gjør. Tryk og Format burde, synes mig, være aldeles som i 2det Bind af dine poetiske Forsøg. Latinske Typer ere jo nu ikke længere i Moden. — Det er i Dag Søndag og et fortryllende Vejr, den halve Bye er paa Landet, deels for at forlyste sig, deels for at høre vor Demostenes Nordal Brun, som prædikker i Nærheden af Bergen i en Landsbyekirke i Dag — jeg skal og ud med min Kone og mine to smaa Glutter — jeg [har] altsaa ikke Tid længere at sladdre om Fasting, hvoraf du kanskee ogsaa alt er kjed. Hils din Kone og Heger — og siig dem at det nu er sidste Gang jeg hilser dem, og dersom de ikke snart skriver mig til, vil jeg snart ikke længere tænke paa dem. Fra Vibe og Rein kan jeg hilse dig, vi talte om dig i Onsdag i et Selskab. Træffer du Thomsen, Nyerup, Collin, saa hils dem venskabeligst. — Havde vi haft Fart fra Bergen i Aar, kunde jeg nu have trakteret dig med herlig Lax, hvoraf vi i Aar har en velsignet Mængde. — Men, es kann nicht immer so bleiben — sagde Sal. Schierack i sin Tid, og den politiske Troe staaer fast — det kommer vel snart den Dag, at jeg kan have den Glæde at sende Dig nogle af vort herlige Norges Produkter.

Pavels er her i Bergen i disse Dage; han har været hos mig. Han havde kun faaet 10 Subskribenter i Christiania paa din Dramaturgie — og jeg 60 — jeg er en anden Karl. Skriv mig til, naar Du har modtaget dette, og send mig Subskriptionsplanerne paa Fastings Digte, jeg længes ret efter at kunne have den Fornøjelse at sende dig 200 Subskribenter herfra.

Lev nu vel og ynd fremdeles

din hengivne

Lyder Sagen.

P. S. Overbringeren af dette, en ypperlig Student, en Søn af Prof. Arentz, vilde gierne have den Commission at overlevere dette for at gjøre dit Bekjendskab. Du faaer nok ogsaa Besøg af en af mine flinkeste Disciple, en Søn af Justitiarius Schydtz her i Bergen,

Nyerups meget gode Ven. Den unge Schydtz har en Anakreon at overlevere dig, som jeg laante hos dig og glemte at levere tilbage før jeg reiste.

Bergen d. 16de Januar 1813.

Kjære, gode Rahbek! atter lægger jeg et Kul paa Dit Hoved. I det nye Aar har jeg allerede ofte tænkt paa Dig, og tager nu Pennen for at ønske Dig Helbred i det nye Aar, nam cetera de te sumes kunde jeg forhen lægge til — men nu maa jeg og ønske Dig fornyet Mod og Kraft til at vandre frem i det politiske og litterære Mulm, som omgiver os. Anledningen til dette Brev er egentlig Udgaven af Fastings Digte, hvilken endnu ligger mig paa Hierte. Vor fælleds Ven Irgens fik, som Du nok veed, Directør Schultz til at være Forlægger af ovennævnte Digte, men Schultz vil have afskrevet alle de Stykker i Provinzialbladene og Samlingerne, hvortil jeg blot i mit Manuskript havde angivet Sidetallene; hvorfor Irgens tog Manuskriptet med sig til Bergen. Med disse Stykkers og Biographiens Afskrift er jeg nu sysselsat, og agter at sende det Hele ned til Dig til Foraaret; men først maa jeg spørge Dig, om Du vil vedblive Dit Forsæt at være Medudgiver, hvilket jeg saa gjerne ønskede, og uden hvilket jeg ikke vil fortsætte Arbeidet; Du maa bestemme hvilke af de trykte og utrykte Stykker, der skulle optages i Samlingen; thi Du veed bedre end jeg, hvilket prekært Foretagende det er at udgive død Mands Arbeider. Subskriptionsplanen ønskede jeg ogsaa at Du vilde skrive og sende mig et Par Exemplarer deraf, som jeg tænker at faae fuldskrevne her i Forfatterens Fødebye. Dit Svar herpaa venter jeg med Længsel. Din Kone var dog saa god at glæde mig med et Par Linier, som Irgens bragte mig. Jeg seer med Fornøjelse deraf at det gamle Bakkehuus endnu er et Asyl for huuslig Glæde og Hygge, og at dets gode Genius, trods Tidens Aspecter, endnu ikke er bortskræmmet derfra. Jeg skylder nu din gode Kone et Brev, men det skulde være et pent Brev, og til at skrive det har jeg i dette Øjeblik ikke Stunder. Tak hende paa mine Vegne for

hendes kjærkomne og vakkre Brev, jeg skal snart gjøre det selv. Af hendes Brev seer jeg at Du ikke kunde faae indrykket i Dagen Efterretningen om Carl Bodenhoffs Affaire, hvilket gjør mig ondt. Ligeledes havde jeg ventet at see der anmeldt : ja Du vil nok lee, men det er bare honnet Ambition : min glørværdige Optagelse til Medlem af det kongl. norske Videnskabernes Selskab; der findes dog i dette Blad undertiden ligesaa ubetydelige Efterretninger. Oehlschlägers og Wergelands Optagelse i bemeldte Selskab stod anmeldt baade i Dagen, og i Litteraturtidenden. «Ja — hører jeg dig sige — du solst geholfen werden, du rasche norwegische Soldat!» — Hvis Du engang snart taler med Malting eller Engelstoft kunde Du dog lade falde et Ord til Fordeel for Din gamle Ven, som nu i 7 Aar redelig og ikke uden Nytte har arbeidet i det bergenske Skolestøv (der maaskee er lidt værre end sædvanligt Skolestøv) for en saare ringe Løn. — Trods mit tunge Dagværk foretager jeg mig dog, efter Dagens Strid og Møje et eller andet litterært Arbeide. Saaledes afskriver jeg nu mine Digte, eller maaskee rettere, Rimerier, deels forhen trykte, deels adskillige nye, som ville udgjøre over 20 Ark; maaskee jeg sender dem ned til Sommeren til ligemed Anakreon, hvortil jeg alt for længesiden har haft Forlægger. — Det nytter ikke nu at sende Dig noget af min Muses Frembringelser, da dine Tidsskrifter og Chariser ere ophørte; de vilde og desuden ingen Figur gjøre, da de træde frem i den simple, gammel-dags Dragt. — Rein og jeg ere ofte i Tankerne hos Dig paa Dit kjære Bakkehuus, og glæde os over de gode gamle Dage der — men die Zeiten komnt nicht mehr! Tiden og Rummet byde mig at afbryde her, men jeg havde meget endnu mig selv betræffende at sladdre om — dette faaer jeg gjemme til en anden Gang, og for denne Sinde endnu blot bede Dig og din Kone have mig i venskabelig Erindring og vedblive at ynde

Eders

høist forbundne og

hengivne

Lyder Sagen.

E. Skr. Den gode Carl Heger maa du ved Leiligheds hilsen kjærligst fra mig. Dine gamle Disciple H. Nagel og flere her i Byen erindre Dig ofte med Taknemmelighed.

Bergen d. 30te Januar 1815.

I dette Øieblik faldt det mig ind at sende Dig indlagte Sange; havde jeg tænkt derpaa før, skulde dette blevet et ordentlig Brev og ikke en Convolut. Kanske Du kan benytte Sangen til Dagen eller et andet yndet Blad, det kan maaskee interessere at høre Nordmandens simple Hjertesprog paa denne Dag. Vel har min Røst saa ofte paa denne Fest været en Røst i Ørken d. e. jeg har sjunget blandt Fjeldene, og der er min Sang hendød; aldrig har den været udbasnet i Hovedstaden. Jeg venter mig ingen Belønning for at jeg har været mine trofast-mandhaftige Landsmænds Tolk, og allermindst for disse Sange — men for min Nordmandssang 1808, som blev og endnu er National-Sang over hele Norges Land, kunde jeg have fortjent en Gulddaase ligesaavel som Abrahamson for hans: Vi alle dig elske, livsalige Fred. Du mærker nok, kjære Rahbek! at jeg spørger; jeg veed, at Du kjender mig fra den Side, at jeg ikke kan og ikke vil gjøre noget for at producere mig. Men det føler jeg, at det er et ædelt Kald, at kunne bringe Dankonningen en Deel af hans trofaste Nordmænds Hjerteoffer paa denne Festdag. Hils din gode Kone og Carl Heger hjerteligst fra mig. I ved blive alle tre at ynde Eders

hengivne

Lyder Sagen.

S. T.

Hr. Professor Rahbek!

Bergen d. 7de April 1815.

Kjære Rahbek! uagtet der nu er saa mange Aar siden jeg saae et Ord fra Dig, at jeg ikke erindre hvor mange Aar det er, saa kan jeg dog ikke undlade, hver Gang Leilighed tilbydes, at hjemsoge Dig med et Par Linier. — At Du lever, saae jeg i Gaar af en fyensk Avis, hvori der fortælles at Du igjen vil udgive Mi-

nerva; men hvorledes Du og Camma og den gode Carl leve, det har ingen sagt mig i meget lang Tid; og jeg længes dog saa inderlig efter at faae det at vide. Med Overbringeren af dette, Jens Gran, en af mine flinkeste fordums Disciple i Bergens Realskole, maa Du endelig skrive mig til og melde mig alt hvad Du veed der kan interessere mig om de Tre paa Bakkehuset. — Ved denne Leilighed sender jeg Dig et Par Afhandlinger af min Ven Amtmand Falsen; begge ere forfattede i en Tid af omtrent 3 Uger; men er dog intet Hastværk (thi han arbejder med megen Lethed); de røbe begge, synes mig, et rigtigt Blik; gode historiske Kundskaber — og have begge et raskt og smukt Sprog. Falsen har et ypperligt Hoved, og besidder især udmærket gode historiske Kundskaber — dog Du kjender ham, troer jeg. Han er nu i Christiania i Værnepligts-Comitteen, og er ogsaa valgt til Storthings-Mand for sit Amt her i Bergens Stift. Tillige sender jeg Dig en efter Tidernes Leilighed interessant Prædiken af vor Demosthenes Brun. Hvis her havde været nogen anden mærkelige Producter af vor Litteratur, havde jeg sendt den ved denne Leilighed; men desværre! vor nye Muses Lund er en ung Plantelse, som endnu ikke kan bære synderlig Frugt. I de 9 Aar jeg har været i Norge, har Du dog udgivet adskilligt, det veed jeg, et og andet af disse dine Arbejder kunde Du dog sende mig ved denne gode Leilighed. I ovenomtalte fyenske Aviiis nævnedes der en dansk Tilskuer — udgiver Du den paanye? Hvis saa er, vilde det interessere os her at see noget af den. Din Tilskuer-Vandring i den politiske, som i den moralske Verden har altid givet interessante Iagttagelser. Vi tantaliseres nu aldeles her i vor Afkrog — vi høre og see Titler paa nye Bøger og Blade, men naae dem — nej, det kunne vi ikke. Med Overbringeren af dette maa Du være saa god at melde mig, om jeg skal sende Fastings Digte, som nu alle ere udkrevne, ned til Kiøbenhavn til Directør Schultz, som efter Marcus Irgens Udsagn til mig, vilde være Forlægger til Samme. Overbringeren af det skal afsted i Øjeblikket, jeg maa altsaa strax slutte, skjøndt jeg havde meget at sladdre om

med Dig. Af den norske Rigestidende har Du vel seet, hvis Du læser den, at jeg omsider har faaet Prædicat af Overlærer, hvilket jeg egentlig har været i 9 Aar. Jeg fik og et Gage-Tillæg af 300 Rbd. S. V. men da vort Pengevæsen, Gud veed af hvad Aarsag, er zerrüttet, ja endog værre end det danske, vil det kun lidet forslaae. — Din Camma burde jeg i en egen Skrivelse have takket for hendes Brev til mig med Irgens; jeg havde og tænkt at gjøre det ved denne Leilighed, men Gran kom at reise snarere end jeg havde formodet; bed hende undskylde mig. Hun og Du og Carl være kjærligst hilsede

fra

Din

L. Sagen.

Bergen d. 15de Januar 1822.

Kjære Rahbek!

Af din Tilskuer, som dog endnu, NB. giennem Bladet den norske Nationalven, fandt Veien til vores bergenske Fjelde, saae jeg med Fornøielse, at Du i dit Minde over vores Zetlitz, tænkte paa dine gamle, norske Venner. At jeg ogsaa tænker paa Dig, behøver jeg sikkerlig ikke ved disse Linier at overbevise Dig om. Jeg havde vel ikke, det tilstaaer jeg, skrevet Dig til ; og Grunden er tildeels fordi Du ikke gjør Dig synderlig Samvittighed af at lade Dine Venners Breve være ubesvarede ; dersom ikke Directionen for det dramatiske Selskab her i Byen ønskede at lade det foruds kjære Broderland vide hvorledes vi her i al Simpelt, men dog med Hjertelighed, erindrede den Digter, som endnu er vor fælleds Stolthed. Vi havde her nemlig en liden Secularfest til Holbergs Minde, d. 11. Januar 1822. Den politiske Kandestøber blev spillet, og spillet godt; efterat Stykket var endt, opgik Dækket, og i en nydelig malet Fjeldegn saaes en Bautasteen prydet med Holbergs Navn, foran saaes hans Bukke — et Chor af Mænd og Qvinder, grupperet om Bautasteenen sang Indledningssangen, derpaa fremtraadde Selskabets første Director og fremsagde Epilogen: «Et Se-

culum fra den Tid er forsvundet etc.», og endelig endtes Høitideligheden med Slutningssangen. Epilogos sagde derpaa de to sidste Linier af Epilogen, hvilke af det hele Parterre blev gjentaget. Ved Soupéen — omtrent 150 Couverts — gjentoges Slutningssangen og Holbergs Mindeskaal blev drukket. — Selskabets Direction, som gjorde alt for at forskjønne Festen, hædrede sig selv ved den Opmærksomhed den viste Holbergs eneste Ætling her paa Stedet, den hædrede og hæderværdige Rector Arentz | Holbergs Broderdattersøn | ved at indbyde ham til at deeltage i Høitideligheden; og han, der ellers aldrig kommer paa Comedie, hædrede den ved sin Nærværelse og bidrog ikke lidet til at forherlige Festen. Da Holbergs Minniskaal var drukket, blev vedlagde Sang sunget af den ærværdige, 85 Aar gamle Gubbes fordums Disciple, (hvoraf han har mange her i Bergen), alle agtværdige Embedsmænd og Borgere, en deel ere Medlemmer af det dramatiske Selskab, og disse traadde, Stiftamtmand og Commandør af Nordstjerneordenen Christie, i Spidsen, frem for den bedagede, blide Olding og sang ovennævnte Sang, hvis Chor blev repeteret af det hele Selskab. Festen var, saa simpel den end seer ud paa Papiret, saa inderlig høitidelig, fordi alle Hjerter saa oprigtig deeltog i den Hylding, man saa gierne ydede den hæderværdigste og lærdeste Mand, Bergen nogensinde har haft inden sine Enemærker. Aldrig i mit Liv har jeg haft saadan Belønning for en Sang — den fandt Gjenklang i Alles Hierter. — Af din ovennævnte Tilskuer seer jeg, at Du ikke veed, at vores fælleds trofaste Ven, vor ædle Rein ikke er mere — derfor sender jeg Dig Indlagte, et Aftryk af den norske Tilskuer, for at Du kan see hvorledes vi søgte at opbevare hans Minde. Af det Tilsendte gjør Du den Brug, Du finder passende — en liden vakker Ramme fra Din Haand, til at indfatte det Hele, saae vi gjerne her i Bergen. I dette Hastværks-Brev finder Du nogle tørre Træpinder, som du vil sætte sammen og give Forgyldning. Men for Holbergs Manes Skyld og for min med, anfør ikke mine Ord, saadan som Du finder dem her; thi i større Skynding har jeg endnu aldrig

sammensmurt et Brev til Dig. — Arentz er nu i sit 86 Aar, har været Lærer ved Bergens Skole i 62 Aar — er endnu rørig og rask — underviser endnu med ungdommeligt Liv — jeg er vis paa Du vilde høre ham med Fornøielse læse sin Quinctilian og sin Cicero de senectute — hans stupende Lærdom er bekjendt — men mindre bekjendt er hans Blidhed, hans fromme Religiositet og hans fast mageløse Embedsiver. Jeg forestiller mig, at Din Bernth, om hvem Du saa ofte med sønlig Taknemmelighed fortalte mig, har haft synderlig Lighed med vores Arentz. — Det var en Ynk at see vores Rein i hans sidste Levedage — Du talte med ham i Kiøbenhavn, da han sidst var der, det fortalte han mig — Du saae vel allerede da nogen Forandring hos ham; men da han var kommen tilbage, gik det i en frygtelig Crescendo ned ad Bakken med ham — han kjendte tilsidst neppe sine egne Børn; dog var han mindre at beklage, end de, der omgave ham, thi han følte neppe selv sin sørgelige Forfatning. Ikke længe før hans Død talte jeg med ham, og da jeg just nylig havde haft et Brev fra Kiøbenhavn fra vor fælleds Ven Bankdirector Thomsen, som kunde hilse mig fra Dig, fortalte jeg Rein at Du levede vel; da jeg nævnte Dit og Din Cammas Navn for ham, brast han i Graad, formodentlig har gamle behagelige Reminiscenser svævet for hans Sjæl i dette Øjeblik. Det medfølgende til Reins Minde er et Aftryk, som vi tog af den norske Tilskuer for at uddele blandt Reins Venner her i Byen — jeg kan ikke gjøre bedre Brug af et af mine Exemplarer, end at sende det til Dig, en af hans ældste og kjæreste Venner; jeg har citeret en Linie fra din Haand pag. 12. — Vi have ellers været to om at lægge den lille Mindesteen paa hans Grav — en af mine Venner her i Byen, en talentfuld ung Mand, Artillerilieutenant Foss og jeg have i Fælledskab skrevet det Prosaiske; Choralen er som Du seer ene af mig — den blev sjunget af det musicalske Academies Medlemmer ved hans Ligbegængelse den 5te Decembr, som hædredes ved et frivilligt Følge af mange brave Mænd, og ved en Paren-tation af vor fælleds Ven Biskop Pavels. — Hils din

gode Kone venskabeligst fra mig, og ligesaa Heger — at see Brev fra nogen af Jer, derom har jeg næsten opgivet Haabet. Seer du Oehlenschläger, saa siig ham at Subskriptionsplanen skal sendes ham om en Uges Tid. Jeg skal paa Skolen og Brevet i Øieblikket afsted — jeg maa altsaa slutte. Lev nu vel i det nye og alle følgende Aar, du min gamle, gode, faderlige Ven! og ynd stedse

Din hengivne
Sagen.

Bergen d. 2den Juni 1823.

Artillerie-Præmier-Lieutenant Foss, Ridder af Dannebrog, bekjendt i Litteraturen som Medudgiver af den norske Tilskuer, har jeg anmodet om : dersom han paa sin Reise fra London og Paris kommer over Kjøbenhavn : at henvende sig til Dig, min gamle Ven, deels fordi denne min ovennævnte Ven kan give Dig langt mere Underretning om mig end et Brev, deels fordi jeg gjerne vilde unde ham Leilighed at see vor Rahbek og hans blide Camma paa Eders Tibur. Overbringeren anbefaler sig bedst selv — viis ham lidt af det Venskab, Du i saa mange Aar viste

Din hengivne Ven
Sagen.

Bergen d. 2den Juni 1823.

Glem ikke at hilse Carl venskabeligst fra mig. Har du nogle af dine nyeste Smaapièces : Du lovede mig for mange Aar siden en heel Slump : saa tager maaskee min Ven, Lieutenanten dem nu med sig.

S. T.

Hr. Professor Rahbek.

Bergen d. 23. Juni 1823.

Hans Høivelbaarenhed Hr. Stiftamtmand Christie, Commandør af Nordstjerneordenen, har været saa god at ville medtage et Par Linier til Dig. Jeg vidste at det vilde glæde Dig, personlig at kjende den Mand, som Du med fortjent Agtelse offentlig har omtalt, der

for bad jeg ham overlevere dette — jeg kan ikke kalde det Brev, men Blad; for at Du og Din ædle Hustrue bedre end af det længste Brev kunde faae at vide, hvorlunde jeg og Mine har det, var den anden Grund, hvorfor jeg bad hans Høivelbaarenhed selv besørge Brevet i Dine Hænder, thi han vil sikkert være saa god at sige Dig Alt hvad der kan interessere Dig mig vedkommende, thi jeg har den Lykke at være kjendt af denne sjeldne Mand i mange Aar. At Du og Din Kone vil gjøre ham nogle Timer saa behagelige, som man kan vente sig dem paa Bakkehuset, er jeg overbeviist om. Maaskee vil du og skjænke mig nogle behagelige Øjeblikke ved at medgive ham nogle Linier fra Dig og Din Camma — fra min kære Heger kan jeg vel intet vente?

Din

hengivne Ven

Sagen.

S. T.

Hr. Professor Rahbek
paa Bakkehuset.

Bergen d. 7. April 1825.

Kjære Rahbek! Det er mangan god Dag — ogsaa kunde jeg vel sige mangan ond Dag — siden jeg havde den Glæde at tale med Dig paa Dit hyggelige Bakkehuus; det er nu over 20 Aar siden jeg sidste Gang forlod Kiøbenhavn. Men skrive hinanden til det kunde vi dog stundum gjøre; ogsaa er jeg i denne Henseende ikke in culpa. Med Stiftamtmand Christie og med Lieutenant Foss skrev jeg dig til for et Aars Tid siden; men efter Adskillelsen |: saaledes kalde vi her κατ' ἐξοχήν Adskillelsen mellem Danmark og Norge 1814 :| er jeg vis paa at jeg ikke har seet en Tøddel fra Din Haand nemlig til mig; thi Dine Bøger, endog Din sidste, neml. Erindringerne af dit Liv have vi læst her. — Denne sidstnævnte høist interessante Bog have vi kun eet Exemplar af her i Byen, men det gaaer fra Mand til Mand, idetmindste i min Omgangskreds — dets Ejer Apotheker Monrad, som havde det med fra Kiøben-

havn, har ikke havt Bogen i sit Huus i dette Aar, det veed jeg — den har interesseret alle Læsere her, men ingen mere end mig, det er jeg vis paa — jeg længes nu inderlig efter Fortsættelsen. Det er ligesom en halv Egennyttighed at jeg sender Dig vedlagte Beskrivelse over Bergen, i hvilken jeg har Deel — for nemlig at faae din Biographie igjen, og det ved allerførste Leilighed. Du var saa god at sige til Lieutenant Foss, at jeg skulde faae et Exemplar af dit Vita — og det er Aarsagen til min lille Uforskammenhed. Naar du leverer Bogen til Cancelliiraad Thomsen i Amaliegaden No. 156, faaer jeg den sikkrest. — Din gode Camma maa Du endelig bede fra mig at læse Bergens Beskrivelse — hun vil dog deraf see, at Bergen ikke er det Tobolsky, som hun kaldte den i gamle Dage; — ogsaa min elskede Carl Heger maa du laane den, at han ret kan fortryde paa, at han ikke hellere besøgte den *stolteste Klippestad* i Norge : som du veed den hedde paa Bakkehuset :|, end Christiania. Hils dem Begge saa hiertelig fra mig, og tak dem paa mine Vegne for alt det Venskab de viiste mig i hine min Udlændigheds Dage. Hvad mig og Mine angaaer, saa vil jeg denne Gang intet skrive derom — men naar Du engang — gid snart! — glæder mig med et Par Ord, saa skal Du faae et langt og ordentlig Brev igjen. — Bispinde Pavels er hos os i Aften; jeg sagde hende, at jeg agtede at skrive et Par Ord til Dig — og hun bad mig hilse Dig venskabeligst. Skibet, hvormed Brevet skal afsted, ligger seilfærdigt, alt saa ikke mere for denne Gang, uden det Ønske, at jeg endnu i mange Aar maatte høre Alt det som godt er, fra Dit, ogsaa mig saa kjære, Bakkehuus.

Din
hengivne og høit forbundne
Ven

Sagen.

Bergen d. 22. August 1825.

Kjære Fru Rahbek!

Det er Deres Lykke, at jeg først i dette Øjeblik fik at vide Overbringerinden heraf :| Fru Dorn :| skulde

reise i Morgen tidligt; De havde ellers faaet en lang — lang Epistel, da jeg virkelig havde meget og mangt at skrive om. Nu maa jeg i al Korthed sige Dem at jeg lever vel, og tænker og taler ofte om Dem og Deres gode Rahbek og det hyggelige Bakkehuus. Det er nu 20 Aar siden jeg saae Dem og det; men endnu staaer alt saa levende for mig i deres Huus og Have, som om jeg var kommen derfra i Gaar. Jeg føler Trang til at takke Dem for Deres inderlige Godhed imod mig, da jeg var i min Udlændighed — derfor disse Linier, som hellerikke skulle sige andet, end den hjerteligste, oprigtigste Tak, og bede Dem hilse saa venskabeligen Rahbek og Deres Broder Carl, og bede dem dog en Gang betænke deres gamle, norske Ven med et Par Ord — men jeg kjender dem; der nytter vel ingen Bøn — maaskee De hellere selv, kjære Veninde! lader Dem bevæge til at give mig en Pendant til den godlidende Epistel, De sendte mig med Stiftsprost Irgens. Bed Rahbek erindre Charakteristikken over Epigramatisten Fasting. Hvad siger De nu om Bergen? De har dog vel kiget i den Beskrivelse, jeg sendte Rahbek. Gid De kom til Bergen engang — da skulde De see mit Bakkehuus — det giver ikke Deres noget efter ihenseende til Beliggenhed. Jeg skriver snart Oehlenschläger til og takker ham for hans interessante Øe i Sydhavet. Fru Dorn (en smuk og interessant Bergenserinde) overleverer maaskee selv Brevet, og da vil hun fortælle Dem, hvorlunde jeg har det.

Med Høiagtelse og Hengivenhed

Deres

Sagen.

Bergen den 5te Mai 1825.

Kjære Rahbek! Det er ikke længe siden jeg havde den Fornøielse at skrive Dig et Par Ord til med en Beskrivelse af min Fødebye, af hvilken Beskrivelse jeg har været Medudgiver. Jeg længes ret meget efter at høre Din Dom over denne Beskrivelse. Vel kan den ikke interessere Dig synderligt, men for Medarbeide[r]ns, din gamle Vens, Skyld, har Du maaskee læst

den; og det skulde, som sagt, være mig meget kjært, at erfare Din Mening om den. Da jeg sidst skrev Dig til, glemte jeg at bede Dig om Noget, som længe har ligget mig paa Hjertet, nemlig om en Digtercharakteristik over vor uforglemmelige Fasting, ham, som in satyra et epigrammate regnavit, ham, hvis Provinzialblade Du kalder alle periodiske Blades Mønster og Fors tvivlse. Jeg agter nemlig at udgive hans Smaadigte, hvilket Du engang selv satte mig paa, og jeg haaber at komme derfra uden Tab, ja maaskee med en liden Gevindst, da jeg her i hans Fødebye formoder at faae en heel Deel Subskribenter. Hans Biographie har jeg skrevet; men en Charakteristik, eller hvad jeg skal kalde det, fra Din Haand, vilde give denne Udgave forøget Værd, det er jeg overbeviist om; derfor er det mig meget om at gjøre at have Noget, som sagt fra din Haand, til Prydelse og Anbefaling. Jeg vil gjerne dele Indtægten med Dig; og det bør jeg, da det egentlig er din Idée, jeg agter at udføre. Hvor gjerne vilde jeg have Dig med paa Raad med Hensyn til de utrykte Stykker. Jeg sendte Dig engang Afskrifter, men fik dem uden Anmærkninger tilbage med vor fælleds Ven, afdøde Stiftsprovst Irgens. — Til Høsten vilde jeg gjerne lade begynde med Trykningen; og ønskede derfor saa gjerne til den Tid at have den omtalte Prydelse fra din Haand. Maaskee er Du saa god i Forveien at underrette mig om jeg kan gjøre mig Haab om Noget fra Dig. Saa gjerne jeg ønskede at passiare lidt længere med Dig, tør jeg ikke, da Brevet i dette Øjeblik skal afsted med Lieutenant Hesselberg, om hvis Reise jeg først i dette Øjeblik blev underrettet. Hils din ædle Camma, hvis Godhed mod mig jeg aldrig glemmer, og den gode, gamle Carl Heger, og ynd fremdeles

Din hengivne

Sagen.

Bergen d. 30. Mai 1826.

Kjære Rahbek!

Dersom det skulde interessere Dig, at vide hvor lunde jeg har det — hvilket jeg har ligesom en liden

Tvivl om, da jeg i saa mange Aar ikke har hørt et Ord fra Dig — kan du faae det at vide, og det saa omstændeligt, som intet Brev kan meddele det, af min gamle og ædle Ungdomsven, Hr. Stiftamtmand Christie, der har lovet mig at besørge disse Linier til Dig. For 2 Aar siden overrakte han Dig ogsaa et Brev fra mig — ogsaa Din Kone skrev jeg til forrige Sommer med Fru Dorn fra Bergen. Denne Gang skriver jeg blot for at ledsage medfølgende Oversættelse af Tegnér's Frithiofs Saga med et Par Ord. Oversætteren, min Ven Capitain Foss, som Du kiender personlig, thi ogsaa han overleverede Dig for et Par Aar siden et Brev fra mig — in parenthese sagt, det kalder man at samle gloende Kul paa éns Hoved — har bedet mig at sende Dig denne sin Oversættelse, den jeg troer Du vil finde Originalen særdeles værdig. Nu ikke et Ord mere, førend Du eller Camma lader mig vide, at I ikke aldeles have glemt

Din
hengivne
Sagen.

S. T. Hr. Professor Rahbek
Ridder.

Bergen d. 10de Juni 1826.

Neppe var et lidet Straffebrev til Rahbek : hvilket dog havde Oversættelsen af Frithiofs Saga i Følge med sig : afgaaet med min Ungdomsven Stiftamtmand Christie — førend jeg modtog Deres, Rahbeks og Dahls Breve; — hvilken behagelig Overraskelse! Af disse Breve saae jeg da, hvilket jeg da i Grunden vidste, at jeg ikke var glemt paa Bakkehuset. Tak, inderlig Tak, kjære, gode Fru Rahbek! for den Deel, De ogsaa havde i denne Collegialskrivelse. Da just i dette Øjeblik en Bergenser skal reise til Kjøbenhavn, ja saagar lige ud paa Vesterbro, kan jeg umueligt undlade med et Par Ord at takke Dem og min gamle, trofaste og faderlige Ven Rahbek for den Glæde, Eders kjærkomne Breve skjænkede mig. Det glæder mig at Dahl blev Eder kjær, ikke mindre ved sin Personlighed end ved sin

Kunst — jeg længes nu inderlig efter at see ham og hans sildigere Arbeider: thi ogsaa med et Par af sine Kunstværker vil han glæde os. Hans gamle Moder lever her endnu — han har været en sjelden god Søn imod hende. — Om hvorledes jeg har det, vil Stiftamtmand Christie bedre end det længste Brev kunde underrette Dem; thi han kjender, og har kjendt mig saa nøie og i saa mange Aar. Til min næstældste Datters Confirmation oversatte jeg medfølgende Digt, og tilegnede min Datter det — først nylig fik jeg at vide, at det for flere Aar siden skal være oversat af Rahbek; men jeg har aldrig seet hans Oversættelse; her til vore Fjelde har den endnu ikke fundet Vei, jeg havde ellers ikke gjort, hvad der sikkerlig er langt bedre gjort. For smaa imidlertid ikke denne lille Gave. «Ak (: som Tegnér siger :) den nya tiden är (hvad Poesien i mit Fædreland angaaer) fattigdommens tid; den rika är förliden.» Vær nu velkommen tilbage fra Hamburger-Touren — hils Rahbek og Heger hjertelig fra mig, og vær selv ikke mindre hilset fra Deres

hengivne

Sagen.

Bergen d. 8de Mai 1829.

Kjære, høiagtede Ven!

Det er ikke længe siden jeg skrev Dig til med Posten og sendte Dig et langt, velmeent Carmen — saaat jeg nu ikke saa snart igien havde skrevet, dersom ikke en af mine Ungdomsvenner, Consul Konow her i Byen havde reist til Kiøbenhavn, og ønskede, blandt andet Seeværdigt, ogsaa at see den berømte Rahbek, hvis Skrifter han forstørstedelen eier og NB. har læst. Han er ikke af hine Reisende, som ønske at see udmærkede Mænd, for siden i deres Reisebeskrivelser at fortælle deres Egenheder eller Underligheder; — skulde Du end, som man fortæller om Claudius, tage Nathuen af Dig og slaae Fluor ihjel, medens han taler med Dig, saa vil Du kunne gjøre det, uden at frygte for, siden at see det paa Tryk. — Tænk engang! jeg havde paa et Haar nær besøgt Dig selv i denne Maaned paa det

kjære, gamle Bakkehuus; min Ven Konow tilbød mig nemlig for længe siden fri Reise med sig til Kiøbenhavn, og frit Ophold der i 3 Uger, ligesom siden i Hamburg, Berlin og Dresden, hvor min kiære Prof: Dahl nok med Glæde vilde have huset mig. Det var sandelig et honnet Tilbud, især af en Tøndeguldsmand, hvis Pung paa Reisen havde staaet mig aaben, som hans Venskab. Jeg fortryder det nu næsten, at jeg ikke tog imod Tilbudet — men jeg er ingen stor Helt paa Søen, og det gjorde mig Tingen især betænkkelig. — Maa-skee skriver jeg Dig til, kjære Rahbek! med vor fæl-
 leds Ven Biskop Neumann, som om 4 à 5 Dage reiser herfra til Kiøbenhavn — — han vil, da han kjender mig og Mine nøie, ligesom Overbringeren heraf, kunne for-
 tælle Dig Alt hvad Du ønsker at vide om mig — der-
 for ikke mere dennesinde. Vor nye Stiftamtmand —
 Falsens Eftermand — Amtmand Bull, Oehlenschlägers gamle Contubernal, ogsaa min gamle Ven, ventes hertil i Morgen. Blandt Dine fordums Elever har her Nagel bedet mig at hilse Dig — men vær især kjærligst hil-
 set af Din ad et post mortem

hengivneste
 Sagen.

Ogsaa med den nye retnings—romantikens—profet Adam Oehlenschläger, hadde Sagen forbindelse, som de sidste par breve vil vise.

Bergen d. 29de April 1835.

Kjære, gamle Ven!

At lade min Datter være i Kjøbenhavn og ei lade hende faae Anledning at see og tale med en Oehlenschläger, Faderens gamle Ven, det kunde jeg ikke bære over min Samvittighed. Derfor disse Ord som en lille Anbefaling for Overbringerinden. En Barndomsven-
 inde, som nu er gift i Kjøbenhavn, har inviteret min Datter til sig for et Par Maaneder, — hun har i en Deel Aar ikke været ret frisk, hvorfor hun for nogle Aar siden brugte Brøndcuren i Wiesbaden, — nu trode vi at et Par Maaneders Ophold i det blide Sjælland vilde, i Forening med en venlig Omgivelse, virke vel-
 gjørende paa hendes Helbred. Hun er forlovet med en

Stud: juris Bøgh, Broder til den Veninde, hun opholder sig hos i *Kjøbenhavn*. Om hun end ikke selv havde anmodet mig om et Par Linier til den Digter, hvis Værker har skjænket hende og hendes Søstre, ja vort hele Huus saa mange behagelige Timer: saa havde jeg naturligviis af mig selv undet hende den Glæde at see ham og hans elskelige Hustru. Skulde Nogen af Deres, kjære Ven! komme til Bergen, skal det være mig en Glæde at bidrage til at gjøre dem Opholdet her behageligt. Min berømte Landsmand Prof: Dahl gjorde mig forrige Sommer den Ære og Glæde at opholde sig i mit Huus i 3 Maaneder. De seer deraf, at jeg har Rum for en Ven (Vennerum er altid stort nok) i mit Huus, om De selv skulde faa i Sinde at besøge Bergen, — det herlige Bergen, som De i gamle Dage fandt Deres Fornøielse i at nedrive, fordi jeg hævdede det til Skyerne.

Men at skrive Dem til og ei med det samme tale et Par Ord med Deres Kone, gaaer ikke an. Hun og jeg er det jo egentlig, som corresponderer sammen. End om vi havde Hemmeligheder sammen; — end om jeg bagtalte Dem, som saa sjelden skriver mig til! — vend derfor ikke Bladet — den følgende Side er bestemt for Deres Kone.

Med Høiagtelse og Hengivenhed
Deres

Sagen.

Høistærede Fru Professorinde!

Af foranstaaende seer De den egentlige Anledning til at jeg denne Gang tillader mig at skrive et Par Ord til Dem og Oehlenschläger. En inderlig kjær og jeg tør lægge til, fordi De selv som lykkelig Moder vil undskylde min Forliebelse, en elskelig Datter, som i kort Tid opholder sig i *Kjøbenhavn*, ønskede jeg maatte gjøre Deres Bekjendtskab. — Lykkelig Moder, sagde jeg om Dem, — og det randt mig i Hu at De nylig har havt den Hjertesorg at miste en talentfuld, elskværdig, Datter — men saa har De dog en Gang været saare lykkelig — og fra Erindringens Paradiis kan intet jage

os ud. — Jeg veed selv hvad slige Tab betyder; en 22 Aar gammel Datter, en from, forstandig, englelig Pige, tog Døden af min Favn da jeg glædede mig til at lede hende frem til Brudeskammelen. Graven blev hendes Brudeseng, og mit Humeur blev lagt i Graven med hende. Men Tiden — det mærker jeg dog — har med sin lægende Haand mildnet meget det usigeligt Smertende i mit dybe Hjertesaar — den vil ogsaa mildne Deres ubeskrivelige Smerte, høiagtede Veninde!

Min Datter vilde saa gjerne sige sin Faders trofaste Ven, Deres Broder Carl Heger, hvormeget jeg holder af ham, hvor ofte hun har hørt mig med Taknemmelighed tale om ham — baade for min og for hendes Skyld vil jeg bede Dem unde hende den Glæde at see ham og tale med ham.

Om Deres og mine merkantile Boganliggende vil jeg ved en anden Leilighed melde Dem det Fornødne.

Tillad min Datter, høiagtede Veninde! paa mine Vegne stundom at bevidne Dem den Høiagtelse og Hengivenhed, hvormed jeg er

Deres

Sagen.

Bergen den 6te Mai 1845.

Gamle, inderlig kjære Ven!

Uagtet jeg ikke er saa lykkelig at have hørt noget directe fra Dem, veed jeg dog at De har levet vel og fornøiet siden vi sidst saaes, og at Muserne have besøgt Dem midt i Parises Tummel. En saa ædel og rig Aand ældes ikke, en saadan Musernes Yndling skjænke disse en evig Ungdom.

Anledningen til disse Linier, er at anbefale til Deres Bevaagenhed en af mine fordums Disciple, Sognepræst Thomas Erichsen, en Dattersøn af Nordahl Brun; blot at see Dem, endsige at tale med Dem, vilde være ham en stor Glæde. — Deres Digte vare ham allerede i hans Skolegang kjære fremfor Alle. — Deres «Roskilde Domkirke», som stod i min Læsebog, vakte Lyst hos ham som Barn at see Sjælland og denne Kirke.

Min Søn og mine Døttre hilse Dem venligst, lige-

som jeg beder hilset Deres snilde Søn, der under hans Ophold her blev mig saa kjær.

Deres Svigersøn glædede mig for kort Tid siden med den behagelige Efterretning, at De fremdeles befandt Dem vel, og Deres elskværdige Datter hilste mig venligst, og jeg ikke mindre hende igjen — da hun forleden kjørte mig forbi med sine Børn, som skulde til Byen for at vaccineres. Det er dog godt for os, som holde af Dem her (og det gjør Alle, som kjende Dem) at De ikke saa ganske har forladt os, vi see Dem med Glæde igjen i Deres smukke, Dem lignende Datter.

Har De et Par Øieblik tilovers, saa giv Overbringeren heraf nogle Ord med til Deres

gamle, uforandrede

Ven,

L. Sagen.

Personregister.

	Side
<i>Abrahamsen, Werner Hans Frederik</i> (1744—1812), dansk officer og forfatter. Hans sang «Vi alle dig elske, livsalige Fred», er skrevet i anledning av slaget paa Kjøbenhavns rhed	142
<i>Alexander I</i> , russisk keiser (1801—25)	68
<i>Alstrup (?)</i> , <i>Andreas Christian</i> (1763—1821), translator	118
<i>Anchersen, Hans Peder</i> (1700—65), filolog, historiker, forfatter bl. a. av en meget benyttet latinsk grammatik	89
<i>Arentz, Frederik Christian Holberg</i> (1736—1825), titulær professor, rektor ved Bergens kathedralskole i 46 aar. Han var Ludvig Holbergs brørdattersøn, hadde besøkt grandonkelen, men var blit meget kjølig mottat	139, 146
<i>Arentz, Hans Severin</i> (1789—1853), skolemand, senere sogneprest til Skogn	127, 129, 139
<i>Arentz, Hans Sigvard</i> (d. 1820), kaptein	79
<i>Arentz, Margrethe Dorothea, f. Bull</i> (d. 1827)	78 f
<i>Baden, Jacob</i> (1735—1804), dansk kritiker, sprogmand	109, 111 f
<i>Baggesen, Jens</i> (1764—1826), dansk digter	6, 124
<i>Balle, Nicolai Edinger</i> (1744—1816), Sjællands biskop og ortodoksiens fører i Danmark, som Nordal Brun var det i Norge	70
<i>Barth, Ulrik Friderik</i> (1778—1867), sorenskriver. Er 1800 direktør for Norske Selskab	6
<i>Bartholin, Thomas Eichel</i> (1755—1829), dansk landsdommer, senere overretsassessor, skribent	15
<i>Begtrup, Hans Christian</i> (1703—59), sogneprest til Nors og Tved	30, 31, 32, 33, 34
<i>Bernhoft, Tobias Brodtkorb</i> (1764—1802), sogneprest til Maasø, senere til Tranø	37
<i>Bernth, Johan Ludvig</i> (1724—1804), rektor paa Herlufsholm	146
<i>Biehl, Carl</i> (1733—1819), stabskaptein, bror av forfatterinden Charlotte Dorothea Biehl	7
<i>Biehl, Charlotte Dorothea</i> (1731—88), dansk forfatterinde	12, 18
<i>Bille, Just</i> (d. 1802), dansk kammerherre	49

	Side
<i>Bjørnsen, Ole</i> (1783—1845), lærer og kirkesanger i Hviteseid. I en lang aarrække stortingsmand. Jens Zetlitz, som han stod i nært venskapsforhold til, har tilegnet ham sine «Sange til den norske bondestand»	102
<i>Bodenhoff, Hans Carl</i> (1791—1849), dansk søofficer. Udmerket sig i kaperkrigen 1807—14; han erobret ikke mindre end 10 priser ved Norges kyster, men blev tilslut tat tilfange, haardt saaret. Han slap dog helskindet hjem fra England, og gjorde endnu lang tjeneste i den danske marine	141
<i>Boye, Adolph Engelberth</i> (1784—1851), forfatter, udgiver bl. a. av Wessels samlede digte, eier av Det norske Selskabs versprotokol	6
<i>Boye, Peter Henrik</i> (1816—89), forfatter, arvet versprotokollen, som han testamenterte til det kgl. bibliotek	6
<i>Brandt, Kristian</i> (1735—1805), kancellipræsident, tok avsked 1799 51 ff., 57 ff., 117,	118
<i>Bredahl, H. L.</i>	59
<i>Bredahl, Niels Krog</i> (1733—78), digter, teaterdirektør 5, 8, 11,	13
<i>Brochmann, Jørgen</i> (1766—1829), sogneprest til Etne, senere til Sandsvær. G. m. <i>Else Kathrine Pihl</i> (1765—1841) 65—73,	83
<i>Brun, Cathrina</i> (eller <i>Cathrine</i>) (1781—1812), <i>Nordal Bruns</i> datter. G. m. kjøbmand, stadsmægler i Bergen <i>Hans Erichsen</i>	45
<i>Brun, Christen, Nordal Bruns</i> søn (1778—1847), stiftsprovst i Bergen	75
<i>Brun, Ingeborg</i> , f. <i>Lind</i> (1746—1829). G. m. biskop <i>Johan Nordal Brun</i> . 40, 41, 42, 43, 44—50, 59 ff., 66, 68, 72, 73—77	77
<i>Brun, Johan Lyder</i> , søn av <i>Christen Brun</i> (1802—65), sogneprest.	75
<i>Brun, Johan Nordal</i> (1745—1816), 1772 resid. kapellan i Bynæsset, 1774 sogneprest ved Bergens korskirke, 1793 stiftsprovst, 1797 konstitueret biskop, 1804 biskop 1, 2, 5, 12 f., 19 f., 40—78, 101, 139, 143,	156
<i>Brun, Ludvig</i> , søn av <i>Nordal Brun</i> (1790—1855), privatlærer i Bergen	73 f.
<i>Brun, Sven</i> , søn av <i>Nordal Brun</i> (1779—186.), skipper, kjøbmand i Bergen, senere undertoldbetjent i Larvik 41, 42, 43, 45, 49, 50, 71 f.	71 f.
<i>Bruun, Thomas Christopher</i> (1750—1834), dansk forfatter, medlem av Norske Selskab og frembringer av mange tarvelige poesier i versprotokollen	30,
<i>Buchald</i>	55
<i>Buchholm, madame</i> , se <i>Castberg</i> .	
<i>Bull, Hans</i> (1730—85), prest, digter, gjorde særlig lykke ved sine læredigte, hvorav flere vandt Selskabet for de skjønne Videnskabers guldmedalje. Hans lovprisning av den norske bondestand fandt i Norge sterk sangbund 12, 13,	115
<i>Bull, Johan Randulf</i> (1749—1829), amtmann i Bergen 1802—14, senere justitiarius i Høiesteret	154

	Side
<i>Bilow, Johan</i> (1751—1828), hofmarschal, kronprins Frederiks opdrager	57
<i>Böckman, Hans</i> (1743—95), legationsraad i Kjøbenhavn. G. m. <i>Eleonora Schultz</i> (1764—1843). Hun giftet sig anden gang med toldinspektør <i>Barthold Hoe</i>	50, 53, 54, 59
<i>Bogh, Ole</i> (1810—72), sorenskriver i Nordhordland. G. m. <i>Anne Dorothea Sagen</i> (1809—1850)	155
<i>Cappelen, Peder Juel</i> (1763—1837), handelsmand, eier av Eidsfos verk, stortingsmand	109
<i>Carsten(s), Adolph Gotthard</i> (1713—95), geheimeraad, direktør i det tyske kancelli, medlem av teaterdirektionen, medlem av Norske Vidensk. Selsk.	110
<i>Castberg, Magdalene Sophie, f. Bentzen</i> (1758—1825), forfatterinde. I begyndelsen av sit første egteskap med presten <i>P. Castberg</i> bodde hun i Kjøbenhavn og kom meget sammen med Det norske Selskabs folk, og optraadte som forfatter av to poemer i selskapets samlinger, 2det stykke: «Breve fra Adeluds til Torkild Trondesøn», og «Elegie til min Mand, ved Secretair Vibes Død». Tre aar efterat hun var kommet tilbake til Norge, døde presten Castberg, og hun giftet sig aaret efter med <i>Joachim Frederik Buchholm</i> , toldkasserer i Stavanger, død som toldinspektør i Kragerø	17, 18, 20, 21, 98
<i>Christiani, C. J. R.</i> (1761—1841), oprettet 1795 en opdragsanstalt i Kjøbenhavn, hvor bl. a. Rahbek underviste, efterat han var gaat av som professor	131, 136
<i>Christie, Vilhelm</i> (1778—1849), politiker, stiftamtmand i Bergen 1815—25	147, 148, 152, 153
<i>Colbjørnsen, Chr.</i> (1749—1814), deputeret i kancelliet, generalprokurør, senere justitiarius i Høiesteret 57 f., 66, 68, 98 f., 118, 123	98 f., 118, 123
<i>Colbjørnsen, Edvard Røring</i> (1751—1792), død som landsdommer paa St. Croix. Medlem av Norske Selskab, og forfatter av digtet «Foraaret» i Selskabets samlinger, 1ste stykke	86
<i>Colding, Ivar</i> (1775—1818), bokhandler	138
<i>Colding, Niels</i> (1769—1839), bokhandler	138
<i>Collett, Peter</i> (1766—1836), høiesteretsassessor	106—112
<i>Collett, Peter</i> (d. 1794), godseier	106
<i>Collett, Peter</i> (1767—1823) hof- og stadsretsassessor	120, 129
<i>Collin, Jonas</i> (1776—1861), finansdeputeret	139
<i>Daae, Gerhard Heiberg</i> (1788—1860) kaptein i jægerkorpset	74 f
<i>Daae, Cathrine Geelmuyden, f. Fleischer</i> (1780—1854), enke efter sogneprest <i>Anders Daae</i> i Lyster	74
<i>Dahl, Joh. Chr.</i> (1788—1857), maler	152, 154 f.
<i>Danquersen</i> , ell. <i>Danchertsen, Wollert?</i> kjøbmand i Bergen	42
<i>Darre, Johan Henrik</i> (1735—1806), kaptein, strandtoldinspektør i Smidstrup paa Sjælland	49

	Side
<i>Dichmann, Carl Fredrik</i> (1765—1806), skribent, titulær professor	133
<i>Didrichsen</i> (ell. <i>Dietrichson</i>), <i>Erasmus</i> (1762—1844), chef for raabygdelagets compagni, senere oberstløytnant	79
<i>Dorn, frue</i>	149, 150, 152
<i>Ellertzen</i> , skibskaptein	48, 56
<i>Erichsen, Thomas</i> (1806—92), søn av <i>Nordal Bruns</i> datter <i>Cathrine</i> og stadsmægler <i>Hans E.</i> , sogneprest i Larvik .	156
<i>Erik</i> , Bruns oppasser paa reisen til Kjøbenhavn	41, 42, 50
<i>Ewald, Johannes</i> (1743—81), dansk digter	5, 11
<i>Falk, Melchior</i> (1771—1849), avsked som premierløytnant ved bergenhusiske regiments gew. komp. 1797	74
<i>Fasting, Claus Lydersen</i> (1743—1827), klokker, litterat	53
<i>Fasting, Claus</i> (1746—91), forfatter, arbeidet fra 1770—77 i rente- kammeret, 1783 viceraadmand, 1787 raadmand i Bergen, berømt kritiker. Bl. a. hadde han 1775 git en recen- sion av Norske Selskabs første digtsamling, hvorved han gav publikum indblik i selskapets væsen 23, 53, 62, 138, 139, 140, 143, 150, 151	
<i>Fasting, Elisabeth Marie, f. Hysing</i> (1759—1800)	50
<i>Fasting, Peder Jacob</i> (1731—99), kommandør, admiral	49, 50
<i>Ferry, Christian Lorents</i> (1779—1852), kadet, senere kom- mandør	50
<i>Fischer, Johan Adolph</i> (1770—1826), kjøbmand i Bergen. G. m. <i>Joh. Nord. Bruns</i> yngste datter <i>Mette</i> , som døde 1801, 16 aar gammel	71
<i>Forsæt, Lars</i> (1760—1839), klokker i Klæbu, gaardbruger, Eidsvoldsmand	74
<i>Foss, Henrik Herman</i> (1790—1853), officer, forfatter, politiker 146, 147, 148, 149, 152	
<i>Frederik</i> , kronprins (1768—1839), konge 1808 57 f., 60 f., 65, 79	
<i>Frederik</i> (1753—1805), arveprins til Danmark-Norge 21, 22, 26, 27	
<i>Frederik Kristian</i> (1765—1814), hertug av Augustenborg	73
<i>Friis, Søren Hjelm</i> (1781—1856), personel kapellan hos sin far i Hafslo, senere sogneprest til Sogndal i Sogn	73 f.
<i>Frimann, Christopher</i> (1742—1791), literat, amanuensis hos biskopen i Bergen	42
<i>Frimann, Peder Harboe</i> (1752—1839), digter, departements- sekretær, i sine yngre dage ivrig medlem av Norske Sel- skab, til hvis samlingers 1ste stykke han yder broderparten. Hans digt «Axel Tordsen og Skiøn Valborg» indleder samlingerne	20
<i>Fuhr, Ole Sjursen</i> (f. ca. 1753; gaardbruger og forlikskom- missær i Lyster	74
<i>Gausell, Thore</i> , styrmand	47
<i>Glückstadt, Andreas Melchior</i> (1761—1815), sogneprest til Skje- berg. G. m. <i>Anne Bolette Krefting</i> (1753—1800)	125, 126
<i>Gram, Hans</i> (1685—1748), historiker	86

	Side
<i>Gran, Jens</i> (1794—1881), bergensk handelsmand	143
<i>Grip</i> (ell. <i>Grib</i>), <i>Peter</i> (1741—1828), kommandørkaptein, senere overlods i Trondhjem	49
<i>Grundtvig, N. F. S.</i> (1783—1872), dansk digter	104
<i>Gryner</i> ell. <i>Grüner, Johan Jacob</i> (1743—1805), oberstløjtnant, kammerherre	51
<i>Grøn, Grethe</i>	46
<i>Guldberg, Frederik Høegh</i> (1771—1852), forfatter, professor (i Bakkehus-sproget «Broder Guldberg»)	125, 129, 130, 131
<i>Guldberg, Ove Høegh</i> (1731—1808), statsmand	3, 16
<i>Gunnerus, Johan Ernst</i> (1718—73), biskop, naturforsker	1, 2
<i>Gustav III</i> , svensk konge 1771—92. Hadde nylig (1788) væ- ret i krig med de forenede riker, da Nordal Brun pas- serer den svenske kyst.	45, 54
<i>Gustav IV Adolf</i> , svensk konge 1792—1809	71
<i>Gyldendal, Søren</i> (1742—1802), dansk bokhandler	110 f.
<i>Haberdorph, Johannes</i> (1744—1807), justitiarius, justitsraad	59
<i>Hagerup, Mathias</i> (1765—1822), 1814 statsraadssekretær (i bre- vet formodentlig sekretær i Norske Selskab)	79
<i>Halck</i>	109
<i>Hamer, Peder Henning</i> , d. 1813 som sorenskriver i Inderøen	87
<i>Haste, Peder Horrebøw</i> (1765—1831), digter, justitsraad	113
<i>Hauch, Adam Vilhelm</i> (1755—1838), overhofmarschal, leder av veterinærskolen, g. m. Vibeke Magdalene f. Brocken- huus (1764—1830)	51, 57, 61
<i>Hauch, Frederik</i> (1754—1839), stiftamtmand over Bergens stift, senere over Sjællands stift	138
<i>Hauch, Georg Christopher</i> (1751—1823), chef for toldkam- meret i Helsingør, kammerherre	51
<i>Hauge, Hans Nielsen</i> (1771—1824), lægprædikant	67
<i>Haxthausen, Frederik Gotskalk</i> (1750—1825), general	60
<i>Heger, Carl</i> (1772—1836), bibliotekar, bodde paa Bakkehuset og kaldtes av sin søster «den astheniske Hufeland» — navnet sigter til C. H's forkjærlighet for den berømte tyske læge av dette navn	116, 124, 126, 127, 133, 136, 139, 142, 143, 144, 147, 150, 151, 156
<i>Heiberg, P. A.</i> (1758—1841), forfatter	50, 120, 129
<i>Hesselberg, Andreas</i> (f. i Bergen 1795, d. 1859), løjtnant, blev stabskaptein 1828	151
<i>Hiort, Frederik Chr.</i> , prest, forfatter	113
<i>Hjort, Viktor Kristian</i> (1760—1818), 1804 sogneprest ved Hol- mens kirke, 1811 biskop i Ribe	64
<i>Hoe, Hedvig Petrine</i> (d. 1851)	48, 50, 53
<i>Hoe, Martha Magdalene</i> (d. 1859)	48, 50, 53
<i>Hoe, Hermann</i> (1726—92), borgermester i Bergen	57
<i>Holberg, Ludvig</i> (1684—1754), digter, professor	144, 145
<i>Holck, Hans</i> (1726—83), filantrop, journalist og forfatter. Hans rimede bønner om hjælp til sykekassen, trykt i «Aftenposten», var til stor morskap for Det norske Selskab	92

	Side
<i>Holm, (o: Hoe)</i> , borgermester i Bergen	46
<i>Horn, Hans Iver</i> (1761—1836), dr. med. og landfysikus i Jarlsbergs grevskap 1785.	120
<i>Horneman, Claus Fries</i> (1751—1830), professor i teologi ved Kjøbenhavns universitet.	70
<i>Hufeland, Bakkehusets «kjælenavn»</i> for Carl Heger	
<i>Hurild (o: Hjerrild), Magdalene</i> (1781—1834)	76
<i>Hysing, Johanne Margrethe</i> (1768—1848). G. m. senere statsraad <i>Thomas Fasting</i>	50
<i>Irgens, Marcus Frederik</i> (1764—1822), stiftsprovst i Bergen	
	140, 143, 144, 150, 151
<i>Jacobi, Christian Friderich</i> (1739—1810), dansk digter	12
<i>Jacobsen, Jacob Christian</i> (1780—1852), læge i Kjøbenhavn	60
<i>Jakob, skibsgut</i>	41, 46
<i>Jansen</i>	58
<i>Juel (Jουλ), Anne Kathrine</i> , f. <i>Praëm</i> (ca. 1730—1809). G. første gang (1759) med pastor <i>Begtrup</i> , der døde samme maaned som brylluppet stod. G. anden gang (1766) med vinhandler <i>Niels Juel</i> , Det norske Selskabs vert. Baade før og efter hans død spilte hun en stor rolle som selskapets vertinde. Forlot Kjøbenhavn 1792 og fik sit hjem i Maasø, Finmarken, hos sogneprest Tobias Bernhoft. Han døde 1802, og hendes opholdssted er ukjendt, indtil hun 1808 fik plads i Thomas Angells hus, Trondhjem. Der døde hun aaret efter, av slag. 4, 18, 19, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37	
<i>Juel [Jουλ], Niels</i> , vinhandler, kaffe- og tevert, vinskjenker, Det norske Selskabs vert.	3, 30, 32, 33, 34
<i>Juul, I. B.</i>	59
<i>Kaas, Frederik Julius</i> (1758—1827), geheimestatsminister fra 1814, var 1799 stiftamtmand over Akershus stift	118
<i>Kahrs, Kaspar</i> (1749—1811), renteskriver i l. nordenfjeldske kontor	60
<i>Kant, Immanuel</i> (1724—1804), tysk filosof	73
<i>Karl av Hessen</i> (1744—1836), svigerfar til kronprins <i>Frederik</i>	51, 57 f.
<i>Karl Johan</i> (1764—1844), (prinsen av Pontecorvo), svensk kronprins, senere kong Karl XIV	71
<i>Kielland, Gabriel Schanche</i> (1760—1821), kjøbmand i Stavanger. G. 1783 med Johanne Margaretha Bull (f. i Lye 1756, d. 1818), søster til <i>Zetlitz'</i> hustru	78—82, 88
<i>Kierstein, madame</i>	61
<i>Klopstock, Friedrich Gotlieb</i> (1724—1803), tysk digter	5
<i>Klow (Klou) Peder</i> , fændrik i l. bergenusiske inf. reg. 1787, premierløjtnant 1789, avsked med kapteins karakter 1790 91 f.	
<i>Knudsen, Hans Kristian</i> (1763—1816), skuespiller, indsamlet 1801 og ved andre leiligheter mange penge i patriotisk oiemed	132

	Side
<i>Konow, Wollert</i> (1809—1881), norsk forfatter, politiker. G. m.	
Marie Louise Oehlenschläger (1818—1910)	157
<i>Konow, Wollert</i> (1779—1839), dansk konsul i Bergen	153, 154
<i>Kotzebue, August</i> (1761—1819), tysk digter	65
<i>Kristian VII</i> (f. 29. jan. 1749), dansk-norsk konge 1766—1808	
16, 17, 21, 22, 25, 26,	68
<i>v. Krogh, Arnoldus Christian</i> (1735—1811), officer, konstitueret	
som oberstløjtnant 1797 og havde kommando i Stavangs-	
geregnen	66
<i>Krohn, Danqvort</i> (1726—1795), hofagent i Bergen	43
<i>Krohn, Wollert D?</i> , agent, købmand i Bergen	59
<i>La Fontaine, Jean</i> (1621—95), fransk fabeldigter	95
<i>Lange, Rasmus</i> (1752—1829), prokurator 1777, høiesteretsadvok	
vokat 1781	60
<i>Lange, madame</i>	75
<i>Lemmich, prest</i>	112
<i>Lerche, Frederik</i> , sogneprest og rektor ved realskolen i Tøns-	
berg. G. m. <i>Jonas Reins</i> søster, d. 1799	115, 120, 122
<i>Levin, Israel</i> (1810—83), litterat. Har utgit Wessels digte og	
gir gode, men meget ensidige oplysninger om Norske	
Selskab	6
<i>Lund, Niels Tønder</i> (d. 1809), embedsmand i rentekammeret	50
<i>Magnussen, Finn</i> , geheimearkivar (1781—1847)	104
<i>Martfelt, Christian</i> (1728—90), nationaløkonom, sekretær i	
landhusholdningsselskapet	9
<i>Meklenborg, prokurator</i>	49, 50
<i>Meklenborg, jomfru</i>	48, 50
<i>Meldahl, Thomas Hammond</i> (c. 1742—1791.), amtmand over	
Islands Sønderamt, yndet medlem av Norske Selskab	113
<i>Meyer, Ove Gjerløw</i> (1742—90), cand. theol. et jur., Det	
norske Selskabs stifter, forlot dog Kjøbenhavn allerede	
1778 som byskriver i Tønsberg, senere lagmand, assessor	
4, 9, 11, 24, 38,	86
<i>Michaelsen, Nicolaj</i> (d. 1844), officer, kaptein 1790. 1799—	
1809 ansat i Norge, egtet 1791 <i>Christiane Fredrikke Møller</i> ,	
f. <i>Frisch</i>	55
<i>Middelfart, Ole</i> , student (død 1800), 26 aar gammel	126
<i>Moltke, Frederik</i> (1754—1836), 1789 stiftamtmand i Akershus	
stift, 1799 kancellipræsident, 1804 chef for generaltold-	
kammeret, 1810 geheimestatsminister 66, 68, 98, ff., 123, 128	
<i>Monrad, Peter Johan</i> (1758—1834), søn av rektor ved Christi-	
ania katedralskole <i>Søren Monrad</i> , kancellideputeret	15
<i>Monrad, Søren</i> (1744—98), skolemand, forfatter, en av hoved-	
mændene i Det norske Selskabs første tid, blev 1779 rek-	
tor i Christianssand, senere i Trondhjem	9, 38, 86
<i>Monrad, apotheker</i> i Bergen	148
<i>Morten, klokker</i> i Bergen	41
<i>Mossenkroner, Thomas Blixenskjold</i> (1755—81)	25

- Side
- Mossin, Hans* (1716—93), stiftsprovst i Bergen, 40, 58
- Munthe, Hartvig Kaas*, (1766—1830), officer, fik avsked som
major 1811 74
- Møller, Madam*. Se *Michaelsen* 55
- Nagel H.* 142
- Napoleon*, fransk keiser (1804—14) 65, 68, 70 f.
- Neumann, Jacob* (1772—1848), biskop i Bergen 1822 154
- Normann, Cornelius* (1728—97), sogneprest i Kongsberg . . . 112
- Nyerup, Rasmus* (1759—1829), litteraturhistoriker, nær ven
av familien Rahbek 139, 140
- Oxholm, Peder L.* (1753—1827), tapte slaget ved Kjøge 1807. 69
- Pavels, Claus* (1769—1822), biskop i Bergen 1817—22. G. m.
Maren Fasland (1781—1865) 84, 126, 139, 146, 149
- Perbol, Niels* (1742—1824), etatsraad, konferensraad. G. m.
Christiane Schultz (1761—1811) 50, 54, 59, 61
- Peymann, Henrik Ernst* (1737—1823), general, Københavns
kommandant 1807 68
- Pitt, William* (1759—1806), engelsk statsmand 65
- Ploug, Barbara*, f. *Hempel?* (1742—1826) 79
- Prahl, Bendix* eller *Benedikt Djurhuus* (1747—1814), forfatter,
medlem av Det norske Selskab, hvor han under navnet
Pilen-Palen var en skive for de vittigere hoder. Særlig
kjendt er Pilen-Palens vise, skrevet av Wessel, kanskje i
kompagni med nogen andre. Drog 1784 til Trankebar,
og endte som by- og raadstueskriver i Kristiania 6, 15,
16, 17, 18, 19, 34
- Pram, Christen Henriksen* (1756—1821), digter, forfatter bl. a.
av en 10 bind sterk, utrykt indberetning fra reiser i
Norge 1804—06 som deputeret i økonomi- og kommerce-
kollegiet. Medutgiver av *Minerva*, ivrig medlem av
Norske Selskab, hvor P. følte sig som nordmand, skjønt
han som barn var kommet til Danmark 15, 38, 68, 100,
105 f., 110, 112
- Qvale, Edvard* (1766—1828), sogneprest i Lyster 73ff
- Rahbek, Kamma* (1775—1829), Bakkehusets berømte vertinde.
G. m. nedennævnte *Knud Lyne R.* 18, 93 ff., 115, 116,
117, 118, 121—135, 136—154
- Rahbek, Knud Lyne* (1760—1830), dansk forfatter, professor
i æsthetik, redaktør av «Iversenske Nytaarsgaver», maa-
nedsskriftet «*Minerva*», tidsskriftet «*Tilskueren*», der ut-
kom to gange ukentlig, og endelig av «*Nytaarsgaven*
Charis». Medlem og en tid formand i Det norske Sel-
skab . . . 29, 30, 35, 36, 37, 38, 82—105, 112—135, 136—154
- Rein, Jonas* (1760—1821), digter, prest. 1791 kapellan i
Slidre, 1792 res. kapellan i Skjeberg, 1800 sogneprest i
Eidanger, 1808 prest til Nykirken i Bergen, 1814 Eids-

	Side
voldsmand, 1816 indstillet til biskop i Bergen	5, 29, 30, 35, 36, 106—135, 139, 145 f.
G. ¹⁾ m. <i>Anna Cathrine Arboe</i> , d. 1794	112 f.
Søn av <i>Rein, Ole</i> , sogneprest til Sundalen, senere til Jevnaker (1729—92)	113
<i>Rennord, Ludvig</i> (1742—1805), sorenskriver i Søndfjord, Nordal Bruns intime ven, som dagbokens anden halvdel er stilet til	59
<i>Reventlow, Kristian Ditlev</i> (1748—1827), statsmand	68
<i>Reyersen</i>	79
<i>Riisbrigh, Frederik Christian</i> (1754—1835), søofficer, 1780 utnævnt til generaladjutant	50 f.
<i>Rodtwitt, L. A.</i> (1775—1820), personel kapellan i Volden, 1813 sogneprest i Vannelven	74ff.
<i>Rolfi, Carine</i> , slagterenke i Skuteviken	64
<i>Rolfsen, Jens</i> , kjøbmand i Bergen (1765—1819). G. m. Nordal Bruns datter <i>Mette</i> (1774—1844)	75
<i>Rostgaard, Frederik</i> (1671—1745), historiker, godseier, oversekretær	87
<i>Rumohr, Claus Morgenstjerne</i> , fik avsked som kaptein 1808	75
<i>Røtting, Christian B.</i> (1738—1803), prest i Torvestad	42
<i>Sagen, Lyder</i> (1777—1850), skolemand, digter, adjunkt i Bergen 1805, overlærer sammesteds 1814	30, 76 f, 136—157
G. m. <i>Anne Marie Hansen</i> , d. 1839	137
<i>Sander</i> (« <i>Saunders</i> »), <i>Chr. Levin</i> (1756—1819), forfatter, recensent	85
<i>Schierack</i>	139
<i>Schmidt, Frederik</i> (1771—1840). Søn av biskop <i>Christen S.</i> (1727—1804) av Akershus st. 1792 prest ved tugthuset i Kristiania, 1797 sogneprest i Eker, 1808 provst i Kongsberg provsti, 1820 prest i Himmelev ved Roskilde	115, 116, 117
<i>Schorn, Peter Theodor</i> (1796—1879), cand. jur., lærer i København	104
<i>Schultz, Andr. Georg</i> (1719—98), kontre-admiral	50, 59, 61
<i>Schultz, Johan Frederik</i> (1756—1817), boktrykker i København	140, 143
<i>Schwach, Conrad Nicolai</i> (1793—1860), sakfører i Arendal, siden sorenskriver i Nedre Telemarken, utgav 1825 <i>Zetlitz'</i> samlede digte	101—105
<i>Schydzt, Jørgen Lottrup</i> (1756—1832), justitiarius i Bergens overret	139, 140
<i>Schøning, Gerhard</i> (1722—80), historiker	2
<i>Smith, frøkener</i>	80
<i>Steen, Marcus Frederik</i> (1787—1866), sogneprest til Bodø	75
<i>Steenbuch, Henrik L. N.</i> (1774—1839), søn av sogneprest til Melhus <i>Hans S.</i> (d. 1800), student 1793, juridisk kandidat 1810, professor i Kristiania 1818	60
<i>Stenersen, Peder Christopher</i> (1723—76), prest og digter, stilledes av samtiden like med <i>Tullin</i>	115

	Side
<i>Struensee, Johan Friederich</i> (1737—72), dansk minister . . .	1, 2
<i>Stuvitz, Carl Hiort</i> (1770—1812), sogneprest til Korskirken i Bergen	61
<i>Tegnér, Esáias</i> (1782—1846), svensk digter, biskop . . .	152, 153
<i>Thaarup, Thomas</i> (1749—1821), dansk digter, forfatter bl. a. til «Høstgildet»	114, 115
<i>Thomsen, Jacob</i> (ca. 1770—1836), fra 1818 direktør for Nationalbanken	139, 146, 149
<i>Thoning, bokhandler</i>	138
<i>Tode, Joh. Clemens</i> (1736—1806), læge, forfatter	89 f.
<i>Treschow, Niels</i> (1751—1833), filosof, statsraad, medlem av Norske Selskab, drog dog allerede 1774 til Trondhjem som rektor, men blev 1780 forflyttet til Helsingør, hvor han virket, til han 1790 blev rektor i Kristiania, og gjorde sig bemerket ved sit særstandpunkt i universitetssaken. Blev senere professor ved Kjøbenhavns universitet, derpaa ved det nyoprettede norske, og gik 1815 ind i det norske statsraad	10, 28
<i>Trojel, Frants Vilhelm</i> (1746—1819), forfatter av landøkonomske avhandlinger	9
<i>Walther, Caroline</i> (1755—1826), skuespillerinde, <i>Johan Vibes</i> elskerinde, flyttet fra Kjøbenhavn til Sverige 1780 og blev ansat i Stockholm	16, 17
<i>Warnstedt, Hans Vilhelm</i> (1743—1817), chef for Det kgl. teater 1778—92	108
<i>Wejdemann</i> ell. <i>Weidemann, Christopher Christian</i> (1779—1858), sorenskriver paa Toten. Var 1800 direktør for Norske Selskab, mens han fuldendte sit juridiske studium og var ansat i rentekammeret i Kjøbenhavn	6
<i>Wergeland, Henrik</i> (1808—45), digter	2
<i>Wessel, Anne Cathrine, f. Bukjer</i> (d. 1812). G. m. <i>Johan Herman W.</i>	18
<i>Wessel, Caspar</i> (1745—1818), landmaaler, matematiker, bror til digteren	23
<i>Wessel, Johan Herman</i> (1742—85), digter 1, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 23, 27, 86, 91, 113	113
<i>Wessel, Jonas</i> (d. 1782), kopist, bror til digteren 30, 31, 33, 34, 35	35
<i>White, Johan</i> (1717—75), resid. kapellan ved Korskirken i Bergen	41
<i>Vibe, Joachim</i> (1749—1802). 1785—86 i Norge som artilleriofficer, kaptein 1789, amtmand over Vesteramtet i Island 1795. Et av de mest fremragende medlemmer av Norske Selskab	16, 17, 19, 23, 107, 114
<i>Vibe, Johan</i> (1748—82), Det norske Selskabs sekretær, 19. oktbr. 1778 utnævnt til kammersekretær (hos arveprins Frederik)	9, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 36, 86
<i>Vibe, Niels Andreas</i> (1759—1814), generalkrigskommissær, deltok i Norges første kystopmaaling	122, 139

- Voltaire, François* (1694—1778), fransk forfatter 13, Side
38
- Zetlitz, Jens* (1761—1821), digter, prest: 1790 pers. kapellan i Lye, 1801 sogneprest til Vikedal, 1811 sogneprest til Hviteseid. Side 5, 19 ff., 22, 29 f., 34, 61, 64, 66, 69, 71, 73, 78—105, 144. — G. 1. m. *Elisa(beth) Bull* (1761—1801), datter av sogneprest til Lye *Jens Bull* (1718—1804). Side 78, 80, 82 ff., 96—98. — G. 2. m. *Christiane v. Krogh* (1780—1867) 98.
- Oehlenschläger, Adam* (1779—1850), dansk digter 150, 152, 154—57
- Oehlenschläger, Christiane, f. Heger, Kamma Rahbeks søster* (1782—1841) 155 f.
- Oehlenschlägers ældste datter Charlotte* (1811—35). G. m. skuespiller *J. P. Phister* 155

